tevhid

Muharrem 1439

"Tağuta kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı müjdele!" (39/Zümer, 17)

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ | EKİM '17 | YIL: 6 | SAYI: 64 | FİYATI: 7 ₺ | ISSN: 2148-4635

Muvahhid Öğretmenlere Nasihatler

Başyazı ´13

21
Ahiret Senin İçin Daha Hayırlıdır!
Özcan YILDIRIM

04
Fatiha Tefsiri - 2
EBU HANZALA

29
Kabilelere Davet Dönemi
Enes YELGÜN

Tevhid Dergisi - Tevhid Dersleri
Tevhid Ekip - Tevhidi Çekirdek

YOUTUBE KANALLARIMIZ AÇILDI!

Tevhid Dersleri

Tevhid Dergisi

Tevhidi Çekirdek

Tevhid Ekip

EDİTÖR

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun...

Şurası unutulmamalıdır ki fahşa ve münker, azgınlık ve isyan medeniyetinin kuşatmasını yarmaya yönelik ortaya konan her çaba, değerli ve gereklidir. *'Ancak bunların içinden en değerlisi ve belki de hayati öneme sahip olanı eğitimdir.'*

Muvahhid öğretmenlerimizin, çocuklarımızı İslam fıtratı üzere ve cahiliyenin tek tipleştirici, put sevici, maddeye tapan, ruhsuz, menfaatçi yapısından uzak, Allah'ın razı olacağı ve Allah'ın adının anıldığı pak ve nezih mekânlarda eğitmesi yani İslami eğitim ve öğretimdir...

Bu vesileyle tüm muvahhid öğretmenleri, eğitim hizmetlilerini ve öğrencileri yeni başlayan sezon münasebetiyle tebrik ediyor, yüce Allah'tan kendilerini muvaffak kılmasını temenni ediyoruz.

Hayırlı hizmetlerine ve müminler için göz aydınlığı olan çalışmalarına bir katkısı olur ümidiyle öğretmenlerimize ve ebeveynlere Tevhid ve Sünnet Cemaati olarak bu ay bazı tavsiyelerde bulunmak istedik.

Bir sonraki sayıda başka bir konu ile karşınızda olmak ümidiyle..

'Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun' duamız ile...

Editör

tevhid

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Abdullah DEMİR

Yayın Türü
Yaygın Süreli

Reklam ve Abonelik
www.tevhiddergisi.net
tevhiddergisi@gmail.com

Adres
Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120
34212 Bağcılar/İSTANBUL

Abonelik İçin
0 (545) 762 15 15

Yazışma Adresi
Abdullah DEMİR
Güneşli Merkez Postane P.K. 51
Bağcılar/İSTANBUL

Basım
Mavi Ay Ofset, Litros yolu 2. Mat. Sit.
Giriş kat 1BF2 Topkapı/İSTANBUL
0 (212) 613 47 65

Dergi içerisinde yer alan
yazılardan ilgili yazar mesuldür.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Satış Noktaları

İstanbul	Ankara	Diyarbakır	Konya
Tevhid Kitabevi,	Tevhid Kitabevi,	Tevhid Kitabevi,	Tevhid Kitabevi,
Kirazlı Mh.	Kazım Karabekir Mh.	Kaynartepe Mh.	Sarıyakup Mh.
Mahmutbey Cd. No: 120/A	2061. Sk. No: 18	Gürsel Cd. No: 90/A	Burhandede Cd. No: 28/A
34212	06794	21090	42020
Bağcılar/İSTANBUL	Etimesgut/ANKARA	Bağlar/DİYARBAKIR	Karatay/KONYA
0 (545) 762 15 15	0 (543) 225 50 48	0 (536) 680 82 76	0 (543) 225 50 49

İrtibat Büroları

Merkez	Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120 34212 Bağcılar/İSTANBUL
Büro 1	Yeşilkent Mh. Balık Yolu Cd. 3/G Sk. No: 1 Kat: 2 34325 Avcılar/İSTANBUL
Büro 2	İsmetpaşa Mh. 90. Sk. No: 4 34270 Sultangazi/İSTANBUL
Büro 3	Mezopotamya Mh. 327. Sk. Seval Kent Sitesi A Blok No: 1/A Kayapınar/DİYARBAKIR
Büro 4	Sarıyakup Mh. Karaman Cd. No: 81/A 42020 Karatay/KONYA
Büro 5	Bahçıvan Mh. Sıhke Cd. Karatekin Sk. Yavuz Canlı Apt. Kat: 2 65040Tuşba/VAN
Büro 6	Bağlarbaşı Mh. Nilüfer Cd. 2. Fırın Sk. No: 4 16160 Osmangazi/BURSA
Büro 7	Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA

Muharrem 1439 | Ekim '17
Yıl: 6 | Sayı: 64 | Fiyatı: 7 TL
ISSN: 2148-4635

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ

tevhid

İÇİNDEKİLER

Fatiha Tefsiri - 2

Ebu HANZALA

Bir kulun, ömür boyu işlediği salih ameller Allah'ın ona bahşettiği sayısız nimet karşılığında bir hiçtir. Verilen nimetler ile yapılan ameller karşılaştırılacak olsa muhtemelen tek bir nimetin karşılığı dahi tahsil edilmemiş olacaktır. İşte bu noktada Allah'ın rahmeti devreye girecek ve kulun imdadına yetişecektir. Şayet Allah'ın rahmeti olmasaydı bütün bir insanlık ebedî olarak cehennemde kalacak, cennetin kokusunu dahi duyamayacaktı.

Allah'ın adıyla

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun.

Bir önceki yazımızda başladığımız Fatiha suresi tefsirine kaldığımız yerden devam edeceğiz Allah'ın izniyle.

Besmelenin Manası

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla"

Ayet, bitiştiği isimlere farklı anlamlar katan *'بِ/bi'* harfi ceriyle başlamıştır. Dilbilimciler bu harfin, bitiştiği isme on dört farklı anlam vererek zenginleştirdiğini tespit etmişlerdir. Bu anlamlardan en önemli ve yaygın olanı *'istiane'* yani yardım talep etme anlamıdır. *'Bismillah'* dediğimizde *'Allah'ın adıyla'* demiş olup daha derinlerde *'Allah'tan yardım talep etmiş'* oluruz.

'Allah', Rabbimizin ismi a zamı, diğer tüm isimlerin altında toplandığı ve yalnızca âlemlerin Rabbi için kullanılan özel ismidir. Kelime cihetiyle müştak/türemiş bir kelimedir. *'İlah'* kökünden türemiştir. Yalnızca kendisine ibadet edilen, gönüllerin özlemle sevdiği, kudretinden akılların hayrete düştüğü, en yüce, sevgiyle kullarına yaklaşan vb. anlamlara gelen ilah ve türevleri Allah lafz-ı celalesinin ana maddesidir.

'Rahman ve Rahim', yüce Rabbimizin güzel isimlerindendir ve O'nun *subhanehu ve teâlâ* rahmet sıfatını ifade etmektedirler. Her ikisi de genel olarak Allah'ın rahmet sahibi olduğuna delalet etseler de aralarında anlam farkı vardır.

- Bazı âlimler, Rahman'ın harf sayısı itibariyle Rahim'den daha fazla olduğunu, anlam olarak da birinin diğerinden daha fazla rahmete işaret ettiğini söylemişlerdir. Dilbilimciler *'Mebnadan ziyade manada ziyadeye delalet eder'* kaidesini bu görüşün dayanağı olarak sunmuşlardır.
- Bazı âlimler, Rahman'ın tüm insanlığı ilgilendirdiğini Rahim'in ise yalnızca müminlere ait olduğunu iddia etmişlerdir. Yüce Allah'ın küfür ve isyanlarına rağmen kâfirlere rızık vermesi, yarattığı çeşitli güzelliklerden istifade etmelerine müsaade etmesi Rahman isminin tecellisidir. O'nun *subhanehu ve teâlâ* dünyada ve ahirette müminlere özel olarak bahşedeceği tüm nimetlerse Rahim isminin tecellisidir.

Derler ki, Kur'an ayetleri arasından bu iki ismin geçtiği ayetler incelendiğinde, tüm insanlığı ilgilendiren *"Rahman arşa istiva etti." vb.* ayetlerde Rahman isminin; yalnızca müminleri ilgilendiren ayetlerde Rahim isminin kullanıldığını görürüz.

"O, sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için sizi övmektedir. Melekler de (övgüye nail olmanız için dua etmektedir.) O, müminlere karşı merhametlidir." [1]

- Bazı âlimlerimiz ise Rahman'ın yüce Allah'ın zatî sıfatlarından, Rahim'in ise fiilî sıfatlarından olduğunu söylemişlerdir. Zatî sıfatlar her daim Allah'la beraber, O'nun zatından ayrılmayan işitme, görme, bilme gibi sıfatlardır. Fiilî sıfatlar ise Allah'ın dilediği zaman dilediği şahsa yönelik açığa çıkan sıfatlarıdır. Allah dilediğini sever, dilediğine gazap eder, dilediğine rızkı genişletir, dilediğine rahmet eder. Yani; Allah'ın zatî sıfatlarından olan rahmet, bir kula hususi olarak tecelli ettiğinde bu Rahim isminin anlamı ve kapsamındadır.

Bu görüşler arasından en güçlü olanı sonuncusudur. Birinci görüş, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* böylesine önemli iki ismine dair doyurucu bir açıklama getirememiş ve şer'i naslarla desteklenmemiştir.

İkinci görüşün muhtevasına uygun olmayan ayetler vardır. *"... Çünkü Allah, **insanlara karşı** çok şefkatli (Rauf) ve **merhametlidir (Rahim).**"* [2] ayetinde *'Rahim'* ismi tüm insanlık için kullanılmıştır.

Üçüncü görüş, *'istikra'* metodu neticesinde ortaya çıkmıştır. Yüce Allah'ın zatını ilgilendiren, O'nun *subhanehu ve teâlâ* zat-ı subhaniyesini tanıtan veya müşriklerin O'na dönük iddia ve yanlış bilgilerini düzelten ayetlerde Rahman ismi kullanılır.

"(O Allah) ki gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri altı günde yaratan sonra arşa istiva edendir. (O) Rahman'dır. O'nu bilene sor." [3]

"De ki: 'İster Rahman diyerek Allah'a dua edin, ister Allah diye. Nasıl dua ederseniz edin en güzel isimler O'nundur. Namazda sesini ne çok yükselt ne de çok kıs; bu ikisi arasında bir yol tut.' " [4]

O'nun zatından ayrılmayan işitme, görme, bilme gibi sıfatlardır. Fiilî sıfatlar ise Allah'ın dilediği zaman dilediği şahsa yönelik açığa çıkan sıfatlarıdır. Allah dilediğini sever, dilediğine gazap eder, dilediğine rızkı genişletir, dilediğine rahmet eder. Yani: Allah'ın zati sıfatlarından olan rahmet bir kula hususi olarak tecelli ettiğinde bu Rahim isminin anlamı ve kapsamındadır.

Kulları ilgilendiren, rahmetin kullara erişmesine dair bir konuya temas eden ayetlerdeyse Rahim ismi geçer.

"Adem Rabbinden bazı kelimeler aldı ve Allah (o kelimelerle) onun tevbesini kabul etti. Şüphesiz ki O, Et-Tevvab (tevbeye muvaffak kılan ve tevbeleri çokça kabul eden) ve Er-Rahim (kullarına karşı merhametli) olandır." [5]

"... Çünkü Allah,insanlara karşı çok şefkatli (Rauf) ve merhametlidir (Rahim)." [6]

1. 33/Ahzab, 43
2. 2/Bakara, 143
3. 25/Furkan, 59
4. 17/İsra, 110
5. 2/Bakara, 37
6. 2/Bakara, 143

"O, sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için sizi övmektedir. Melekler de (övgüye nail olmanız için dua etmektedir.) O, müminlere karşı merhametlidir." [7]

Besmelenin Genel Anlamı

Buraya kadar yaptığımız açıklamalardan anlaşılacağı üzere: Besmele, iki itiraf ve bir talep barındırır. Kul öncelikle yardıma muhtaç ve aciz olduğunu itiraf eder. İkinci olarak yüce Allah'ın azamet, kudret ve mülkü üzerindeki otoritesini itiraf eder. Son olarak da El-Mustean olan Allah'a gönülden yakarır ve O'ndan *subhanehu ve teâlâ* yapacağı bu işte kendisine yardım etmesini, elinden tutup muvaffak kılmasını talep eder. Bu sayılanlar kulluğun özü ve ana direkleridir. Öyleyse besmele, Allah'a kendi hür iradesiyle teslim olan, O'na kul olmayı şeref addeden müminin kulluk sözleşmesini her işin başında yenilemesi, kulluk şuurunu canlı tutma çabasıdır.

Besmele, bir kimliktir. Başlayacağı her işte 'Allah'ın adıyla' diyen mümin, çevresinde bulunan insi ve cinni şeytanlara:
'Ben, Allah'a teslim olmuş bir mü'minim' demiş olur. İlginçtir ki mümin besmeleyle kimliğini ortaya koyduğunda cinni şeytanlar zillet içerisinde kıvranır.

Besmele, bir kimliktir. Başlayacağı her işte *'Allah'ın adıyla'* diyen mümin, çevresinde bulunan insi ve cinni şeytanlara, *'Ben, Allah'a teslim olmuş bir mü'minim'* demiş olur. İlginçtir ki, mümin besmeleyle kimliğini ortaya koyduğunda cinni şeytanlar zillet içerisinde kıvranır.

7. 33/Ahzab, 43

"Sen bineğin üzerindeyken o tökezleyecek olursa 'Kahrolası şeytan!' deme sakın! O (bunu duyduğunda) bir ev büyüklüğüne ulaşıncaya kadar kabarır ve: 'Bunu kendi gücümle yaptım.' der. Bunun yerine 'Bismillahirrahmanirrahim' de! (Bunu duyunca) o bir sinek kadar küçülür." [8]

Besmele, helal ve meşrulaştırma sertifikasıdır. Mümin besmele çekemeyeceği işi yapamayacağını, yapmaması gerektiğini bilir. Olur da besmelesi olmayan bir işe girişirse, tevbeyle Allah'a yönelip af ve bağışlanma diler.

"O, kullarının üzerinde El-Kahir (her şeye boyun eğdiren) dir. O, El-Hakim (hüküm ve hikmet sahibi), El-Habir (her şeyden haberdar) olandır. (Senin Peygamberliğine ve kitabı indirenin Allah olduğuna dair şahit istiyorlar ya) De ki: 'Kimin şahitliği en büyüktür?' De ki: 'Allah benimle sizin aranızda şahittir. Sizi ve kime ulaşırsa onu uyarmam için bu Kur'an bana vahyedildi. Yoksa siz Allah'la beraber başkaca ilahların olduğuna mı şahitlik ediyorsunuz?" [9]

Besmele, şeytanın nasibini kesmek, onu zayıf düşürmektir. Yüce Allah şöyle buyurur:

"Onlardan gücünün yettiklerini sesinle kışkırt, atlı ve yaya (ordularınla) onlara saldır, onların malları ve evlatlarında onlara ortak ol ve onlara vaatlerde bulun. Şeytanın onlara vaat ettikleri aldatmadan başka bir şey değildir." [10]

Şeytan, müminlerin mallarına ve evlatlarına ortak olmak, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* verdiği bu iki değerli rızkı isyan ve Allah'ı unutma aracı kılmak ister. Malı haram yoldan kazanmak, meşru olmayan yerlere harcamak, Allah'ın belirlediği hakkı vermemek vb. şeyler, şeytanın mala ortak olması; çocukların İslamî bir eğitimle eğitilmemesi, kürtaj, çocukları diri diri gömmek, putlara ve türbelere çocuk adamak ise onun evlatlara ortak olmasıdır. Mümin, şeytanın mal ve evlatlarına ortak olmasını hayat boyu engellemeye çabalar. Bu mücadelede Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* bazı tavsiyeleri vardır ve hemen hepsi besmeleyle alakalıdır.

"Kapını kapat, Allah'ın adını an. Lambanı söndür,

8. Ebu Davud
9. 6/En'am, 18-19
10. 17/İsra, 64

Zamanında toplanmış, Osman döneminde ise toplanan bu mushaf çoğaltılarak İslam âlemine yayılmıştır.
Kur'an surelerini toplayanlar da onu çoğaltanlar da Rasûlullah'ın vahyi kendilerine emanet ettiği, Allah'ın onlardan, onların da Allah'tan razı olduğu sahabilerdir.

Allah'ın adını an. Yemek kabının ağzını kapat, Allah'ın adını an. Su kırbasının ağzını bağla, Allah'ın adını an." [11]

"Sizden biri hanımıyla ilişki kurmak istediğinde: 'Bismillah Allah'ım! Şeytanı bizden ve bize vereceğin rızıktan (çocuğumuzdan) uzak tut.' desin. Şayet bu ilişkiden dolayı çocuklarının olması takdir edilirse, ebediyen şeytan o çocuğa zarar veremez." [12]

"Yemeğin üzerine Allah'ın adı anılmadığında şeytan o yemeği kendine helal bilir." [13]

Abdullah b. Mesud *radiyallahu anh* der ki:

'Kâfir veya facirin şeytanı ile mü'minin şeytanı karşılaşır. Kâfir ve facirin şeytanı besilidir ve elbiseleri güzeldir. Müminin şeytanıysa cılız, hâlsiz ve kıyafetleri pejmürde bir hâldedir. Kâfirin şeytanı sorar: 'Nedir senin bu hâlin?' O da: 'Yemek yediğinde, yatağa girdiğinde, kapıyı açtığında, elbise giydiğinde besmele çekiyor ve bana hayatından hiçbir pay kılmıyor.' diye cevap verir. Kâfirin şeytanıysa tam tersini söyler...'

Kur'an'a Başlarken Besmele

'Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla okumaya başlıyorum.' anlamına gelir.[14]

Bu, istiazenin tamamlayıcısıdır. Hatırlanacağı üzere istiaze, şeytanın okuma eylemine müdahale etmemesi, zihinleri ve algıları manevi olarak bulandırıp anlam tahrifine sebep olmaması için Allah'a *subhanehu ve teâlâ* sığınmaktır. Besmele ise, *'Şeytandan sana sığınmış olsam da senin yardımın olmadan ben bir hiçim, aklım ve bilgimle değil, senin rahmetin ve yardımınla Kur'an'ı anlamak ve yaşamak istiyorum.'* demektir.

Besmele Kur'an'dan Bir Ayet Midir?

Bu konu âlimler arasında uzun tartışmalara neden olmuştur. Besmelenin meşruiyeti üzerinde ittifak ettikten sonra onun ayet olup olmadığında ihtilaf etmişlerdir.

Bir dergi yazısının muhtevesına uygun olmadığından bu tartışmaya girmeyecek, selefin cumhuruna ait olan, *'Besmele, Tevbe suresi dışındaki tüm surelerin başında bir ayettir.'* görüşünü ve delilini zikretmekle yetineceğiz.

İbni Abbas der ki:

"Allah Rasûlü besmele ininceye kadar surelerin bittiğini (ve yenisinin başladığını) bilmezdi." [15]

Bu rivayetten anlaşıldığı üzere besmele, bir ayet gibi Allah Rasûlü'ne indirilmekteydi.

Bundan çok daha önemli olansa nazari bir delildir. Bilindiği gibi Kur'an sureleri Ebu Bekir *radiyallahu anh* zamanında toplanmış, Osman *radiyallahu anh* döneminde ise toplanan bu mushaf çoğaltılarak İslam âlemine yayılmıştır. Kur'an surelerini toplayanlar da onu çoğaltanlar da Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* vahyi kendilerine emanet ettiği, Allah'ın onlardan, onların da Allah'tan razı olduğu sahabilerdir. Sahabe, Kur'an'ı mushaf haline getirirken şuna dikkat etmiş-

11. *Buhari, Müslim*
12. *Buhari, Müslim*
13. *Müslim*
14. *Dipnot: Harfi cerlerin bitiştiği isimlerin bir fiile veya onun kuvvetinde, onun amelini yapabilen bir isme taalluk etmeleri gerekir. Besmele içerisinde bir fiil bulunmadığından yapılan eyleme uygun bir amil/etken takdir edilir. Kur'an okunurken takdir edilecek fiil 'أقرأ/okuyorum' fiilidir.*

15. *Ebu Davud, 788*

Getirdiği mushaflarda Tevbe suresi hariç her surenin başında besmele kayıtlıdır.
Şayet besmele, surelerin başında bir ayet olmamış olsa sahabe bunu mushafa kaydetmez ve üzerinde icma oluşmuş olmazdı.

lerdir: Kur'an ayetlerini bir araya toplamak, sahabenin Peygamberden duyduğu ve mushafların kenarına not ettiği açıklamaları ayıklamak. Sahabenin bir araya getirdiği mushaflarda Tevbe suresi hariç her surenin başında besmele kayıtlıdır. Şayet besmele, surelerin başında bir ayet olmamış olsa sahabe bunu mushafa kaydetmez ve üzerinde icma oluşmuş olmazdı.

"Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur."

Ayetin Anlamı:

El-Hamd: Hamd kelimesinin başında var olan *'ال/ el'* takısının üç anlamı bulunmaktadır. Bu ayette istigrakiyye manasındadır. *'Hepsi, tamamı'* gibi anlam verebileceğimiz *'el'* takısı başına geldiği kelimeyle beraber *'bütün hamdler'* anlamındadır.

Hamd: Arap lugatında zem/yergi kelimesinin zıddıdır. Şer'i istılahta ise, *'Allah'ın sıfatlarını zikredip sevgi ve tazimle O'nu anmak ve övmektir.'* Çoğu insanın *'Hamd, Allah'ı övmektir.'* tarifi eksiktir. Çünkü övgü hamdi karşılayacak bir kelime değildir. Kişi kendinden daha düşük rütbeli birini övebileceği gibi kendinden yüce birini de övebilir. Sevdiğini övebileceği gibi sevmediği birini mecburiyet ya da ihtiyaç nedeniyle övebilir. Hamd ise böyle değildir. Birinin karşısındaki varlığı tazim ederek, kendinin kul olduğunu bilerek ve sevgiyle beraber anması ve övmesidir. Bu tanımla beraber hamd ve şükür kavramlarının da farklı olduğunu söyleyebiliriz. Şükür, belirli bir iyilik karşısında iyiliğin kaynağını ikrar ve iyilik sahibine teşekkürdür. Hamd ise, bir iyilik olsun ya da olmasın bir varlığı onda var olan ve övülmeyi hak eden yüce sıfatlarıyla tanımak ve övmektir.

Lillahi: Allah içindir. Allah lafz-ı celalesinin başında bulunan *'Lam'* harfi cer harflerindendir. Dilbilimciler, bitiştiği isme yirmiye yakın farklı anlam katacağını belirtmişlerdir. Bunlardan istihkak (hak etme, hak sahibi olma) ve ihtisas (bir şeye has, özel olma) anlamları ayet için geçerlidir. Hamdi hak eden de hamdin yalnızca kendisine has olduğu da Allah'tır.

Rabbi'l âlemin: Âlemlerin Rabbi olan Allah demektir. Rabb, terbiye eden, idareci, efendi, mülk sahibi gibi anlamlara gelir lugatta. Âlem ise varlıkları sınıflara ve kategorilere ayırmaya yarayan bir basamaktır. İnsan âlemi, cinler âlemi, hayvanlar âlemi vb… Kur'an'ın inmesiyle beraber Er-Rabb kavramı Allah *subhanehu ve teâlâ* için en fazla kullanılan isimlerden biri olmuştur. Çünkü müşrikler Allah'ın varlığını ve yaratma, rızık verme, kâinat işlerini idare etme gibi özelliklerini ikrar etmekle beraber; O'nun yetkilerini başka varlıklara veriyor, hayatın bazı alanlarında Allah yokmuş gibi kendilerini rab yerine koyuyorlardı. Müşriklerin Şuayb'a *aleyhisselam* söyledikleri şu söz konuya açıklık getirir mahiyettedir:

"Demişlerdi ki: 'Ey Şuayb! Babalarımızın ibadet ettiklerini terk etmemizi ve mallarımızda dilediğimiz gibi davranmamamız gerektiğini namazın mı sana emrediyor? Şüphesiz ki sen yumuşak huylu ve olgun/aklı başına bir adamsın." [16]

Onlar hayata müdahale etmeyen, nasıl ibadet edileceğine karışmayan, çarşıya, pazara, borsaya kurallar koymayan bir rab istiyorlardı. Mekkeli müşriklerin Daru'n Nedve isimli şehir parlamentosu veya kabileler meclisine girdiklerinde Er-Rabb olan Allah'ı unutup

16. 11/Hud, 87

askerî, siyasi, ekonomik ve milli meselelerde heva ve arzularına uygun kararlar almaları bunun sonucu idi.

Bu bozuk anlayışı düzeltmek için İslam, daha ilk ayetlerinde Er-Rabb ismine ve onun hayatın her alanını kuşattığına vurgu yaptı.

Yaptığımız açıklamalara binaen diyebiliriz ki:

Hamdlerin tamamı âlemlerin sahibi, idarecisi ve efendisi olan Allah'a aittir ve O'nun *subhanehu ve teâlâ* hakkıdır.

Ayetin Genel Anlamı:

Hamdin Hayatı Kuşatması

Allah *subhanehu ve teâlâ* kitabına yüce zatına hamd ederek başlamıştır. Ali'ye *radiyallahu anh* hamd sorulduğunda: *'O, yüce Allah'ın nefsi için razı olduğu bir kelimedir.'* cevabını vermiştir.

Kitabına hamdle başlayan Rabbimiz Kur'an'ın farklı yerlerinde dünyanın ve ahiretin her lahzasında hamdin olduğunu belirtmiştir.

"Hamd, göklerde ve yerde olanların tamamının kendisine ait olduğu Allah'adır. Ahirette de hamd O'nadır. O, El-Hakim (hüküm ve hikmet sahibi), El-Habir (her şeyden haberdar) olandır." [17]

"O, kendisinden başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilahın olmadığı Allah'tır. Başta da (dünyada) sonda da (ahirette) hamd O'na aittir. Hüküm, yalnızca O'nundur. O'na döndürüleceksiniz." [18]

"Biz onların göğüslerinde kin/hınç/öfkeye dair ne varsa hepsini çekip almışızdır. Altlarından ırmaklar akar. Bizi buna ulaştıran Allah'a hamd olsun. Eğer Allah bizi bu (nimetlere) eriştirmeseydi, kendiliğimizden bunlara erişmemiz mümkün olmazdı. And olsun ki, Rabbimizin Rasûlleri bize hakla geldiler. Onlara şöyle denildi: 'İşte bu, yaptığınız (salih) amellere karşılık mirasçısı kılındığınız cennettir.' " [19]

"Orada duaları: 'Allah'ım! Sen eksiklerden münezzehsin.' (Birbirlerine) dilekleri, 'Selam/esenlik' dualarının sonu, 'Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'adır' şeklindedir." [20]

Her şey Allah'ı hamdiyle tesbih etmektedir.

Allah *subhanehu ve teâlâ,* müminin dikkatini bir hakikate çekmekte, hamd edenin yalnız kendi olmadığını her şey ama her şeyin O'nu hamdiyle tesbih ettiğini haber vermektedir.

"Yedi gök, yer ve bu ikisi içinde olanlar O'nu tesbih eder. O'nu hamdiyle tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Fakat siz onların tesbihini anlamazsınız. Şüphesiz ki O, El-Halim (kulların hak ettikleri cezayı erteleyen), El-Gafur (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) olandır." [21]

Allah, müminin dikkatini bir hakikate çekmekte, hamd edenin yalnız kendi olmadığını her şey ama her şeyin O'nu hamdiyle tesbih ettiğini haber vermektedir.

"Gök gürültüsü O'nu hamdiyle (tesbih etmekte) melekler de korkularından tesbih etmektedirler. Yıldırımlar gönderir ve Allah hakkında tartışıp duranlardan dilediğini çarpar. O, azapla yakalaması çetin olandır." [22]

"Meleklerin arşın etrafını sarmış Rabblerini hamdiyle tesbih ettiğini görürsün. Aralarında hak ile hüküm verilmiş ve 'Âlemleri Rabbi olan Allah'a hamd olsun' denilmiştir." [23]

17. 34/Sebe, 1
18. 28/Kasas, 70
19. 7/Araf, 43
20. 10/Yunus, 10
21. 17/İsra, 44
22. 13/Rad, 13
23. 39/Zümer, 75

Kâinatta, yerde ve gökte, bildiğimiz ve bilmediğimiz âlemlerde bir hamd korosu vardır ve ubudiyet ahengi içinde Allah'a hamd edip O'nu tesbih etmektedirler.
'Elhamdulillahi Rabbi'l âlemin' diyen kulun bu manevi sesi işitmesi, bu manevi koroya dahil olması ve kâinattaki her zerreyle beraber Allah'a hamd etmesi istenmektedir.

Kâinatta, yerde ve gökte, bildiğimiz ve bilmediğimiz âlemlerde bir hamd korosu vardır ve ubudiyet ahengi içinde Allah'a hamd edip O'nu *subhanehu ve teâlâ* tesbih etmektedirler. *'Elhamdulillahi Rabbi'l âlemin'* diyen kulun bu manevî sesi işitmesi, bu manevî koroya dahil olması ve kâinattaki her zerreyle beraber Allah'a hamd etmesi istenmektedir.

Hamd, kulu Allah'a yakınlaştıran bir vesiledir.

Salih ameller arasında hamdin ayrı bir yeri vardır. Rivayetlerden öğrendiğimiz kadarıyla melekler içinde Allah'a *subhanehu ve teâlâ* hamd lafızlarını nasıl kayıt altına alacaklarını bilmez, bu durumu Allah'a arz ederler.

İbni Ömer *radiyallahu anh* şöyle rivayet etmektedir:

"Rasûlullah şunu anlattı: Allah'ın kullarından biri: 'Rabbim, zatının celaline, saltanatının azametine yakışacak şekilde sana hamd ederim.' dedi. Yazıcı melekler için bunu yazmak zor geldi. Bunu nasıl yazacaklarını bilemediler. Semâya çıktılar ve şöyle dediler:

— Rabbimiz, senin kulun öyle bir söz söyledi ki, onu nasıl yazacağımızı bilemiyoruz.

Aziz ve Celil olan Allah kulunun ne söylediğini daha iyi bildiği hâlde dedi ki:

— Kulum ne dedi? Melekler:

— Rabbimiz, o şöyle dedi: 'Rabbim, zatının celaline, saltanatının azametine yakışacak şekilde sana hamd ederim.'

Yüce Allah o iki meleğe şöyle dedi:

— Bu sözü kulumun söylediği şekilde yazınız. Nihayet o bana kavuşunca bu sözün karşılığını ona ben vereceğim, buyurdu." [24]

Abdullah ibni Abbas *radiyallahu anh* şöyle dedi:

"Müminlerin annesi Cüveyriye binti'l Haris şöyle dedi:

Nebi, bir gün sabah namazını kıldığı sırada, Cüveyriye namaz kıldığı yerde tesbihat yapıyor iken, Cüveyriye'nin yanından dışarı çıktı. Sonra Nebi kuşluk vakti olunca geri döndü. Cüveyriye namaz kıldığı yerde (hâlâ) oturuyor idi ve Nebi ona şöyle dedi:

— Sen, yanından ayrıldığım zamandaki hâl üzere mi devam ediyorsun? Cüveyriye de:

— Evet, cevabını verdi. Bunun üzerine Nebi şöyle buyurdu:

— Allah'a yemin olsun ki ben senden sonra şu dört kelimeyi, üç kere söyledim ki eğer bu kelimeler senin bugünden beri söylemiş olduğun kelimelerle tartılsaydı, benim söylediklerim, senin söylediklerini tartardı (Yani ağır gelirdi):

Yarattıklarının sayısınca, kendisinin razı olacağı kadar, arşının ağırlığı ve kelimelerinin çokluğunca hamdederek Allah'ı tüm noksanlıklardan tenzih ederim." [25]

Hakiki bir hamd için Allah'ı *subhanehu ve teâlâ* tanımak gerekir:

Hamdin tanımını yaparken *'Allah'ın subhanehu ve teâlâ sıfatlarını zikredip sevgi ve tazimle O'nu anmak ve övmektir.'* demiştik. Her an ve durumda böylesi yüce ve eksikliklerden münezzeh bir Rabbimiz olduğun-

24. İbni Mace
25. Müslim

dan dolayı O'nu anıp övmemiz, hamddir. Hamdin hakiki anlamda vuku bulması ve kişinin kulluk mertebelerinden *'Hamidun/hamdedenler'* [26] basamağına çıkması için Allah'ı, O'nun güzel isimlerini ve yüce sıfatlarını tanıması gerekir. Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* zatını hamd ile övdükten hemen sonra âlemlerin Rabbi, Rahman ve Rahim, Melik sıfatlarını zikretmesi *'Hakiki bir hamd için Allah'ı tanımak gerekir.'* kaidesini desteklemektedir.

"Rahman ve Rahim'dir."

Rabbimizin bu iki isminin anlamı ve aralarında bulunan farkı yazımızın girişinde, besmele bahsinde ele aldık.

Ayetin Genel Anlamı:

Kurtubi *rahimahullah* bu ayetle ilgili şu tesbiti yapar: *'Rahman, Rahim, Yüce Allah 'Âlemlerin Rabbi' olmakla kendi zatını nitelendirdikten sonra 'Rahman, Rahim' olmakla da kendisini nitelendirmektedir. 'Âlemlerin Rabbi' olmakla nitelendirilmesinde korkutan anlamı bulunduğundan dolayı hemen akabinde 'Rahman, Rahim' ile nitelendirmiştir. Çünkü bu da (korkutmanın aksi olan) teşvik ihtiva etmektir. Böylelikle yüce Allah hem kendisinden korkmayı hem de nimetlerine ümit beslemeyi ifade eden niteliklerini bir arada zikretmiş olur. Bu, O'na itaatte daha çok yardımcı olsun, isyandan daha çok uzaklaştırıcı olsun diye böyle gelmiştir. Tıpkı yüce Allah'ın şu buyruklarında olduğu gibi: "Kullarıma haber ver ki, ben gerçekten mağfireti bol ve Rahim olanım. Benim azabımda elbette en acıklı azaptır."* [27] *"(O yüce Allah) günahları bağışlayan, tevbeleri kabul eden, azabı şiddetli olan ve nimeti geniş olandır."* [28]

Bu, kulun kulluk çizgisinde istikamet bulması ve yoldan çıkmaması için elzem olan bir ruh hâlidir. Dengeli bir kulluğun olmazsa olmazı, kalbin korku ve ümit içinde olmasıdır. Kişi Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* celal ve azamet sıfatlarını hatırlayıp Rabbine karşı mehafet ve haşyetle dolmalı, sonra O'nun cemal sıfatlarını hatırlayıp yüreği sevgi ve umutla dolup taşmalıdır. Ta ki masiyetler ve gaflet kendisini kuşattığında umut, nimetler unutturup şımarttığında korkuyla dengede kalabilsin.

"Kullarıma haber ver, şüphesiz ki ben bağışlayan ve merhametli olanın ta kendisiyim. Ve yine şüphesiz ki benim azabım elim verici azabın ta kendisidir." [29]

Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* engin rahmeti

Yüce Allah *subhanehu ve teâlâ* kullarına olan merhamet ve şefkatinden dolayı rahmeti üzerine farz kılmış ve rahmetinin gazabını geçmesini dilemiştir.

"Ayetlerimize inananlar sana geldiğinde de ki: 'Selam olsun size. Rabbiniz rahmeti kendi üzerine yazdı. (Rahmet şudur:) Sizden her kim bilmeyerek bir kötülük yapar sonra onun ardından tevbe eder ve (hatasını) düzeltirse, hiç şüphesiz (Allah onun hatasına karşı) El-Gafur (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) ve Er-Rahim (kullarına karşı merhametli) olandır.' " [30]

"Bize bu dünyada da ahirette de iyilik yaz. Şüphesiz ki (tevbe edip, hidayetini umarak) sana yöneldik. Allah buyurdu ki: 'Azabıma gelince, onu dilediğime isabet ettiririm. Onu, korkup sakınanlara, zekâtı verenlere ve ayetlerimize iman edenlere yazacağım.' " [31]

Dengeli bir kulluğun olmazsa olmazı, kalbin korku ve ümit içinde olmasıdır. Kişi Allah'ın subhanehu ve teâlâ celal ve azamet sıfatlarını hatırlayıp Rabbine karşı mehafet ve haşyetle dolmalı, sonra O'nun cemal sıfatlarını hatırlayıp yüreği sevgi ve umutla dolup taşmalıdır. Ta ki masiyetler ve gaflet kendisini kuşattığında umut, nimetler unutturup şımarttığında korkuyla dengede kalabilsin.

26. 9/Tevbe, 112
27. 15/Hicr, 49-50
28. 40/Mümin, 3
29. 15/Hicr, 49-50
30. 6/En'am, 54
31. 7/A'raf, 156

Şayet Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* rahmeti olmasaydı kul için dünya ve ahiret hayatı diye bir şey olmazdı. Çünkü kulun yararına olan her şey Allah'ın rahmetiyle gerçekleşmektedir. Örneğin:

- Gece ve gündüz Allah'ın rahmetiyle yer değiştirmekte, böylece insanlar için çalışıp dinlenecekleri zaman dilimleri oluşmaktadır.

"İçinde dinlenesiniz ve Allah'ın lütfundan arayasınız diye sizin için geceyi ve gündüzü yaratması O'nun rahmetindendir. Umulur ki şükredersiniz." [32]

Ve Allah *subhanehu ve teâlâ* kullarına önemli bir soru sorup düşünmelerini istemektedir:

"De ki: 'Hiç düşündünüz mü? Allah kıyamet gününe kadar geceyi sürekli yapsa, Allah'tan başka hangi ilah size aydınlık getirebilir? Dinlemez misiniz?' De ki: 'Hiç düşündünüz mü? Allah, kıyamet gününe kadar gündüzü sürekli yapsa, Allah'tan başka hangi ilah içinde dinleneceğiniz geceyi size getirebilir? Görmez misiniz?' " [33]

- Gemiler denizin üzerinde Allah'ın rahmetiyle yüzmekte, insanlar gemiler vasıtasıyla taşınmaktadırlar.

"Zürriyetlerini dolu gemide taşımış olmamız da onlar için bir ayettir. Binmeleri için (gemi) benzeri yarattığımız şeyler de (onlar için bir ayettir.) Dilesek onları boğarız, ne kimse yardımlarına yetişebilir ne de kurtulabilirler. Onlara rahmet etmemiz ve (ecelleri olan) belirlenmiş süreye kadar faydalandırmamız başka." [34]

Evet, Allah rahmet etmese ve suyun kaldırma kuvvetini çekip alacak olsa, gemilere verdiği suyun üzerinde akıp gitme iznini geri çekse insanları boğulmaktan kim kurtarabilirdi?

- Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuştur:

"Sizden hiç kimseyi ameli cennete sokmaz. Dediler ki: 'Seni de mi ey Allah'ın Rasûlü?' Allah Rasûlü: 'Evet. Şayet Allah'ın rahmeti ve fazlı olmasa benim amelim de beni cennete sokmaz.' buyurdu." [35]

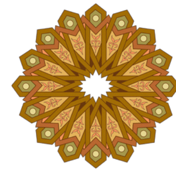
Bir kulun, ömür boyu işlediği salih ameller Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* ona bahşettiği sayısız nimet karşılığında bir hiçtir. Verilen nimetler ile yapılan ameller karşılaştırılacak olsa muhtemelen tek bir nimetin karşılığı dahi tahsil edilmemiş olacaktır. İşte bu noktada Allah'ın rahmeti devreye girecek ve kulun imdadına yetişecektir. Şayet Allah'ın rahmeti olmasaydı bütün bir insanlık ebedî olarak cehennemde kalacak, cennetin kokusunu dahi duyamayacaktı. Bunları düşündüğümüz zaman Nur suresinde iki defa tekrar eden şu ayeti daha iyi anlıyoruz.

"Şayet sizin üzerinizde Allah'ın fazlı ve rahmeti olmasaydı (hâliniz nice olurdu?) Şüphesiz ki Allah Et-Tevvab ve El-Hakim olandır." [36]

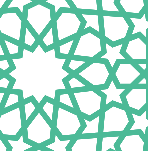
Fatiha suresiyle mümine Allah'ın rahmeti günlük olarak hatırlatılmakta ve önemli bir mesele insanın gündemine sokulmaktadır.

Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* rahmetini nasıl elde edebilirim? Allah rahmet sahibidir ve rahmete nail olmanın yollarını kitabında belirtmiştir. Bunları mutlaka öğrenmeli ve hayatıma geçirmeliyim.

Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* rahmetine nail olmamız niyazıyla. Allah'a emanet olunuz.

32. 28/Kasas, 73
33. 28/Kasas, 71-72
34. 36/Yasin, 41-44
35. Buhari
36. 24/Nur, 10-20

Her öğretmen ömrünün en değerli yıllarını ve günün en bereketli vakitlerini eğitim işine harcamaktadır. Çoğu zaman kendini ve sevdiklerini bu ulvi hedef için ihmal edebilmektedir. Elbette bu emeklerinin karşılığını görmek isteyecektir. Hiç şüphesiz bir dünya nimeti ve göz aydınlığı olarak bunu fazlasıyla hak etmektedir. Öyleyse verdikleri karşılığında daha hayırlısını alabilmek için niyeti ıslah etmekle işe başlamalı, niyetini sürekli bir biçimde kontrol edip yenilemeli, Allah'a güvenip, O'nun rızasını umarak eğitim hizmetini sürdürmelidirler.

Muvahhid Öğretmenlere Nasihatler

Başyazı

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla...

Tevhid ile şirk, hak ile batıl ve cahiliye ile İslam'ın mücadelesi, insanlık tarihiyle başlamış ve kıyamete kadar da devam edecektir.

Bu mübarek mücadelede; bedenleri, emekleri, kalemleri veya fikirleriyle yer alanların ortak kanaati, içinde bulunduğumuz dönemin tarihte benzeri görülmemiş zorlu bir mücadeleye sahne olduğudur. Bu tespitin birçok sebebi vardır. Ancak bu sebeplerin başında cahiliyenin son birkaç yüzyılda büründüğü kurumsallaşma ve plan-proje dahilinde hareket etme kabiliyet ve karakteri üzerinde durulması gerekmektedir.

Cahiliyeyle mücadele sancağını kendilerinden devraldığımız önderlerimiz, kurumsal cahiliyeyi görmediler. Onlar, bireysel şehvetlerin yönlendirdiği, kabile ya da devlet hakimiyetiyle hareket eden, güçlülerin imtiyazlarını zayıfların ise alışkanlık hâline gelmiş adet ve göreneklerini yaşatmak istedikleri; çözümlenmesi kolay, basit ve anlaşılabilir bir cahiliyeyi tanıdılar. Kendilerine müdahale edilmediği, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* ve ahiretin hatırlatılarak keyiflerinin kaçırılmadığı(!) ilahlarına söz söylenerek dinlerinin ve atalarının hürmetine dokunulmadığı sürece İslam'ın ve tevhidin bireysel anlamda yaşanmasından rahatsız olmayan laik, yer yer panayır vb. kamusal alanlarda muvahhidlere söz hakkı verecek kadar demokrat bir dönemde yaşadılar.[1]

1. *Kuss b. Sâide'nin Hutbesi:*
   'Ey insanlar! Beni iyi dinleyin ve anlayın. Anladığınız şeylerden de faydalanın. Şunu iyi bilin ki; yaşayan

Yetişkin insana hitap eden kadim cahiliyenin aksine; zorunlu eğitim, eğlence sektörü vb. araçlarla insanı çekirdekten ele alıp, istediği hayat tarzına uygun olarak programlıyor. Bu dahi yetmiyor.
Eşyanın özüne, genetiğe müdahale ederek cahiliyenin azgınlık ve isyan yüklü yapay genlerini insanın kanına, etine enjekte ediyor. Yani cahiliye kuşatıyor. Artık kapınızı kapatmanız, perdenizi indirmeniz, size özel bir muhit oluşturmanız korunmanız için yetmiyor.

Altı asır süren fetret dönemi sonrasında, münker ve fahşanın yaşam biçimi hâline geldiği şehirlerde dahi evinin kapısını kapatmak, ibadethaneye çekilmek, toplumdan uzaklaşmak, korunmak için yeterliydi. Dünyayı şirk ve masiyetin kuşattığı bir zaman diliminde Medine gibi bir semt mahallesi büyüklüğündeki şehir, müminleri muhafaza eden, arıduru bir yaşam sürdükleri esenlik ve takva yurdu olabiliyordu.

Bugün ise durum çok farklı. Modern cahiliye kurumsallaşıyor ve kurumları vasıtasıyla hayatın her alanına müdahale etmek istiyor. Yetişkinlerin yumuşak karnı olan ve kendiliğinden gelişen şehvet, ortamlarından faydalanmakla yetinmiyor.

Şehveti kamçılamak, insanları manipüle etmek, onu Rabbinden uzaklaştıracak duygu ve arzularını canlı tutmak için özel çalışmalar yapıyor. Bunun için bilim yuvaları(!) kuruyor, akıl almaz bütçeler oluşturuyor. Sosyolojiyle topluma, psikolojiyle bireye tahakküm etmeyi kural ve kaideye bağlayıp ilmi bir zemine oturtuyor. Yetişkin insana hitap eden kadim cahiliyenin aksine; zorunlu eğitim, eğlence sektörü vb. araçlarla insanı çekirdekten ele alıp, istediği hayat tarzına uygun olarak programlıyor. Bu dahi yetmiyor. Eşyanın özüne, genetiğe müdahale ederek cahiliyenin azgınlık ve isyan yüklü yapay genlerini insanın kanına, etine enjekte ediyor. Yani cahiliye kuşatıyor. Artık kapınızı kapatmanız, perdenizi indirmeniz, size özel bir muhit oluşturmanız korunmanız için yetmiyor. Çünkü cahiliye, teknoloji aracılığıyla evinize, cebinize, en mahrem alanlarınıza kadar nüfuz ediyor. İnsanlar, bağımlı hâle geldikleri yaşam standartlarıyla cahiliyelerini, şeytanlarını, ateşlerini yanlarında taşıyor. Cahiliyenin hayatı, toplumu ve bireyi bu yoğunlukta kuşattığı bir vasatta, mücadelenin de çok yönlü, kuşatıcı, azimli ve sürekli Allah'a sığınılıp, O'nun *subhanehu ve teâlâ* yardımı talep edilerek verilmesi kaçınılmaz oluyor.

Bu bağlamda fahşa ve münker, azgınlık ve isyan medeniyetinin kuşatmasını yarmaya yönelik ortaya

ölür, ölen gömülür, gelecek olan her şey de görülür.

Yağan yağmurlar ve biten otlar, rızıklar ve azıklar, babalar ve analar, diriler ve ölüler, toplular ve dağınıklar, ayet üstüne ayettir bunlar.

Vahiy bilgisi gökten gelen haberlerdir. Karanlık gece, burçlarla dolu gökyüzü, vadilerle yarılmış yeryüzü ve dalgalarla coşan denizler yerdeki ibretlerdir.

Bana ne oluyor! İnsanların gittiğini fakat dönmediğini görüyorum. Bunlar, gittikleri yerlerden çok mu memnunlar da orada duruyorlar? Yoksa terk mi edildiler de uyuyorlar?

Kuss ne haince ne günahkârca ama dosdoğruca yemin eder ki, Allah katında, O'na şu inandığınız dininizden çok daha sevimli olan bir din var. Ve bir de gönderilme vakti çok yaklaşmış bir Peygamber var.

O Peygamberin gelme zamanı sizi gölgeledi, devri de kucakladı. Ne mutlu onu anlayan ve ona iman edene. Yazıklar olsun ona karşı gelen ve ona isyan edene.

Yine yazıklar olsun gafillere, bomboş ümmetlere ve geçmiş toplumlara.

Ey İyad topluluğu! Hani şimdi nerede o dedeler ve babalar, ziyaretçileriyle beraber hastalar, o zalim firavunlar, binalar yapanlar ve kuleler dikenler, evlerini süsleyip döşeyenler. Hani nerede mallar ve oğullar, zalimler ve azgınlar, servetler toplayıp yığanlar ve 'Ben sizin en büyük rabbiniz değil miyim?' diye bağıranlar.

Onlar malca sizden daha zengin değiller miydi? Onların ömürleri sizden daha uzun değil miydi?

Toprak onları değirmeninde öğüttü, güçlerini dağıttı. İşte onların çürümüş kemikleri, içlerinde uluyan kurtların yaşadığı bomboş kalmış evcikleri.

Sakın ha! Şunu iyi bilin ki, O Allah tek mabuddur ve O, ne doğurmuş ne de doğmuştur.

Önceki geçen toplumlarda bizim için ibretler var.

Henüz görmedim dönüşünü, ölüme giden yol çok dar.

Görüyorum kavmim küçüğüyle büyüğüyle o tarafa gidiyor naçar.

Gidenler bana geri dönmüyor ve baki olmuyor kalanlar.

Anladım ki, bir toplumun başına geleceklere mani bir güç mü var?'

konan her çaba, değerli ve gereklidir. Ancak bunların içinden en değerlisi belki de hayati bir öneme sahip olanı eğitimdir. Muvahhid öğretmenlerimizin, çocuklarımızı İslam fıtratı üzere ve cahiliyenin tek tipleştirici, put sevici, maddeye tapan, ruhsuz, menfaatçi yapısından uzak, Allah'ın razı olacağı ve Allah'ın adının anıldığı pak ve nezih mekânlarda eğitmesi yani İslami eğitim ve öğretimdir...

Bu vesileyle tüm muvahhid öğretmenleri, eğitim hizmetlilerini ve öğrencileri yeni başlayan sezon münasebetiyle tebrik ediyor ve yüce Allah'tan kendilerini muvaffak kılmasını temenni ediyoruz.

Hayırlı hizmetlerine ve müminler için göz aydınlığı olan çalışmalarına bir katkısı olur ümidiyle öğretmenlerimize ve ebeveynlere Tevhid ve Sünnet Cemaati olarak bazı tavsiyelerde bulunmak istiyoruz.

Niyetlerimizi Kontrol Edip, Salihleştirelim

Eğitim, önemli olduğu kadar zorludur da. Bu nedenle Allah *subhanehu ve teâlâ*, toplumları zorlukla sınanmış, sabır ve dirayet sahibi seçkin Peygamberler eliyle eğitmiştir. Ve eğitimcilik bir Peygamber mesleği ve misyonu olarak kabul edilmiştir.[2]

Emek istemesi, yorucu ve yıpratıcı bir iş olması, sonuçlarının uzun vadede alınıyor olması onu zorlaştıran sebepler arasında zikredilebilir. Eğitimin tabiatından kaynaklanan bu zorluklara karşı Rabbimizin şu buyruğuna kulak verelim:

"... Şayet Allah kalplerinizde hayır olduğunu bilirse sizden alınana karşılık size daha hayırlısını verecek ve günahlarınızı bağışlayacaktır..." [3]

Ayet, her ne kadar savaş esiri olup fidye vermek zorunda kalan, daha sonra müminlerin arasına katılınca verdiğinden dolayı üzülenler hakkında inse de mesajı umumidir. Allah *subhanehu ve teâlâ* kalplere bakmakta, içinde salih niyetler, hayırlı hedefler ve de Allah'a hüsn-ü zan besleyen, umutlar taşıyan kalp sahiplerine emeklerine karşılık daha hayırlı olanı vermeyi ve günahlarını bağışlamayı taahhüt etmektedir.

Her öğretmen ömrünün en değerli yıllarını ve gününün en bereketli vakitlerini eğitim işine harcamaktadır. Çoğu zaman kendini ve sevdiklerini bu ulvî hedef için ihmal edebilmektedir. Elbette bu emeklerinin karşılığını görmek isteyecektir. Hiç şüphesiz bir dünya nimeti ve göz aydınlığı olarak bunu fazlasıyla hak etmektedir. Öyleyse verdikleri karşılığında daha hayırlısını alabilmek için niyeti ıslah etmekle işe başlamalı, niyetini sürekli bir biçimde kontrol edip yenilemeli, Allah'a güvenip, O'nun *subhanehu ve teâlâ* rızasını umarak eğitim hizmetini sürdürmelidirler.

Muvahhid öğretmenlerimizin, çocuklarımızı İslam fıtratı üzere ve cahiliyenin tek tipleştirici, put sevici, maddeye tapan, ruhsuz, menfaatçi yapısından uzak, Allah'ın razı olacağı ve Allah'ın adının anıldığı pak ve nezih mekânlarda eğitmesi yani İslami eğitim ve öğretimdir...

Eğitimin Zorlu Yürüyüşüne Allah'ın Beraberliğini Dahil Etmek

Eğitimin tabii zorluklarını aşmanın ve emeklerin karşılığını almanın bir yolu da duayı ahlak hâline getirmek ve her aşama için özel olarak Allah'a *subhanehu ve teâlâ* yönelmektir.

Dua, eğitim yürüyüşüne âlemlerin Rabbi olan Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* beraberliğini dahil etmektir.

Dua, insanın Rabbine acziyetini ve O'nun yardımı olmadan bir hiç olduğunu itiraf etmesidir.

2. *"Allah beni zorlaştırıcı ve sıkıntı verici olarak göndermedi. Lakin beni muallim/öğretmen ve kolaylaştırıcı olarak gönderdi." (Müslim)*
"Bir gün evinden çıkıp mescide giren Rasûlullah, orada halka olmuş iki gruptan birisinde Kur'an okunup dua edildiğini, diğerinde ise ilim öğrenildiğini ve ilim öğretildiğini görür. Rasûlullah: 'Her biri hayır üzeredir. Şunlar Kur'an okuyorlar ve Allah'a dua ediyorlar; Allah dilerse onlara verir, dilerse vermez. Bunlar da ilim öğreniyorlar ve ilim öğretiyorlar. Ancak ben bir muallim/öğretmen olarak gönderildim' (İbni Mace, Sünen Daremi.) dedi ve ilim halkasına oturdu."
3. *8/Enfal, 70*

Dua, sırtını dayanakların en sağlam ve güçlü olanına yaslamaktır.

Öğretmen duayı ihmal etmemeli, kibrin ve Allah'tan müstağni olmanın en çirkin belirtisi olan duasızlıktan şiddetle sakınmalıdır. Duayı bir vird haline getirmelidir. Kendisi için, ilgilendiği çocuklar için ve özel olarak karşılaştığı zorluklar için Allah'tan *subhanehu ve teâlâ* yardım istemelidir.

Çocuklarımızın Sevgi Dilini Yakalayabilmek

Eğitim, karşılıklı sevgiyle mümkündür. Öğretmenin öğrencilerini, öğrencilerin de öğretmeni sevmesiyle eğitim hem zevkli hem de sonuç almaya dönük bir hizmet halini alacaktır. Bunun pratiğini görmek isteyenler Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* eğitimciliğini incelemeli, karşılıklı sevginin nasıl bir eğitim ortamı oluşturduğuna ve ne tür sonuçlar doğurduğuna şahitlik etmelidirler. Tarih Allah Rasûlü dışında susması, konuşması, gülmesi, ağlaması, sevmesi, kızması, helası, yemesi, içmesi, özel hayatı, yürümesi, durması gibi en ince detaylarıyla taklit edilmiş, hıfzedilmiş ve sonraki nesillere aktarılmış bir şahsiyet görmemiştir. Oysa o, insanlardan yalnızca sözlerini aktarmalarını istemiş, fazlasını talep etmemiştir. Fakat sevgi, onun her anını eğitime çevirmiş ve her hâli ahlak ve erdem kabul edilerek nesilden nesile aktarılmıştır.

Öğretmen kardeşlerimiz Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* El-Vedud ismine sığınmalı ve Allah'tan öğrencilerini sevmeyi ve onlar tarafından sevilmeyi istemelidirler.

Fiilî dua olarak da öğrencilerine sevgilerini göstermelidirler. İnsanın sevgiye sevgi, ilgiye ilgi ve alâkayla karşılık verdiğini unutmamalıdırlar.

Her insanın sureti, kaderi ve ahlakının farklı olduğunu bildikleri gibi sevgi dilinin de farklı olduğunu bilmelidirler. Mühim olan, karşımızdakinin sevgi dilini tespit edip, onun diliyle iletişim kurmaya çalışmaktır.

Kimi insanın sevgi dili takdir ve onaydır. Yaptığı bir güzelliği takdir etmeniz onu sevdiğinizin işaretidir. Kimi insanın sevgi dili onu önemseyip, özel ilgi göstermenizdir. Hayatında var olan bir sıkıntıyı unutmamanız, arayıp sormanız, yanında olduğunuzu hissettirmeniz onu sevdiğinizi hissettirir. Kimi insanın sevgi dili düşünülmek ve kendisine bir hediye verilmesidir. Bir başkasının sevgi dili temastır. Saçını okşamanız, ona sarılmanız, elinizi omzuna koymanız onun için yeterlidir. Bazı insanların sevgi dili hizmettir. Ona yardım etmeniz, eşyalarını beraber toplamanız, ödevine yardımcı olmanız kendini iyi hissetmesini sağlayacaktır.

Öğretmenlerin öncüsü, baş muallimimiz olan Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* böyle değil miydi?

Onun *sallallahu aleyhi ve sellem* Hatice annemizi *radiyallahu anha* sevmesiyle Aişe'yi sevmesi aynı mıdır? Muaz'a *radiyallahu anh* sevgisini göstermesiyle Ebu Bekir'i sevmesi bir midir? Hayır! Her insanı, anladığı şekilde sevmiştir. Öyle ki her bir sahabi en fazla kendisinin sevildiğini düşünmüştür.[4]

Bir insanın sevgi dili, öğretmenini veya arkadaşlarını sevme biçiminde gizlidir. Her insan başkalarını nasıl seviyorsa, öyle sevilmeyi bekler. Bunun için iyi bir gözlem yapmalı, öğrencilerin sevgi dili tespit edilmelidir.

Normal Duruşu Fark Edilmeyen Anormal Yollara Başvurur

Genel olarak insanın, özel olarak da çocuk ve gençlerin ruh dünyasını iyileştiren ve kendilerini iyi hissetmelerini sağlayan şeylerden biri fark edilmektir. Bunun lider, hoca, öğretmen gibi değer verilen biri tarafından olması ise çok daha farklı ve onarıcı bir etkiye sahiptir. Çünkü fark etmekte ilgi vardır, sevgi vardır, değer verme vardır.

Öğretmen, öğrencilerini fark etmeli, güzel yönlerini öne çıkarıp teşekkür etmeli, başarısının devamını talep etmelidir. Aksi halde çocuk bu ihtiyacı başka yollardan karşılamaya yeltenecektir. Maalesef evlerde ve eğitim kurumlarında şöyle bir durum yaşanabilmektedir: Sorumluluklarını yerine getiren, genel kurallara riayet eden, edep ve saygı çerçevesinde iletişim kuran çocuklar *'sorunsuz'* olarak kategorize

4. *Hatice annemizle dertleşmiş, Aişe annemize latifeler yapmıştır. Muaz'ın elini tutarak ona ilme dair bilgiler öğretmiş, Ebu Bekir'i toplum içinde överek onore etmiştir. Amr b. As 'İnsanlar arasında en sevdiğin kimdir?' diye sorduğunda 'Aişe' cevabını vermiştir. 'Peki erkeklerden kimdir?' dediğinde 'Babası' buyurmuştur. Amr, kendi isminin zikredileceğini umarak bu soruyu sormuştur. Ancak, İslam'da öncü şahsiyetlerin peşi sıra sayıldığını görünce sıranın kendisine gelmeyeceğinden korkmuş ve sormayı bırakmıştır.*

edilmekte ve kendi hâllerine terk edilmektedirler. Buna mukabil ebeveyn ve öğretmenler ileri derecede başarılı ya da aşırı haylaz çocukları gündem edinip, ilgilerini onlara yöneltmektedirler.

Bu durum normal olan çocuklarda olumsuz etki yapmakta ve fark edilme arayışını tetiklemektedir. Ya başarılı öğrencilerle gereksiz ve kapasitelerini aşan bir yarış içerisine girmekte ya da sorunlu çocuklara öykünerek tabiatlarına uygun olmayan davranışlar sergilemektedirler. İki durum da bireyin şahsiyet ve karakteri üzerinde onarılması zor tahribatlar meydana getirmektedir.

Etiketleyip Hayat Karartanlardan Olma!

Eğitim üzerine çalışma yapan bir grup bilim adamının yaptığı bir saha çalışmasından söz edelim. Her anlamda eşit şartlara sahip bir grup öğrenci seçiliyor. Bunlar aynı öğretmenin öğrencileri ve aynı ortamda eğitim alıyorlar. Öğretmenle yapılan görüşmelerde öğrencilerin yarısı zeki, başarılı ve üstün özelliklere sahip olarak tanıtılıyor. Kalan yarısı için bir şey söylenmiyor. Yıl sonunda olumlu yönde etiketlenmiş öğrencilerin kendi seviyelerinin çok üstünde bir başarı yakaladıkları, kalan öğrencilerin ise mevcut seviyelerini koruduğu görülüyor.

Bir başka deney fareler üzerinde yapılıyor. Bir laboratuvar ortamında denek olarak kullanılan fareler iki kısma ayrılıyor. Bir grup için tembel, gelişmeyen, sorunlu deniyor; diğer grup için daha zeki, çalışkan, işe yarar deniyor. İki grup da etiketlendikten sonra bilimsel deneylerde kullanılmak için uzmanlara teslim ediliyor. Daha sonra laboratuvar ortamının görüntüleri inceleniyor, olumlu yönde etiketlenen denekler istenileni yapmasa dahi uzman tarafından ihmal edilmiyor, tekrar tekrar denemelerle geliştirildiği görülüyor. Olumsuz etiketlenen deneklerde ise tersi bir durum yaşanıyor. En basit ve sıkça karşılaşılan bir problemde dahi uzmanların o deneği elediği ve başka bir denek üzerinde çalışmaya başladığı görülüyor.

Olumsuz etiketlenen çocuklar gereken ilgiyi görmezler. Şeytanın vesveseleri ve nefsin fücûra meyilli fısıltıları öğretmenin o çocuğa karşı ilgisini kesmesine ve *'Boşuna uğraşıyorum, bundan bir şey olmaz'* ruh hâline kapılmasına sebebiyet verir. Bu da yapılabileceklerin yapılmamasına, emanet olan çocuğa gerekli ihtimamın gösterilmemesine ve öğretmenin başta öz nefsine, sonra da kendisine emanet edilen yavruya zulmetmesine neden olur.

Çocukların güzel ve olumlu yönlerini görmeye çalışmalı, olumlu yönleriyle etiketleme yapılmalıdır. Aksi ise Allah'ın haram kıldığı zulümdür.

Olumsuz etiketlenen çocuklar gereken ilgiyi görmezler. Şeytanın vesveseleri ve nefsin fücura meyilli fısıltıları öğretmenin o çocuğa karşı ilgisini kesmesine ve 'Boşuna uğraşıyorum, bundan bir şey olmaz' ruh hâline kapılmasına sebebiyet verir.

Sorunlu Çocuklar ve Çaresiz Eğitimciler

Eğitimin iki taraf için de yıpratıcı ve zararlı bir hâl almaya başladığı an, öğretmenin çaresizlik hissettiği ve yapılacak hiçbir şeyin kalmadığına inandığı andır.

Tevhid inancına sahip, her şeyin Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* elinde olduğuna inanan bir eğitimci çaresizlik bilmez. Sürekli çözüm ve çareler arar, bu arayış ve çabanın dahi başlı başına bir ibadet olduğunu bilir.

İlgilendiği çocuk yeryüzünün en şaki insanı olsa bile -ki bunu Allah'tan başkası bilemez- öğretmen umudunu korumalıdır. Bir yandan Allah'a *subhanehu ve teâlâ* duayla yönelmeli, diğer yandan yapılabilecekler üzerinde kafa yormalıdır.

"Allah, dilediğini siler, dilediğini bırakır. Kitabın anası O'nun katındadır." [5]

5. 13/Rad, 39

Şikayet ederek ve söylenerek bir çocuğun düzelip ıslah olduğu vaki değildir. Ancak içtenlikle yapılan samimi bir dua ve Allah'a hüsn-ü zan besleyerek gösterilen çabalarla sayısız insan ıslah olmuştur.

Ömer *radiyallahu anh* bu ayete dayanarak şöyle dua ederdi: *'Allah'ım! Şayet beni şaki/bedbaht kulların arasında yazmışsan beni oradan sil ve said/bahtiyar kullarının arasına yaz. Sen dilediğini siler, dilediğini bırakırsın. Kitabın anası senin katındadır.'*

Bu dua, müminin defterinde çaresizliğe yer olmadığının en güzel örneklerinden biridir. Madem her şey Allah'ın elinde, madem O *subhanehu ve teâlâ* dilediğini silip, dilediğini olduğu gibi bırakabiliyor ve madem hiçbir şey O'nu aciz bırakamaz öyleyse eller içtenlikle yalvararak El-Mucib ve El-Karib olan Allah'a açılmalıdır.

Şikayet ederek ve söylenerek bir çocuğun düzelip ıslah olduğu vaki değildir. Ancak içtenlikle yapılan samimi bir dua ve Allah'a hüsn-ü zan besleyerek gösterilen çabalarla sayısız insan ıslah olmuştur.

Kur'an-ı Azimuşşan'ın zorlu insanlara yönelik gösterdiği çarelerden biri de, *'kötülüğü iyilikle savma'* taktiğidir.

"İyilikle kötülük eşit olmaz. Sen (kötülüğü) iyilikle sav. (Bir de bakarsın ki) seninle arasında düşmanlık olan kimse, sıcak/samimi bir dost oluvermiş." [6]

Bu ilahî bir vaattir. Kötülüğe iyilikle mukabele etmek kötüyü yumuşatacak, zamanla iyilik sahibine yakın bir dost kılacaktır.

Sorunlu kabul edilen çocukları karşılıksız sevmek, taşkınlıklarına sabır göstermek, ne yaparsa yapsın ona kucak açmak yaraya düzenli uygulanan pansuman misali zamanla onu iyileştirecektir. Hiçbir çocuk durduk yere anormalleşmemiştir. Mutlaka onu bu duruma iten harici sebepler vardır. Öğretmen, gözlem yapmalı sorunun kaynağını bulmaya çalışmalıdır. Yetersiz kaldığı yerde mutlaka bir uzmandan yardım almalı ve problemin köküne inme gayretinde olmalıdır.

Öğretmene Aşırı İlgi, Problem Belirtisidir

Çocuğun öğretmenini sevmesi ve onunla ilgilenmesi gayet normaldir. Fakat bazı çocukların öğretmenlerine ilgisi dikkat çekecek oranda abartılı ve öğretmenin işini yapmasına engel olacak şekilde yoğundur.

Öğretmen kardeşlerimiz bilmedir ki, Allah *subhanehu ve teâlâ* her şeyi denge ilkesiyle yaratmaktadır. Dengenin dışına çıkan her şey başka bir dengesizliğin netice ve tezahürüdür.

Öğretmenine aşırı ilgili çocuk onu annesinin, babasının ya da kardeşlerinin yerine koyuyordur.

Öğretmen, çocuğun hangi ihtiyacını karşılamak için kendisine sığındığını anlamaya çalışmalıdır. Seven, şefkat gösteren ve onaylayan anne mi; koruyan, kollayan, gölgesine sığındığı baba mı; yoksa ilgilenen, paylaşan kardeş mi?

Hiçbir öğretmen, ebeveyn ya da kardeş olamaz, olmaya çalışmamalıdır. Bu durum rol çatışmasına neden olup, ilerleyen dönemlerde öğretmeni zora sokabilir. Fakat çocuğun ihtiyaç duyduğu ve öğretmenle telafisine çalıştığı duygusal açlığı gidermek için faydalı bazı adımlar atabilir.

6. *41/Fussilet, 34*

- Çocuğun ihtiyacı olan, duyguya yönelik sözlü ve fiilî yaklaşım gösterebilir. Sevip onaylayabilir, koruyup kollayabilir veya paylaşımda bulunabilir. Yeter ki ölçülü davransın.

- Aile içinde çocuğu ihmal eden yetişkinle iletişim kurup, yönlendirmede bulunabilir.

- Bir uzman yardımına başvurup, çocuğun ruh ve duygu dünyasındaki boşluğu telafi edecek bir alan tespit edip, çocuk yönlendirilebilir.

Yapılan çalışmalar göstermiştir ki, bu durumda olan çocuklar doğru yönlendirildiklerinde ciddi başarılar elde etmekte ve kendi durumlarında olan insanlara yardım etmektedirler.

Dengeli Olmaya Gayret Edelim

Eğitim süreci içinde yer yer çocukların başarısı takdir edilirken, yeryer çocukları uyarmak ve hatadan korumak gerekebilir. Öğretmen kardeşlerimiz övgü ve uyarıda dengeli olmalı, ilkeli ve belirlenmiş prensiplerle hareket etmelidirler. Çocukların şahsiyet ve karakter gelişiminde önemli bir yeri olan ödül-ceza müessesesi rastgele, ilkesiz, duygu durumuna göre değişken yani dengesiz olduğunda çocuk dengesizleşmekte ve olumsuz bir ahlaka sahip olmaktadır. Buna binaen:

- Çocukları arkadaşlarının yanında uyarmak yerine, ders ortamının dışında özel olarak konuşmayı tercih edin. Böylece hem ani müdahalede bulunup öfkeyle hareket etmemiş olur hem de çocuğun onurunu incitmemiş olursunuz.

- Çocuklardan beklentilerinizi açık, net ve anlaşılır cümlelerle ifade edin. *'Bizim zamanımızda öğrencilik şöyle şöyleydi...'* gibi akıl ve mantık ölçülerini zorlayan beklentiler içine girmeyin.

- Çocuklar neyi kabul edip etmediğinizi bilmeli, neyin doğru neyin yanlış olduğuna dair sizin düşüncenizden haberdar olmalıdır. Yorgun ve sinirli olduğunuz bir gün kızdığınız ve kabul etmediğiniz bir davranışı iyi ve moralli olduğunuz başka bir gün kabul ediyor ve toleranslı davranıyorsanız bu durum çocuğu olumsuz etkiler.

- Çocukların akıl ve zekalarını övmek yerine çaba ve gayretlerini takdir edin. Akılları övülen çocuklar, akıllarını aşan durumlar karşısında pes eder, çaresizlik hissederler. Çaba ve gayreti övülenlerse ne denli büyük bir zorlukla karşılaşırlarsa karşılaşsınlar mücadele etmekten vazgeçmezler.

Farkındalık Oluşturun!

Öğretmen kardeşlerimiz sorumlu oldukları yaş grubunu iyi tanımalı, o yaş grubuna dair araştırmalar yapmalı, onlara hitap eden süreli-süresiz yayınları takip etmelidirler.

İlgilendikleri öğrencilerle farkındalık oluşturan, o sınıfa özel bir çalışma yapmalıdırlar. Bu, hem öğretmenin hem de öğrencilerin şevkini arttıracak, daha verimli bir yıl geçirmelerini sağlayacaktır.

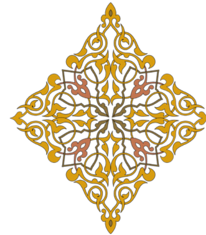
Dinlenmeliyiz

Öğretmen kardeşlerimiz kendilerine zaman ayırmalı, dinlenmeli ve yorgun olarak haftaya başlamamaya özen göstermelidirler. Ruh/kalp, akıl ve beden dinginliğinin bir arada olmasına gayret etmelidirler.

Ruhu ağırlaştıran, kalbi gölgeleyen ve insanı Rabbinden uzaklaştıran günahlardan istiğfarla temizlenmeli, gün içerisinde bir vird edinip, Allah'tan bol bol bağışlanma dilemelidirler.

Akıl ve gönül dünyasını dinlendirmek için kitaplar okumalı, duygu ve düşüncelerini bilgiyle zinde tutmalıdırlar. Beden sağlığı ve dinginliği için uyku ve yemek düzenine sahip olmalı, haftanın bir gününü dinlenmeye ayırmalıdırlar.

Tüm eğitim gönüllüsü kardeşlerimizin yeni eğitim yılını tebrik ediyor, hayırlı ve bereketli bir döneme muvaffak olmalarını yüce Allah'tan niyaz ediyoruz.

Ebu Derda *radiyallahu anh* şöyle dedi:

'Kul ahlakını kötüleştirdikçe Allah'tan uzaklaşmaya devam eder.' [1]

Ömer b. Hattab *radiyallahu anh* Ebu Musa el-Eş'ari'ye mektubunda şöyle nasihat etti:

'Allah'a yemin olsun ki, sen ahiretteki mükâfatlara ancak dünyada zahit olursan erişebilirsin. Sakın ha, güzel ahlakla kötü ahlakı birbirine karıştırma.' [2]

1. *Kitabu'z Zühd ve'l Ahlak*
2. *Kitabu'z Zühd ve'l Ahlak*

Ahiret Senin İçin Daha Hayırlıdır!

Özcan YILDIRIM
ozcanyildirim@tevhiddergisi.net

Allah, Rasûlü'nü hem dünyada hem de ahirette sevindirecek bir vaatte bulunmuştur. Hayatta iken Kur'an, hidayet yolu, yardım ve zafer, şanının yüceltilmesi; ölümünden sonra da ahirette verilecek nimetler ve Makam-ı Mahmud bu kapsamdadır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى (1) وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى (2) مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى (3) وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ
الْأُولَى (4) وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى (5) أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى (6) وَوَجَدَكَ ضَالًّا
فَهَدَى (7) وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى (8) فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ (9) وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ (10)
وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ (11)

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

1. Kuşluk vaktine andolsun,

2. 'Karanlığı iyice çöktüğü' zaman geceye,

3. Rabbin seni terk etmedi ve darılmadı.

4. Şüphesiz senin için son olan (ahiret), ilk olandan (dünyadan) daha hayırlıdır.

5. Elbette Rabbin sana verecek, böylece sen razı olacaksın.

6. Bir yetim iken, seni bulup barındırmadı mı?

7. Ve seni yol bilmez iken, doğru yola yöneltip iletmedi mi?

8. Bir yoksul iken, seni bulup zengin etmedi mi?

9. Öyleyse, sakın yetimi üzüp-kahretme.

10. İsteyip, dileneni azarlayıp çıkışma.

11. Rabbinin nimetini durmaksızın anlat."

İslam'a ilk adım atan ve bu davayı omuzlamaya aday olan her bir bireyin dünyası az ve özdür. Fakat zaman ilerledikçe dünyadaki kazıkları ve onu Allah'a ve Rasûlü'ne hicret edecek engelleri ve ağırlıkları artmaya başlar. Kendisinde bu yükleri kaldıracak manevi kuvveti de bulamayınca onun altında ezilmeye başlar. Dün davasını imar etmeye çalışan bir profilden şimdi dünyasına renk katmaya ve bunda yarışmaya başlayan bir prototip hâline gelmeye başlıyor.

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun...

"وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْأُولَى"

"Şüphesiz senin için son olan, ilk olandan (ahiret dünyadan) daha hayırlıdır."

Bu ayeti iki şekilde açıklamamız mümkündür:

1. Bundan sonraki hayat, işin sonu, öncekinden daha güzel olacak. Peygamberliğin son zamanı, ilk başlardaki gibi olmayacaktır.

2. Ahiret ve ahiretteki nimetler, dünya hayatından daha hayırlıdır.

Allah *subhanehu ve teâlâ*, Peygamberini rahatlatmak için indirdiği nurdan damlaların bu kısmında ileride vuku bulacak hususları müjdeliyor. Bunların geçici olduğunu, yolun başında çekilen eziyetlerin aslında ileride olacak güzelliklerin habercisi olduğunu hatırlatıyor.

Allah, Peygambere: *'Nübüvvetin ilk zamanlarında çektiğin sıkıntılar son bulacak ve sonraki hayat senin için daha hayırlı olacaktır. Vahyin şiddetine ve ağırlığına alışacak; artık risaletin son hâli, ilk hâlinden daha güzel ve hayırlı olacaktır.'* diyor.

Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* bu kutlu dava uğruna çektiği eziyet ve sıkıntıyı kimse görmemiş, o, *sallallahu aleyhi ve sellem* İslam davetinin ilk günlerinde müşrikler tarafından türlü eziyetlerle karşılaşmıştı.

"Allah yolunda, hiç kimsenin görmediği eziyetlere katlandım. Benim düştüğüm dehşetli hâllere hiçbir kimse düşmemiştir. Öyle zamanlar oldu ki, üzerimizden otuz gün otuz gece geçtiği halde ne Bilal ne de ben, onun koltuğu altında sakladığı az bir yiyecek dışında canlıların yiyebileceği hiçbir şey bulamadık." [1]

Allah *subhanehu ve teâlâ,* Rasûlü'ne indirdiği ilk ayetlerde olduğu gibi Duha suresinde de ahiret yurdunu hatırlattığını görmekteyiz. İslam davetini omuzlayıp bu uğurda ter döken kişiler *'ahiret'* bilincinin temel eğitim unsuru olduğunu unutmamalıdırlar. Aile, içtimai/sosyal ve cemai yaşantılarında eğitimin bir parçası olan bu argümanı asla göz ardı etmemelidirler. Çevresindeki kişileri daima bu öğreti etrafındaki örneklerle irşad etmeli ve mevcut konjonktürde de yaşantılarını buna şahit kılmalıdırlar.

Yıllardır bir hedefi olmayan, başıboş yaşayan ve tek derdi maddi ve manevi egosunun tatmini için ter dökenler şöyle dursun, Allah Rasûlü'nün, sahabilerin ve selefin hedefinin ne olduğu ve hedef doğrultusunda içinde bulundukları zaman diliminde neler yaptıkları ve yapmaya gayret ettiklerini iyi okumalı ve okutmalıyız.

Abdullah b. Mesud *radiyallahu anh* anlatıyor:

"Bir gün Rasûlullah bir hasırın üzerine yatıp uyumuştu. Uyandığında hasır, vücudunun yan tarafında iz bırakmıştı. O sırada Ömer geldi ve:

– Ey Allâh'ın Rasûlü!..! dedi. Daha yumuşak bir yatak üzerinde yatsan ne olur? Bunun üzerine Rasûlullah şöyle buyurdu:

– Benim dünya ile ne kadar alakam olabilir ki? Ben, bu dünyada, çok sıcak bir günde yolculuk ederken

1. Tirmizi

bir ağacın altında azıcık dinlenen, sonra da oradan kalkıp giden bir yolcu gibiyim!.." [2]

Bu, Allah Rasûlü'nün vahyin doğrultusunda ortaya koyduğu dünyaya bakış ilkesidir. Bugün Müslümanların içinde bulunduğu vakada yaşanılan problemlerin başında maalesef bu gelmektedir. Müslümanlar ya hedeflerini bilmedikleri, ya hedeflerini unuttukları ya da hedeflerinin çok küçük olmasından ileri gelen birtakım problemlerle karşılaşabilmektedirler. Bunların başında da dünyaya bakış açısı gelmektedir. Buna direkt tesir eden hususlardan bir tanesi de müşriklerle iç içe yaşıyor oluşlarından kaynaklı onların hayat standartlarından etkilenmeleridir. Böylece zaman ilerledikçe aradaki fark sadece zahiri birtakım sembollerden ibaret kalıyor.

İslam'a ilk adım atan ve bu davayı omuzlamaya aday olan her bir bireyin dünyası az ve özdür. Fakat zaman ilerledikçe dünyadaki kazıkları, onu Allah'a ve Rasûlü'ne hicret edecek engelleri ve ağırlıkları artmaya başlar. Kendisinde bu yükleri kaldıracak manevî kuvveti de bulamayınca onun altında ezilmeye başlar. Dün davasını imar etmeye çalışan bir profilden bugün dünyasına renk katmaya ve bunda yarışmaya başlayan bir prototip hâline gelmeye başlıyor maalesef. Bunun örneklerini hem kendi yaşantımıza hem de çevremizde olup biten ve hususen eski canlılıklarımıza kıyas ederek görebilmemiz mümkündür. Tüm bunlar da hedefin küçük ve basit tutulması veya asıl hedefin unutulmasından kaynaklanmaktadır.

"وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى"

"Elbette Rabbin sana verecek, böylece sen razı olacaksın."

İbni Abbas radiyallahu anh *bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: 'Peygambere Allah'ın kendisinden sonra ümmetine nasip edeceği fetihleri gösterildi. Bundan dolayı da sevindi. Bunun üzerine bu ayetleri indirildi.'*

Allah'ın, Rasûlü'nü teskin için söylediği bu vaadi Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* daha hayattayken gerçekleşmiştir. Arap yarımadası, güney sahilinden Şam'a, oradan Farsların kapısına, Basra'dan Kızıldeniz'e kadar İslam beldesi olmuştu. Bu durum, o gün tahayyülü dahi zor bir şeydi. Arap tarihinde ilk defa bu topraklara hakimiyet sağlanmıştı. Cehalet içinde yüzen bir kavmi yirmi üç senede dünyada söz sahibi bir devlet hâline getiren, Rasûlullah'ın taşıdığı kelime-i tevhid davetiydi.

Allah *subhanehu ve teâlâ*, Rasûlü'ne daha Mekke'de iken müjdeyi vermişti. Bundan dolayı da Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* ashabına her zorluk döneminde bu müjdeyi/müjdeleri hatırlatıyordu:

Habbab b. Eret *radiyallahu anh* Kâbe'nin gölgesinde örtüsüne bürünmüş bir hâlde oturan Peygamberin

Allah'ın, Rasûlü'nü teskin için söylemiş olduğu bu vaadi Rasûlullah daha hayattayken gerçekleşmiştir.
Arap yarımadası, güney sahilinden Şam'a, oradan Farsların kapısına, Basra'dan Kızıldeniz'e kadar İslam beldesi olmuştu.

yanına geldi. '*Allah'a bizim için dua buyurmaz mısın?*' dedi: Peygamber yüzü kıpkırmızı hâlde doğruldu, şöyle buyurdu: *"Sizden önceki ümmetlerde bir adam demir tarakla taranır ve sinirleri kemiğinden sıyrılırdı da bu işkence onu diniden döndürmezdi. Testere başının saç ayırımına konur ve iki parçaya bölünürdü, bu da o adamı dininden döndürmezdi. Allah muhakkak bu dini tamamlayacaktır. Sanâ'dan kalkan yolcu Hadramevt'e içinde Allah korkusundan başka hiç bir korku olmadan gidebilecek."* [3]

Amr b. Avf *radiyallahu anh* anlatıyor:

"Ben, Selman, Huzeyfe, Numan ve Medineli altı

---

2. *Ahmed b. Hanbel, Tirmîzî, İbni Mâce*

3. *Buhari*

Şam muhakkak fetholunacak, Herakliyus, ülkesinin en uzak yerine kadar çekilecek! Bütün Şam'a siz hakim olacaksınız. Hiç kimse size karşı koyamayacak! Yemen muhakkak fetholunacak. Şu doğu diyarı da fetholunacak ve Kisra öldürülecek!

kişi kendimize ayrılmış olan yeri kazıyorduk. Kazarak nemli tabakaya kadar inmiştik ki, Allah, hendeğin karnından karşımıza beyaz ve parlak bir kaya çıkardı. Onunla uğraşırken balyoz, kazma, kürek gibi demir araçlarımız kırıldı. Bunun üzerine Selman'a:

– Ey Selman! Rasûlullah'a git de şu kayadan dolayı çektiklerimizi haber ver, dedik. Rasûlullah, o sırada çadırı içinde dinleniyordu. Selman:

– Ya Rasûlullah! Hendeğin karnında karşımıza ak bir kaya çıktı. Onunla uğraşırken, bütün demir araçlarımız kırıldı. Aciz kaldık. Kayanın yanından bir miktar sapıverelim mi, yoksa bize bu hususta vereceğiniz bir emir var mı?

Rasûlullah geldi ve balyozu istedi. Balyozla birlikte yanımıza, hendeğin içine indi. Biz hendeğin kenarlarına çekildik."

Olayın devamını Bera b. Azib *radiyallahu anh* şöyle anlatıyor:

"Rasûlullah balyozu alıp 'Bismillah' diyerek kayaya bir darbe indirdi. Kayanın üçte biri parçalandı.

– Allahu Ekber! Bana Şam'ın anahtarları verildi! Vallahi, şu bulunduğum yerden, oranın kızıl köşklerini görüyorum, buyurdu. Sonra besmele çekerek kayaya ikinci bir darbe indirdi. Kayanın üçte biri daha parçalandı.

– Allahu Ekber! Bana Fars (İran)'ın anahtarları da verildi! Vallahi şu bulunduğum yerden, Medain'i ve onun beyaz köşkünü görüyorum, buyurdu. Sonra yine besmele çekerek kayaya üçüncü darbeyi indirdi. Kayanın kalan son kısmı da parçalandı:

– Allahu Ekber! Bana Yemen'in anahtarları da verildi! Vallahi şu bulunduğum yerden, San'a'nın kapılarını görüyorum, buyurdu. Sonra Kisra'nın Medain'deki beyaz sarayını Selman'a tarif etti. Selmanı Farisi:

– Doğru söylüyorsun, ya Rasûlallah! Seni hak din ve Kitapla gönderen Allah'a yemin ederim ki, o aynı senin anlattığın gibidir.

– Ey Selman! Bu fetihleri Allah benden sonra sizlere nasip edecektir. Şam muhakkak fetholunacak, Herakliyus, ülkesinin en uzak yerine kadar çekilecek! Bütün Şam'a siz hakim olacaksınız. Hiç kimse size karşı koyamayacak! Yemen muhakkak fetholunacak. Şu doğu diyarı da fetholunacak ve Kisra öldürülecek!" [4]

Bunların hepsi Rasûlullah'a Allah'ın dünyada bahşetmesidir. Ahirette verilen ise daha hayırlıdır. O da Allah Rasûlü'ne verilecek olan şefaat/Makam-ı Mahmud'dur.

Şefaat/Makam-ı Mahmud

Enes b. Mâlik'ten *radiyallahu anh* rivayet olunduğuna göre, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır:

"Kıyamet günü insanlar birbirine girecekler. Âdem'e gelip: 'Evlatlarına şefaat et!' diye talepte bulunacaklar. O ise: 'Benim şefaat etme yetkim yok. Siz İbrahim'e gidin! Çünkü o, Halilullah'tır' diyecektir. İnsanlar İbrahim'e gidecekler. Ancak o: 'Ben buna yetkili değilim! Ancak İsa'ya gidin.' diyecektir. Bunun üzerine ona gidecekler. O da: 'Ben buna yetkili değilim. Lakin Muhammed'e sallallahu aleyhi ve sellem gidin!' diyecektir. Böylece bana gelecekler. Ben onlara: 'Ben şefaate yetkiliyim!' diyeceğim. Gidip Rabbimin huzuruna çıkmak için izin

4. İmam Ahmed

talep edeceğim. Bana izin verilecek. Önünde durup, Allah'ın ilham edeceği ve şu anda sahip olamayacağım hamdlerle Allah'a medh-u senada bulunacak, sonra da Rabbime secdeye kapanacağım. Allah: 'Ey Muhammed! Başını kaldır! Dilediğini söyle, söylediğine kulak verilecek. Ne arzu ediyorsan iste, talebin yerine getirilecektir! Şefaatte bulun, şefaatin kabul edilecektir!' buyuracak. Ben de: 'Ey Rabbim! Ümmetimi, ümmetimi istiyorum!' diyeceğim. Allah: '(Çabuk onların yanına) git! Kimlerin kalbinde buğday veya arpa tanesi kadar iman varsa onları ateşten çıkar!' diyecek, ben de gidip bunu yapacağım! Sonra Rabbime dönüp, önceki hamd-u senalarla hamd ve senalarda bulunup secdeye kapanacağım. Bana, öncekinin aynısı söylenecek. Ben de: 'Ey Rabbim! Ümmetim! Ümmetim!' diyeceğim. Bana yine: 'Git, kimlerin kalbinde hardal tanesi kadar iman varsa, onları da ateşten çıkar!' denilecek, ben derhal gidip bunu da yapacak ve Rabbimin yanına dönüp önceki yaptığım gibi yapacağım. Bana, evvelki gibi: 'Başını kaldır!' denilecek. Ben de kaldırıp: 'Ey Rabbim! Ümmetim! Ümmetim!' diyeceğim. Bana yine: 'Git, kalbinde hardal tanesinden daha az miktarda iman olanları da ateşten çıkar!' denilecek. Ben gidip bunu da yapacağım. Sonra dördüncü sefer Rabbime dönecek, o hamdlerle hamd-u senada bulunup sonra secdeye kapanacağım. Bana: 'Ey Muhammed! Başını kaldır ve (dilediğini) söyle, sana kulak verilecektir! Dile, talebin verilecektir! Şefaat et, şefaatin kabul edilecektir!' denilecek. Ben de: 'Ey Rabbim! Bana 'la ilahe illallah' diyenlere şefaat etmem için izin ver!' diyeceğim. Allah: 'Bu hususta yetkin yok! -veya: Bu hususta sana izin yok! Lakin izzetim, celalim, kibriyam ve azametim hakkı için la ilahe illallah diyenleri de ateşten çıkaracağım!' buyuracaktır."

Buhari, Müslim ve Tirmizi'nin Ebu Hureyre'den *radiyallahu anh* kaydettikleri bir rivayet de şöyledir:

"Biz bir davette Rasûlullah ile beraberdik. Ona sofrada hayvanın ön budu(ndan bir parça) ikram edildi. But hoşuna giderdi. Ondan bir parça ısırdı ve: 'Ben kıyamet günü Âdemoğlunun efendisiyim! Acaba bunun neden olduğunu biliyor musunuz? (Açıklayayım:) Allah o gün, öncekileri ve sonrakileri tek bir düzlükte toplar. Bakan onlara bakar, çağıran onları işitir. Güneş onlara yaklaşır. Gam ve sıkıntı, insanların tahammül edemeyecekleri ve takat getiremeyecekleri dereceye ulaşır. Öyle ki insanlar: 'İçinde bulunduğumuz şu hâli görmüyor musunuz, sizlere şefaat edecek birini görmüyor musunuz?' demeye başlarlar. Birbirlerine: 'Babanız Âdem var.' derler ve ona gelerek: 'Ey Âdem! Sen insanların babasısın. Allah seni kendi eliyle yarattı, kendi ruhundan sana üfledi. (Bütün isimleri sana öğretti.) Meleklerine senin önünde secde ettirdi. Seni cennete yerleştirdi. (Allah katında itibarın, makamın var.) Rabbin nezdinde bizim için şefaatte bulunmaz mısın? Bizim şu hâlimizi, başımıza geleni görmüyor musun?' derler. Âdem de: Bugün Rabbim çok öfkelidir, daha önce hiç bu kadar öfkelenmedi.Bundan sonra da böylesine öfkelenmeyecek. (Esasen şefaate benim yüzüm yok, çünkü cennette iken Allah) beni o ağaca yaklaşmaktan men etmişti. Ben, bu yasağa asi oldum. (Ben cennette iken işlediğim günah sebebiyle cennetten çıkarıldım. Bugün günahlarım affedilirse bu bana yeter.) Nefsim! Nefsim! Nefsim! Benden başkasına gidin, Nuh'a gidin! diyecek. İnsanlar Nuh'a gelecekler: 'Ey Nuh! Sen yeryüzü halkına gönderilen Rasûllerin ilkisin. Allah seni çok şükreden bir kul diye isimlendirdi. İçinde bulunduğumuz şu hâli görmüyor musun? Başımıza gelenleri görmüyor musun? Rabbin nezdinde bizim için şefaatte bulunmaz mısın?' diyecekler. Nuh şöyle diyecektir: 'Bugün Rabbim çok öfkelidir. Daha önce hiç bu kadar öfkelenmedi, bundan sonra da böylesine öfkelenmeyecek! Benim bir dua hakkım vardı. Ben onu kavmimin aleyhine (beddua olarak) yaptım.

Kimlerin kalbinde buğday veya arpa tanesi kadar iman varsa onları ateşten çıkar!

Nefsim! Nefsim! Nefsim! Benden başkasına gidin.' İbrahim'e gidin diyecek. İnsanlar İbrahim'e gelecekler: 'Ey İbrahim! Sen, Allah'ın peygamberi ve yeryüzü halkı içinde yegane Halilisin. Bize Rabbin nezdinde şefaat et! İçinde bulunduğumuz şu hâli görmüyor musun?' diyecekler. İbrahim onlara: 'Rabbim bugün çok öfkeli. Bundan önce hiç bu kadar öfkelenmemişti, bundan sonra da bu kadar öfkelenmeyecek. (Şefaat etmeye kendimde yüz de bulamıyorum. Çünkü ben) üç kere yalan söyledim.' deyip, bu yalanlarını birer birer sayacak. Sonra sözlerine şöyle devam edecek: 'Nefsim! Nefsim! Nefsim! Benden başkasına gidin! Musa'ya gidin!' İnsanlar, Musa'ya gelecekler ve: 'Ey Musa! Sen Allah'ın peygamberisin. Allah seni, risaleti ve hususi kelamı ile insanlardan üstün kıldı. Bizlere Allah nezdinde şefaat et! İçinde bulunduğumuz hâli görmüyor musun?' diyecekler. Musa da: 'Bugün Rabbim çok öfkelidir. Daha önce hiç bu kadar öfkelenmedi, bundan sonra da böylesine öfkelenmeyecek. (Esasen Rabbim nezdinde şefaat etmeye yüzüm de yok. Çünkü) ben, öldürülmesiyle emrolunmadığım bir cana kıydım. (Bugün ben mağfirete mazhar olursam bu bana yeterlidir.) Nefsim! Nefsim! Nefsim! Benden başkasına gidin! İsa'ya gidin.' diyecektir. İnsanlar İsa'ya gelecekler ve: 'Ey İsa: Sen Allah'ın peygamberisin ve Meryem'e attığı bir kelamı ve yarattığı ruhlardan bir ruhsun. Üstelik sen beşikte iken insanlara konuşmuştun. Rabbin nezdinde bizlere şefaat et! İçinde bulunduğumuz şu hâli görmüyor musun?' diyecekler İsa da: 'Bugün Rabbim çok öfkeli. Daha önce hiç bu kadar öfkelenmedi, bundan böyle de hiç bu kadar öfkelenmeyecek.' diyecek. İsa şahsıyla ilgili bir günah zikretmeksizin-(Bir başka rivâyette:) 'Beni, Allah'tan ayrı bir ilah edindiler. Bugün bana mağfiret edilirse bu bana yeter! Nefsim! Nefsim! Nefsim! Benden başkasına gidin! Muhammed'e sallallahu aleyhi ve sellem gidin diyecektir. İnsanlar Muhammed'e gelecekler. -bir diğer rivayette: 'Bana gelirler!' denmiştir- ve: 'Ey Muhammed! Sen Allah'ın peygamberisin, bütün peygamberlerin sonuncususun. Allah senin geçmiş ve gelecek bütün günahlarını mağfiret buyurdu. Bize Rabbin nezdinde şefaat et. Şu içinde bulunduğumuz hâli görmüyor musun?' diyecekler. Bunun üzerine ben arşın altına gideceğim. Rabbim için secdeye kapanacağım. Derken Allah, benden önce hiç kimseye açmadığı medh-u senaları benim için açacak. (Ben onlarla Rabbime medh-u senalarda bulunacağım).' Sonra: 'Ey Muhammed! Başını kaldır ve iste! (İstediğin) sana verilecek! Şefaat talep et! Şefaatin yerine getirilecek!' denilecek. Ben de başımı kaldırıp: 'Ey Rabbim! Ümmetim! Ey Rabbim Ümmetim! Ey Rabbim! Ümmetim!' diyeceğim. Bunun üzerine: 'Ey Muhammed! Ümmetinden, üzerinde hesap olmayanları cennet kapılarından sağdaki kapıdan içeri al! Esasen onlar diğer kapılarda da insanlara ortaktırlar.' denilecek. 'Rasûlullah sonra şöyle buyurdu: 'Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki cennet kapısının kanatlarından iki kanadının arasındaki mesafe Mekke ile Hacer arasındaki veya Mekke ile Basra arasındaki mesafe kadardır.' "

Allah *subhanehu ve teâlâ*, Rasûlü'nü hem dünyada hem de ahirette sevindirecek bir vaatte bulunmuştur. Hayatta iken Kur'an, hidayet yolu, yardım ve zafer, şanının yüceltilmesi; ölümünden sonra da ahirette verilecek nimetler ve Makam-ı Mahmud bu kapsamdadır.

"Geceden (bir vakit) nafile olarak sana özel onunla (Kur'an'la) teheccüd namazı kıl. Umulur ki Rabbin seni Makam-ı Mahmud'a/övülmüş Makama çıkarır." [5]

Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* Makam-ı Mahmud hakkında şöyle buyurmuştur:

"Bu, ümmetime şefaat edeceğim makamdır." [6]

İlimden nasibi olmayan bazı kimseler *'Ümmetimden bir kişinin bile cehennemde kalmasına razı olmam'* sözünü Rasûlullah'a nispet etseler de bu, şeytanın kendilerini aldattığı bir vehimden ibarettir. Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* ancak Allah'ın razı olduğu kimselerden razı olur. O'nun razı olmadığı kimselerden ise asla razı olmaz. Hadiste de görüleceği üzere Allah *subhanehu ve teâlâ*, Rasûlü'ne şefaat hakkında dahi bir sınır tayin etmiştir. O hâlde Allah'ın razı olmadığı kimseye Rasûl'ün razı olması veya ona şefaat edebilmesi imkânsızdır. Bunun başka bir delili ise Havz hadisidir:

"Ben havuzun başında iken birtakım kişilerin yanıma gelmesi engellenecek. Ben de: 'Bunlar benim ashabım/ümmetimdir.' diyeceğim. 'Sen onların senden sonra ne bidatler çıkardıklarını bilmiyorsun' denilecek. 'Benden sonra dinde değiştirme yapanlar uzak olsunlar, uzak olsunlar.' diyeceğim buyurdu." [7]

---

5. *17/İsra, 79*
6. *İmam Ahmed*
7. *Müslim*

Allah'tan Razı Olmak

Ayetin sonunda geçen 'فَتَرْضَى *razı olacaksın'* ifadesi kulluğun mertebelerinden bir tanesidir ki, bu da rıza makamıdır. Kulun Allah'tan gelen her şeye razı olması...

' "Allah onlardan razı olmuştur. Onlar da Allah'tan razı olmuştur" [8]

"Kim Rabb olarak Allah'tan, din olarak İslam'dan, nebi olarak Muhammed'den sallallahu aleyhi ve sellem *razı olursa, cennet kendisine vacip olur"* [9]

İşte böyle ol kardeşim. 'Rabbim bana emrettiğin her şeyden, bana yasaklamış olduğun her şeyden razıyım. Seni razı edecek olan her şeyden ben razı olmakla beraber senin sevdiğini sever, senin buğzettiğin her şeye buğzederim.' yakarışı dilini ıslak tutsun.

Sadece bununla da yetinme kardeşim. Senin payına düşen her şeye razı ol. Kendi cismine, ailene, çocuklarına, az da olsa geçimliğine razı ol. Sen hayırlarını çoğaltmak istersen, dilediğince, gücün yettikçe çoğalt. Fakat sonunda Allah'tan razı olarak yap.

Şunu unutma ki; rıza, organların ameli gibi değildir. Bu, kalbin amelidir. Kalp ameli ise, organların amelinden hem daha faziletli hem de daha önemlidir.

İbni Kayyım rahimehullah *der ki: 'Allah kuluna rızıktan az bir şey verse kul da Rabbinin verdiği bu az rızka razı olsa, Allah buna karşılık kulunun az ameline razı olacaktır. Öyle ki azıcık amel yapacak ve cennete girecektir. Zira kişinin göreceği karşılık, yaptığı amelin türüne göredir.'*

Ne hikmetli bir tespit! Senin az bir geçimliliğe olan rızan, yine sana dönecek ve senin az bir amelini buna mukabil Allah kabul edecektir...' [10]

Allah kişiye az veriyorsa bu, El-Latif ve El-Habir isminin tecellisidir.

"Hiç yarattığını bilmez mi? O, El-Latîf (kalplerdeki bütün incelikleri bilen)dir, El-Habir (onlardan haberdar olan)dır." [11]

"Onlardan çeşitli gruplara kendilerini imtihan etmek için faydalandırdığımız dünya süsüne gözünü dikme! Rabbinin rızkı daha hayırlı ve daha kalıcıdır." [12]

Allah kulunu rızkı ve geçimi ile de imtihan eder. Ona dünyanın türlü türlü süslerini, lezzetlerini gösterir. Kula düşen, vahyin tavsiyelerine uymak ve âlemlerin Rabbi olan Allah'ın rızkına razı olmaktır.

İlimden nasibi olmayan bazı kimseler 'Ümmetimden bir kişinin bile cehennemde kalmasına razı olmam' sözünü Rasûlullah'a nispet etseler de bu, şeytanın kendilerini aldattığı bir vehimden ibarettir.

Şurası unutulmamalıdır ki, Allah'tan gelene rıza göstermek, O'nun rızasına nail olmaya götürecektir. Bu, hayatın tüm alanlarında böyledir. Rızıkları taksim eden Allah amelleri de taksim etmiş ve bireye düşen de kendisine verilen ne olursa olsun rıza gösterip, elinden gelen çabayı o alanda sarf etmektir. Aksi takdirde bu durum kişinin, Allah'ın suhtu/öfkesi ile karşılaşmasına sebebiyet verecektir.

"Allah kuluna hayır murad ettiğinde dünyadayken ona cezayı hızlandırır. Allah kuluna şer murad ettiğinde ise günahıyla onu tutar ki, kıyamet günü cezayı ona tastamam versin. Mükâfatın büyüklüğü belanın büyüklüğü ile orantılıdır. Allah bir topluluğu sevdiğinde onları imtihan eder. Kim razı olursa, ona rıza vardır. Kim de öfkelenirse, ona da öfkelenmek vardır." [13]

Bir sonraki yazımızda kaldığımız ayetten devam edeceğiz inşallah.

'Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun.' duamız ile...

8. 58/Mücadele, 22
9. Müslim
10. Allah Senden Razı Olduğunda, Tevhid Dergisi'den alınmıştır.
11. 67/Mülk, 14
12. 20/Taha, 131
13. Tirmizi

Arkadaş mı, Dost mu?

Baba ve oğul konuşuyorlarmış. Babası oğluna sormuş: *'Senin kaç tane dostun var?'*

Oğlan cevap vermiş: *'Ohooo yüzlerce...'*

Babası oğluna açıklamış.

'Bak oğlum' demiş. *'İnsanın bir sürü arkadaşı olabilir ama yüzlerce dostu olamaz. Dost dediğin diğer arkadaşlara benzemez. İnsanın hayatı boyunca ancak bir ya da iki tane dostu olabilir.'*

Oğlan: *'Saçma.' demiş. 'Benim bir sürü dostum var, hepsi beni sever ve her zaman bana yardıma koşacaklarına eminim.'*

'Öyle mi?' demiş babası. *'O zaman gel seninle bir test yapalım.'*

Adam birkaç tane tavuk kesmiş ve başka birkaç ıvır zıvırla birlikte bir çuvala doldurmuş. Çuvaldan kanlar akıyormuş. *'Şimdi git.'* demiş. *'Bu çuvalı arkadaşlarına götür ve onlardan yardm iste. Çuvalı birlikte bir yerlere gömün.'*

Çocuk çıkmış yola, bir arkadaşının kapısını çalmış, arkadaşı elindeki kanlı çuvalı görünce çocuğun yüzüne kapıyı kapatmış. Başka arkadaşları bir daha onlarla konuşmamalarını, görüşmemelerini rica etmişler. Çünkü hepsi çuvalın içinde bir ceset olduğunu sanmış.

Oğlan yüzü allak bullak babasına dönmüş, olanları anlatmış. Babası demiş: *'İşte senin arkadaşlarının dostluğu bu kadar. Şimdi al bu çuvalı benim dostuma götür.'*

Oğlan tekrar sırtlamış çuvalı, düşmüş yola. Babasının dostu kapıyı açıp, oğlanı ter içinde, elinde kanlı bir çuvalla görür görmez etrafa şöyle bir bakmış ve hemen almış içeriye. *'Sen Ahmet'in oğlusun değil mi?'* demiş. *'Evet'* demiş çocuk. *'Ver elindekini'* diyerek çuvalı almış. Arka bahçeye çıkarmış, arka bahçede bir çukur kazıp çuvalı gömmüş. Çocuğa su ikram etmiş. Bu arada yetmemiş, gömdüğü yer belli olmasın diye sarımsak ekmiş oraya.

Çocuk: *'Ben artık gideyim demiş.'* Adam da babana söyle sarımsak tarlasına gözüm gibi bakıyorum demiş.

Çocuk gitmiş babasına durumu anlatmış. *'Gerçekten senin dostun varmış, benim ise sadece sıradan arkadaşlarım.'* demiş. *'Yooo bitmedi.'* demiş babası. *'Şimdi tekrar git dostumun kapısını çal ve açar açmaz yüzüne okkalı bir tokat yapıştır.'* Çocuk: *'Olur mu hiç öyle şey'* demiş. *'Olur olur, ancak o zaman anlayacaksın dostluğun ne demek olduğunu.'*

Çocuk çaresiz utana sıkıla tekrar düşmüş yola. Kapıyı çalmış. Babasının dostu kapıya çıkar çıkmaz da *'Babamın size iletmek istediği bir şey var.'* demiş. *'Nedir o?'* demeye kalmadan çocuk okkalı bir tokat yapıştırmış babasının dostunun suratına. Üzülmüş bir yandan da nasıl vurdum diye.

Babasının dostu: *'Benim de babana iletmek istediğim bir şey var...'* Söyle o babana: *'Biz bir tokata satmayız koskoca sarımsak tarlasını.'* demiş!

Eğer bir taraf kâfir ise ve bu durumunda ısrar ediyorsa ikincil hedef onun davete zararını en aza indirgemektir. Hatta mümkünse Ebu Talib gibi faydalı hale getirmektir. Allah Rasûlü de bu sebepten ötürü olumsuz yanıt aldıkları kişiler ile diyaloğunu kötü bir sonla bitirmemiştir.

Kabilelere Davet Dönemi

Enes YELGÜN
enesyelgun@tevhiddergisi.net

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a salât ve selam O'nun Rasûlü'ne olsun.

Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* Mekke'de içerisinde davetini muhafaza eden, ona destek veren Ebu Talib ve Hatice annemizi kaybedince sıkıntıları had safhaya ulaştı. Davetin önündeki tıkanıklığı aşmak için ilk adım olarak Taif'e gitti. Fakat orada umduğunu bulamadı. Hatta hiç beklemediği bir tepkiyle karşılaştı.

Allah Rasûlü'nün Taif seferi başarısızlığa uğramış olmasına rağmen ye'se düşmedi ve yeni yöntemlere başvurdu. Bu yöntemlerden birisi de, haram aylarda Kabe'yi ziyarete gelen farklı kabilelere davet yapmak, onları İslam'a çağırmak ya da onlardan himaye talep etmekti.

Peygamberin bu çabası, kendinden önceki tüm kardeşlerinin ve nebilerin sadık takipçilerinin en önemli vasfıdır. Karşılaşılan zorluklar sonucunda şeytan onları ne kadar hüzne boğmaya çalışsa da onlar asla geri adım atmazlar. Ayağa kalktıktan sonra oturmayı düşünmezler. Sadece acziyet içine düştükleri anda Rablerine en içten duygularla bu hallerini arz ederler.

"Bunun üzerine (Nuh) Rabbine: Ben yenik düştüm, bana yardım et! diyerek yalvardı." [1]

Ama hiçbir şekilde daveti terk etme düşüncesini akıllarına getirmezler. Çünkü onlar sonuçtan değil o anda yapılması gereken amelden sorumludurlar. Allah Rasûlü de bu bilinçle hareket etti ve çok kötü bir muamele ile karşılaştığı Taif seferinin hemen sonrasında kabilelere davet projesine ağırlık verdi.

1. 54/Kamer, 10

"Elbette güçlükle beraber şüphesiz bir kolaylık vardır. Gerçekten, güçlükle beraber bir kolaylık vardır. Öyleyse, bir işi bitirince diğerine koyul." [2]

Kendisini Muhammed'in *sallallahu aleyhi ve sellem* ümmetine nispet eden Müslüman bir davetçi de bu zorluklarla karşılaştığında Allah Rasûlü'nün sünnetine uymak için çabalamalıdır. Şeytanın onu hüzne boğmasına, çaresizlik psikolojisine sokmasına izin vermemelidir. Bu hastalığın kalbe girmesine bir kere izin verilirse virüs sadece davet ile ilgili amellere değil itikada ve tüm salih amellere de sirayet edecektir.

Araplar haram aylar girince Kabe'yi ziyarete gelir, orada vakit geçirirlerdi. Hac ziyaretlerini yerine getirir aynı zamanda ticaret yaparlardı. Allah Rasûlü risalet görevini aldığı ilk andan itibaren zaten panayırlara gelen insanlara davet yapıyordu.

"Rebi b. Abbad şöyle dedi:

Ben genç bir çocuktum. Mina'da babamla beraber bulunuyordum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kabilelerinin yanında duruyordu. Ve şöyle diyordu:

— Ey falan oğulları!

Ben Allah'ın elçisiyim.

Allah, yalnız O'na ibadet etmenizi ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamanızı, bu eş koştuğunuz putları, Ondan başka ibadet ettiğiniz şeyleri söküp atmanızı, bana iman etmenizi, beni tasdik etmenizi ve beni korumanızı emrediyor.

Ben de Allah'tan bana gelen hakikatleri size açıklıyorum.

Rasûlullah'ın arkasında da şaşı gözlü parlak bir adam vardı. Başında iki örgü, üzerinde Aden kumaşından bir hülle vardı. Rasûlullah sözünü bitirdiği zaman o adam şöyle dedi.

— Ey falan oğulları!

İşte bu, ancak sizi Lat ve Uzza'yı inkâr edip uzak durmanız için davet ediyor. Beni Malik b. Ukeyş'den olan halifelerinizden sizi ayırmak istiyor. Ve sizi getirdiği bidat ve dalalete davet ediyor. Öyle ise ona itaat etmeyiniz ve onu dinlemeyiniz."

Ben babama dedim ki:

— Ey babacığım! Onu takib eden ve onun söylediğine red cevabı veren kimdir?" Dedi ki:

— O, onun amcası Abduluzza b. Abdulmuttalib Ebu Lehebdir." [3]

Ancak davet Mekke'de sıkışınca yeni bir merkeze ihtiyaç duyuldu ve Allah Rasûlü panayırlardaki davete biraz daha ağırlık verdi. Yanına kimi zaman Ebu Bekir'i, kimi zaman da Abbas'ı ve Ali'yi alarak kabilelerin ileri gelenlerini ziyaret etti. Bu görüşmelerin sonucunda bazı kabileler çok ters tepkiler verdiler. Mesela Ben-i Hanife bunlardandır. Onlar daveti kabul etmemekle kalmadılar aynı zamanda Allah Rasûlü'ne hakaret ettiler. Bu kabile daha sonrasında peygamberin vefatının ardından yalancı peygamber fitnesinde baş ağrıtacak kabilelerden olacaktı. Allah Rasûlü'nün çağrısına kötü bir şekilde karşılık veren kabilelerden birisi de Ben-i Amir idi.

Ben-i Amir kabilesinden Beyahara Allah Rasûlü'nü dinleyince kavmine dönüp onlara:

"— Kavimlerine dönerken, sizin gibi kötü bir şeyle dönen başka hiç kimse görmedim. Demek sizler bütün insanlarla savaşmaya başlayacaksınız ve böylece bütün arapların oklarına hedef olacaksınız, öyle mi? Oysa kavmi onu sizden daha iyi bilir. Eğer onda bir hayır görseydiler, onun varlığı ile en çok onlar mutlu olurdu. Fakat sizler, kavmi içinden sürülüp çıkarılan birisine yakınlık gösteriyorsunuz. Ona yardım etmeye ve barındırmaya kalkışıyorsunuz. Sizinki ne kötü bir görüştür! dedi ve Rasûlullah'a sallallahu aleyhi ve sellem dönerek:

— Hemen kalk, kendi kavmine dön! Vallahi şimdi benim kavmimin yanında olmasaydın seni öldürürdüm, dedi.

Rasûlullah kalkıp devesine binince, Beyahara deveyi dürttü. Deve aniden sıçrayınca Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yere düştü. Bu olayı Mekke Müslüman kadınlarından Dubaa bint-i Amir gördü ve:

— Ey Amir Hanedanı! Allah Rasûlüne yapılan bu hakarete karşı onu benim yerime koruyup yardım edecek kimse yok mu? dedi.

Bunun üzerine amcaoğullarından üç kişi Beyahara'nın üzerine yürüdü. Kavminden iki kişi de Beyaha-

2. 94/İnşirah, 5-6-7

3. Siyeri İbn-i Hişam

ra'nın yanında yer aldı. Fakat Amir oğullarından her biri Beyah*ara ve yandaşlarını yere devirip göğüslerine oturdular ve suratlarını tokatladılar.*

Rasûlullah kendisine yardım edenler için:

— Ey Allah'ım! Onlara bereket ihsan et!

Beyahara ve yandaşları hakkında ise:

— Ey Allah'ım! Onları da yaptıklarından dolayı cezalandır! diye dua etti.

*Rasûlullah'a yardım eden Gatif b. Sehl, Gatafa*n b. Sehl ve Urve b. Abdullah Müslüman oldular ve şehid olarak öldüler." [4]

Bazıları ise peygamberin kavminin ona destek çıkmamasını bir sorun olarak gördüler ve Allah Rasûlü'ne icabet etmediler.

Yazılarımızda örneklerini anlatacağımız gibi birçok kabile ise Allah Rasûlü'nün davetini güzel karşıladılar ancak çeşitli sebepler ile kabule yanaşmadılar.

Genel hatları ile sıralayacak olursak, Allah Rasûlü'nün muhatap aldığı kabileler ve özellikleri şunlardır:

Kinde: Bu, güney Arabistan'ın en büyük kabilelerinden biri olup Hadramût'tan Yemen'e kadar olan bölgeye hâkimdi.

Kelb: Bu, Kuda'a'nın bir koluydu ve Kuzey Arabistan'da Dûmet-ul Cendel'den Tebûk'a kadar olan bölgeye hâkimdi.

Beni Bekr bin Vâil: Bu, Arabistan'ın savaşçı kabilelerinden biriydi ve ülkenin ortalarından Doğu kıyısına kadar etkisini sürdürüyordu. Bu kabile ilk defa İran imparatorluğuna kafa tutmuş ve peygamberlik döneminde tekrar İranlılarla savaşa girerek düşmana büyük kayıplar verdirmişti. Tarihte bu savaş, Zikâr savaşı adıyla biliniyor.

Beni el-Bekka: Bu, Beni Amir bin Sa'sa'a'nın bir kolu olup Mekke ile Irak yolu boyunca hakimiyetini sürdürüyordu.

Beni Hanife: Bu, Beni Bekr bin Vâil'in bir kolu olup Yemâme'de otururdu. Müseyleme (Kezzab) bu kabileye mensuptu. Ebu Bekr'in halifeliği sırasında sahte peygamberler fitnesi ortaya çıkınca müslümanlar en çok bu kabile ile uğraşmak zorunda kalmışlardı. Bu kabile de Arabistan'ın savaşçı kabilelerinden biriydi.

Beni Süleym: Bu da, Kays-ı Aylan kabilelerinin en büyüğüydü ve Hayber yakınlarında yukarı Necd bölgesinde oturuyordu. Bu kabilenin adamları el-Kurâ vadisinde Teymâ'ya kadar yayılmış durumda idiler.

Kendisini Muhammed'in *sallallahu aleyhi ve sellem* ümmetine nispet eden Müslüman bir davetçi de bu zorluklarla karşılaştığında Allah Rasûlü'nün sünnetine uymak için çabalamalıdır. Şeytanın onu hüzne boğmasına, çaresizlik psikolojisine sokmasına izin vermemelidir.

Beni Amir bin Sa'sa'a: Havazin'in bir kolu olup Necd'de oturuyorlardı. Havazin de Kays'ı Aylân'dandılar. Bunlar daha sonra Taif'in bir bölgesine yerleştiler. Kabilenin bazı üyeleri yazları Taif'te kışları da Necd'de geçirirlerdi.

Beni Abs: Bu da Kays-ı Aylân'ın bu kolu olan Gatafan'ın bir yan kabilesi idi. Necd'de oturuyor ve savaşçı kabilelerden biri sayılıyordu. Câhiliyye döneminde bazı kabilelerle çok uzun savaşlara girdi. Bu savaşlardan Dâhis ve Ğabrâ' tarihe geçmişlerdir.

Gassân: Bu, Güney Arabistan'ın hatırı sayılır kavimlerinden biriydi. Daha sonra kuzey Arabistan'a geçip yerleşmişti. Çeşitli kabileleri bünyesinde toplayan Gassanlıların bazısı Hristiyan ve bazısı müşrikti. Gassanlıların bir devletçiği Bizanslılara tabi olmuştu.

Allah Rasûlü'nün bu kabilelere davet yapmadan önce ya Ebu Bekir *radıyallahu anh* aracılığıyla onlar hakkında bilgi almış ya da bizzat onlara gidip kim olduklarını öğrenmeye çalışmıştır.

4. *Ebu Naim-Delailunnubuvve*

Allah Rasûlü daveti ya da himaye taleplerini kabul etmeseler bile kabileler ile güzel muamele etmeye çalıştığını görmekteyiz.

Bu da Allah Rasûlü'nün ileriye dönük stratejisinin bir parçasıdır. Gerçekten bu kabileler çok kısa bir süre sonra İslam'ın kanatlarının altına girmişlerdir.

Ali *radıyallahu anh* şöyle anlatıyor:

"Allah, Rasûlullah'a sallallahu aleyhi ve sellem *kendisini tanıtması ve İslam'a davet etmesi için emir verdiği zaman Rasûlullah* sallallahu aleyhi ve sellem *Mina'ya gitti. Ben ve Ebu Bekir de onunla beraber dolaşıyorduk.*

Bir topluluğun yanına vardık. Bu toplulukta bir sukunet ve ağır başlılık vardı. Yaşlıları ulu, şekil ve şemalleri ise güzel kimselerdi.

Ebu Bekir radıyallahu anh *onların yanına gidip selam verdi ve kimlerden olduklarını sordu. Onlar:*

"Biz, Şeyban b. Salebe oğullarıyız." dediler.

Ebu Bekir ayağa kalkıp Rasûlullah'a sallallahu aleyhi ve sellem*:*

"Anam, babam sana feda olsun! İşte bunlar Şeyban b. Salebe oğullarının izzet ve şeref sahibi kişileridir." dedi."

Böylece konuşma öncesinde muhataplarının özellikle himaye talebine uygun kişiler olup olmadığını tespit etmeye çalışmıştır.

Yine aynı şekilde Allah Rasûlü'nün, daveti ya da himaye taleplerini kabul etmeseler bile kabileler ile güzel muamele etmeye çalıştığını görmekteyiz. Bu da Allah Rasûlü'nün ileriye dönük stratejisinin bir parçasıdır. Gerçekten bu kabileler çok kısa bir süre sonra İslam'ın kanatlarının altına girmişlerdir. Eğer ilk buluşmada peygamber ile aralarında kötü bir diyalog geçseydi İslam'ı kabullenmeleri Allah'u âlem daha zor olurdu. İslami hareketin fertleri şu ayrıntıyı sürekli hesaba katmalıdırlar:

Eğer bir taraf kâfir ise ve bu durumunda ısrar ediyorsa ikincil hedef onun davete zararını en aza indirgemektir. Hatta mümkünse Ebu Talib gibi faydalı hale getirmektir. Allah Rasûlü de bu sebepten ötürü olumsuz yanıt aldıkları kişiler ile diyaloğunu kötü bir sonla bitirmemiştir.

Şeyban bin Salebe oğulları davete olumsuz cevap verince Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

— *"Sizler kötü cevap vermediniz. Doğru olanı açıkça dile getirdiniz. Şüphesiz, her tarafını emin kılmaya gücü yetmeyen kimseler Allah-u Teâlâ'nın dinine yardım edemezler."* buyurdu ve kalktı.[5]

Yine Allah Rasûlü kabilelere hitap ederken tabiri caizse bam tellerine dokunacak vurgular yapmış, söyleyeceklerinin daha etkili olmasını sağlamak istemiştir.

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, Kelb kabilesinin yanına geldi. Onların bir koluna Beni Abdullah denilir. Onları Allah-u Teâlâ'ya davet etti, kendisini onlara tanıttı ve onlara:

— *"Ey Beni Abdullah! Şüphesiz Allah-u Teâlâ babanızın ismini güzel kılmıştır."* dedi.

Fakat onlar Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* anlattıklarını kabul etmediler.[6]

Bu kabilelerin hiç birisi o anda daveti ya da himaye talebini kabul etmediler. Allah *subhanehu ve teâlâ* bu şerefi Evs ve Hazrec kabilelerine nasip etti. Ancak Allah Rasûlü'nün muhataplarının red cevapları bizim için çok önemlidir. Çünkü siyer ilmi, dini anlama ve yaşamada özellikle de menhec belirlemede eşsiz bir yere sahiptir. Bu sebepten ötürü İslami hareketin mensupları sadece doğruları değil yanlışları da tüm açıklığı ile bilmedirler ki, yolda herhangi bir sapma yaşamasınlar. İşte kabilelerin Allah Rasûlü'nün teklifine karşılık yaptıkları teklifler ve bunlara Peygamberin verdiği cevaplar bu yüzden çok önem arz etmektedir. İnşallah diğer yazımızda da bu konuyu işlemeye çalışacağız.

Duamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamddır.

5. *Siyer-i İbn Kesir*
6. *İbn-i Hişam*

İbni Kayyım *rahimehullah* şöyle der:

'Kul namaza durduğu zaman, şeytan onu kıskanır. Çünkü kul makamların en büyüğünde, Allah'a en yakın olanında, şeytanı en çok kızdıracak ve ona en çok zor gelen olanında durmuştur. Bundan dolayı şeytan hırsla ve olanla gücüyle onun o makamda durmasına engel olmaya çalışmaktadır. Sürekli ona vaatlerde bulunmakta, onu boş kuruntulara sevk ederek ona unutturmakta, süvari ve yaya birlikleriyle onun üzerine giderek, namazı ona basit göstermekte ve böylece kul da namaz hususunda gevşek davranıp onu terk etmektedir.

Şayet bunu başarmaktan aciz kalacak olursa, kul ona karşı çıkıp buna rağmen o makamda duracak olursa, bu defa Allah'ın düşmanı onun nefsine vesveseler vermeye, onunla kalbi arasına girmeye çalışacaktır. Namazdan önce hatırına gelmeyen birçok şeyi ona hatırlatmaya çalışacak, hatta bazen unuttuğu ve umudunu yitirdiği birtakım ihtiyaç duyduğu şeyleri dahi namazda ona hatırlatır ki, kalbi bunlarla meşgul olsun ve Allah'ın huzurunda olduğu düşünce ve duygusundan onu tamamen uzaklaştırsın. Artık kul kalbi hazır olmadan Allah'ın önünde durur ve kalbiyle Allah'ın huzurunda duran kimsenin elde ettiği Allah'a yakınlığı, Allah'ın ikramını ve Allah'ın da kendisine iltifat edip nazar etmesini elde edemeyecektir. Namazı, namaza başladığı anki hataları ve ağırlıkları ile bitirir ve namaz vesilesi ile bunlarda hiçbir hafiflik gerçekleşmez.' [1]

1. *Zikir ve Zikrin Faziletleri, s.62 (Polen yay.)*

Ey İman Edenler! Allah Bize Yeter, O Bizimle Beraberdir

Emre ACAR
emreacar@tevhiddergisi.net

Davette zorlukla karşılaşan, evliliğinde problem yaşayan, çocuğunun eğitiminde zorlanan, işleri yolunda gitmeyen, rızkı daralan, inancından dolayı zorluk gören, tehdit edilen, işkence ve zulümler altında inleyen, bütün kapıların kendisine kapandığı ve 'Çıkış kapısı neredesdir?' diye düşünen her Müslümanın şiarı da, aynı İbrahim gibi 'Allah bize yeter ve o ne güzel vekildir' olmalıdır.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla...

Dünya, Müslümanın garip geldiği, garip olarak yaşadığı ve garip olarak ayrılacağı mekândır. Dünya, Müslüman için bir zindan veya bir cehennem çukurudur. Dünya, Müslümanın dert yumağı, sevdikleriyle imtihana uğradığı zorluk yurdudur. Dünya, Müslümanı yoracak, zorlayacak şeytani tuzakların dolu olduğu kötüler diyarıdır. Dünya, bizden öncekilerin başına gelen musibetlerin tekerrür ettiği tarih sayfasıdır.

Evet kardeşim, dünya kan ağlamaktadır. Daha doğrusu Müslüman, dünyada kan ağlamaktadır. Yırtıcı hayvanların ağına üşüştüğü gibi bütün tağutlar, zalimler, firavunlar Müslümanların üzerine saldırmış, içindeki kinini, düşmanlığını dindirebilmek için vahşice Müslümanlara her türlü zulmü yapmaktadırlar.

Düşmanlıklarında haddi aşan bu kâfirler, Müslümanların çemberini gün geçtikçe daraltmaktadırlar. Müslümanlara yaşama hakkı tanımıyorlar. Ölüm, işkence, esaret, karalama, alay, komplo, zindan, tehdit, fitne, şüphe ve daha niceleri Müslümanlara yapılmaktadır. Bunları her gün duyuyor, görüyor ve yaşıyoruz. Bizden öncekilerin başına gelen bu zorluklar, bizim başımıza da aynen gelmeye devam edecektir. Bu, Rabbimizin sünnetullahıdır.

Bu zor durumlarla karşılaştığın zaman şiarın ne olmalıdır? Yâ da neye dayanmalı, kime güvenmelisin? Kime el açmalı, kimden yardım dilemelisin? Zorluklara karşı nasıl göğüs germelisin?

Bu konular üzerinde sana ve kendime nasihat etmek istedim.

Değerli kardeşim, Müslümanın zorluktan önce de ve zorluk anında da şiarları şunlar olmalıdır:

- Allah bize yeter, O ne güzel vekildir.

Nerede olursak olalım bir dayanağa ihtiyacımız vardır. Bu, bizim fıtratımızın zayıflığındandır. Hiçbir millet yoktur ki kendisine tevekkül ettiği birileri olmasın. Kimisi Batıya-Avrupa Birliğine; kimisi yaşadığı devlete, kimisi insan haklarına, kimisi para babalarına, kimisi aşiretine, kimisi mal varlığına, kimisi unvanına tevekkül etmiştir. Bunlarla güçlü olduğuna, sırtının yere gelmeyeceğine inanır. Herhangi bir sıkıntıya düştüğü zaman karşı tarafı bunlarla tehdit eder.

Müslüman, örümcek ağından daha zayıf olanlara dayanıp, tevekkül etmez. Müslümanın tek dostu Allah'tır ve sadece O'na tevekkül eder. Müslüman bilir ki, Allah'a tevekkül ettiği oranda güçlüdür. Ve Allah'tan başkasını aramaz. Bilir ki Allah kendisine yeter. Başka kimseye ihtiyacı yoktur.

"De ki: 'Allah bana yeter.' " [1]

"Kim Allah'a tevekkül ederse, O kendisine yeter. Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah, her şeye bir ölçü koymuştur." [2]

Değerli kardeşim, Allah Musa'ya, Nuh'a, İbrahim'e, Muhammed'e yettiği gibi bize de yeter. Yeryüzü tağutlarının yaptığı teknolojiler, ellerindeki imkânlar ve projeler gözüne yıkılmaz kaleler gibi gelmemelidir. Kâfirlerin itikadımıza laf atmaları, toplum içinde bizi dışlamaları, toplumun dışına itmeleri, *'Siz azınlıktasınız. Doğru yolda değilsiniz.'* deyip bizlerden uzaklaşmaları kalbimizi daraltmamalıdır. Çıkışı olmayan bir sokaktaymış veya her şeyden ümidi kesmiş zavallılar gibi *'Ne olacak şimdi?'* dememeliyiz.

Müslüman bilmelidir ki, Allah bize yeter, O ne güzel vekildir. Bizim sayıya, bizim taşa topa ihtiyacımız yoktur. Kâbe'yi yıkmaya gelen Ebrehe'nin fillerinin, binlerce askerinin helak oluşu, ürkek ve zayıf ebabil kuşları ile olmuştur. Allah diledi mi uçaklara, füzelere, büyük ordulara ihtiyacı yoktur. Rabbimizin kendi şanının büyüklüğü Müslüman için yeterlidir.

"Allah bana yeter, O ne güzel vekildir" şiarı bizlere Peygamberlerin imamı, Allah'ın dostu İbrahim'den *aleyhisselam* miras kalmıştır. Bizim için en güzel miras budur. Bu mirastan dolayı Allah'a hamd ediyoruz. Ve inşallah neslimizi de bu ahlak ile yetiştirip Rabbimize şükür borcumuzu yerine getireceğiz.

Değerli kardeşim, İbrahim *aleyhisselam* ne zaman ve nasıl bu şiarı edindi? Seninle o kıssayı hatırlayalım.

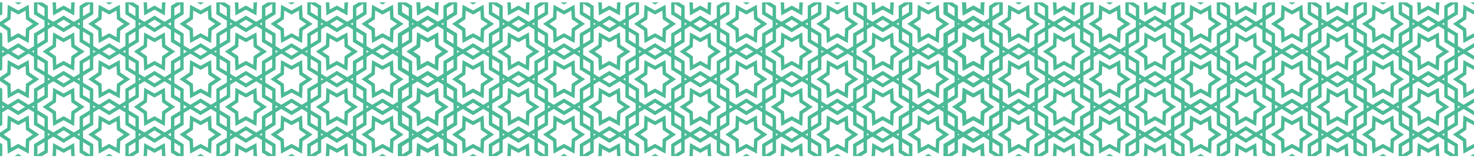
Müslüman, örümcek ağından daha zayıf olanlara dayanıp, tevekkül etmez. Müslümanın tek dostu Allah'tır ve sadece O'na tevekkül eder. Müslüman bilir ki, Allah'a tevekkül ettiği oranda güçlüdür. Ve Allah'tan başkasını aramaz. Bilir ki Allah kendisine yeter. Başka kimseye ihtiyacı yoktur.

Tevhid'in imamı İbrahim *aleyhisselam*, tevhidi haykırmaya, insanları şirkten uzaklaşıp Allah'ı tevhid etmeye davet ettiği zaman, Nemrut ve onun etbaı rahatsız oldular. İbrahim'in davetine sözlü verebilecekleri cevapları yoktu. Tek çareleri, İbrahim'i büyük ateşlerde yakmalarıydı. Ancak bu şekilde İbrahim'den kurtulabilirlerdi.

Nemrut büyük ateşler yakılmasını ve İbrahim'i de ateşe atmalarını emretti. İnsanlar ateşi yaktılar ve İbrahim'i ateşe atacaklardı ki, Allah tarafından melek İbrahim'in yanına geldi ve: *'Beni Allah gönderdi. Benden bir isteğin var mıdır?'* dedi. İbrahim meleğe *'Senden hiçbir isteğim yoktur. Allah bana yeter, O ne güzel vekildir.'* diye cevap verdi.

İbrahim ateşe atıldığı zaman, Allah ona yetti. Yakan, eriten ve yok eden ateş; serin ve selamet olmuş, oradaki mekân ise cennet bahçelerinden bir bahçeye

1. 39/Zümer, 38
2. 65/Talak, 3

dönmüştür. Nemrut ve etbaı bu manzara karşısında şaşkına döndüler. Çünkü onlar şu hakikati kıt akılları ile anlayamamışlardı: Ateş, Nemrut'un buyruğu ile değil Allah'ın dilemesi ile hareket ediyordu. Allah ateşe *'Serin ve selamet ol'* dedi ve o da hemen denildiği gibi oldu. İşte İbrahim'in tevekkülü ve kurtuluşu bu şekildedir.

Davette zorlukla karşılaşan, evliliğinde problem yaşayan, çocuğunun eğitiminde zorlanan, işleri yolunda gitmeyen, rızkı daralan, inancından dolayı zorluk gören, tehdit edilen, işkence ve zulümler altında inleyen, bütün kapıların kendisine kapandığı ve *'Çıkış kapısı nerededir?'* diye düşünen her Müslümanın şiarı da, aynı İbrahim *aleyhisselam* gibi *'Allah bize yeter ve o ne güzel vekildir'* olmalıdır.

- Allah benimle beraberdir. Bana çıkış yolunu gösterecektir.

Zorluklar anında ikinci şiarımız budur kardeşim. Zorluklara, karşı koyabilmenin, imtihanlarda sabredebilmenin en güzel formülü: *'Allah benimle beraberdir, bana bir çıkış yolu gösterecektir.'* demektir.

Bu şiar, bizlere Musa'dan *aleyhisselam* miras kalmıştır.

Musa *aleyhisselam* tevhid davetine başladığı zaman Firavun ve etbaı rahatsız oldular. Sözlü verebilecek cevapları olmadığı için Musa ve etbaını öldürmek istediler. Öldürmek için onları takip ettiler. Musa ve etbaı denizin yanına geldiklerinde Firavun'un ordusu da arkalarından yetişti. Musa'nın etbaı bu durumu görünce *'İşte kuşatıldık yakalandık.'* yani bize kurtuluş vaadettin ey Musa! Fakat dediğin gibi olmadı, *'Firavun bizleri yakaladı.'* dediler. Ümidini kesmiş etbaına Musa, çok önemli bir noktayı hatırlattı *'Hayır. Allah benimle beraberdir. O, bana bir çıkış kapısı gösterecektir.'* dedi.

Musa, Allah'ın kendisiyle beraber olduğunu söyledikten sonra ona çıkış kapısı olarak denizi gösterdi. İkiye bölünmesi ve sabit kalması mümkün olmayan su, asa ile ikiye ayrıldı. Musa ve etbaı denizi geçinceye kadar su akmadı. Musa ve ashabı denizi geçtikten sonra Firavun ve ordusu onları yakalamak için denize girince deniz aktı ve birleşti. Böylelikle Firavun ve askerleri denizde boğulmuş oldular. Sonuç olarak deniz, bir millete kurtuluş, bir millete de azap oldu. Aradaki ince çizgi ise, Allah'a olan murakabe-yakınlık duygusudur.

Allah'ın beraberliğini, Mekke'den Medine'ye hicrette de görmekteyiz. Peygamberimiz ile Ebu Bekir Medine'ye doğru yola çıktıklarında, müşrikler onları yakalayıp öldürmek için takip ettiler. Peygamberimiz, Ebu Bekir ile bir mağaraya sığındı. Sığındıkları mağaraya müşrikler geldiler. Ebu Bekir onların geldiğini görünce tedirgin oldu. Bu olay üzerine Peygamberimiz, Ebu Bekir'i: *" Korkma, üzülme. Allah bizimle beraberdir."* diyerek teselli etti.

Müşrikler mağaranın etrafında sağa sola bakındılar. Ayaklarının uçlarına baksalardı Peygamberimizi görebilirlerdi. Fakat Allah buna müsaade etmedi.

Değerli kardeşim, bu iki kıssa bizlere şunu öğretmektedir: Allah'ın yardımı, bizim ona olan yakınlığımıza ve yakın hissiyatımıza bağlıdır. Bizler, herhangi bir olumsuzlukta Musa gibi *'Allah benimle beraberdir. O çıkış kapısı gösterecektir.'* diyebiliyor ve sabrediyorsak Allah ile yakınlığımız, ona olan güvenimiz sağlıklı zemindedir.

Fakat herhangi bir olumsuzlukta tedirgin oluyor, *'Vah başımıza gelenler!'* diye sızlanıyor, daha kötüsü bunun müsebbibi olarak Müslümanları görüp onlardan uzaklaşıyorsak, Allah ile beraberliğimizi terk etmiş, şeytani düşüncelere meyletmişiz demektir.

Şunu hiçbir zaman unutmamak gerekir ki; bu kâinat ve içindeki her şey Allah'ın mülkündedir. Bunlar ancak Allah'ın izni dahilinde hareket etmektedir. Madem her şey Allah'ın kaderi ile dönüyorsa korkmanın ve üzülmenin anlamı yoktur. Yeter ki Allah'ın bizimle beraber olduğunu ve bize çıkış yolu göstereceğini idrak edebilelim. Bu, bizim için yeterlidir.

Rabbim! Bizleri kendisine yakın olan bahtiyar kullarından kılsın. Rabbim! Müslümanlara zulmeden tağutlara, gücünün acayipliğini göster. Ya onlara hidayet ver ya da onları helak et. Rabbim! Yeryüzünde esaret altında olan Müslümanlara yardım et. Onlara sabır ver ve onları en kısa zaman zindanlardan çıkar. Rabbim! Bizleri tevhide ulaştırdıktan sonra bunun ile ölmeyi de nasip eyle. Allahumme amin.

Davamızın sonu âlemlerin rabbine hamd etmektir.

Bir sonraki yazımızda görüşmek üzere...

Münzehim Zümrelere Dair

Kerem ÇAĞLAR
keremcaglar@tevhiddergisi.net

Bugün 'ümmet' diye vasfolunan kalabalıkların üzerine kara bulutlar gibi çöken felaketlerin vehametini daha fazla arttıran bir başka husus da, sözde Müslüman âlimlerin ve İslamilik iddiasındaki cemaatlerin büyük bir çoğunluğunun saray ve sultanların kapılarının gölgesine sığınmış olmalarıdır.

Müslümanların tarihinde dönemsel şartlara göre birçok devirde İslami uyanış, diriliş, arınma diriliş vakası hep varolagelmiştir. Kur'an-ı Kerim, vahiy olarak inmeye başladığı ilk günden itibaren, başta Müslümanlar olmak üzere bütün insanlığın zihniyetini ve hayatını değiştirip dönüştürmede etkin bir rol oynamıştır. İslam'ın fert ve toplum üzerindeki etkisi hayatın tüm alanlarına yapıcı ve müsbet müdahalelerle de sınırlı değildir. İslam, aynı zamanda kulun uhrevi (ebedi) hayatının nasıllığını belirleyici bir etki gücüne de sahiptir. Tevhid akidesi ve Nebevi menhecin toplamı olan İslam, aynı zamanda muvahhid ümmetin hukuku (fıkhı) ve kültürüdür de.

İslam coğrafyasında yaşayan halkların toplumsal bünyesinde veya itikadi ve siyasi zeminde devletin idari mekanizmalarında ne zaman bir sapma baş gösterdiyse, o devirdeki bazı dirayetli liderler veya Rabbani âlimler büyük bir sorumluluk üstlenerek bu gidişi düzeltmek için sapmalara sebep olan mevcut kurulu düzene karşı bazen fikrî, bazen de fiilî olarak kendini gösteren şer'i muhalefette bulunmuşlardır.

İnsan neslinin Âdem'den *aleyhisselam* kıyamete kadar devam eden kesintisiz bir sürekliliğe sahip olması gibi, İslam da son din olarak insanlık üzerindeki gücü ve etkisiyle beraber kesintisiz bir devamlılığa sahiptir. On dört buçuk asırlık bu devamlılık içerisinde İslam ümmetinin tarihi, zafer ve hezimetin, saadet ve felaketin, imar ve tahribatın, yükseliş ve gerilemenin de tarihidir aynı zamanda. Yakın tarihimizdeki gerilemenin dip noktası,

Batılı-doğulu, Haçlı Siyonistlerle Mecusiler bununla da yetinmeyip küresel şirk ve işgal operasyonlarına karşı direniş ve cihad yoluna baş koyan muvahhid erleri bu istikametten saptırmak ya da geri bıraktırmak için her türlü vasıtayı kullanmaktadır. Buradaki asıl gayeleri ise bu samimi ve dinamik Tevhid ve Sünnet neslini büyük bir umutsuzluğa, eşi görülmemiş parçalanmışlığa ve bozguna mahkum ve mecbur etmektir.

Osmanlı Devleti'nin çöküşü ve hilafet müessesesinin ortadan kaldırılmasıdır. Osmanlı'nın son devrinde asli kimliğini yitirmiş ve içeriğinden boşaltılıp sembolik bir makama dönüştürülmüş olan Hilafetin İslam coğrafyasında yaşayan ümmetin siyasal birliğinin sembolik bir temsilcisi olma özelliğini canlı tutma çabaları da yetersiz kaldı. Hilafet müessesesi nihai olarak batıcı-laik kadroların öncülüğünde kurulan cumhuriyetin ilanından kısa bir süre sonra kağıt üzerinde de resmen kaldırılmış oldu.

Dünyanın kalbi/Orta Dünya dediğimiz kadim İslam coğrafyasının tarihi aslında tevhid ve şirk mücadelesinin tarihidir. Hak ve batıl arasındaki savaş bu kadim coğrafyada nasıl sonuçlandıysa yeryüzünün diğer bölgelerini de az ya da çok, merkezden çevreye doğru etkilemiştir. Kur'an-ı Kerim'de kıssaları anlatılan peygamberler *aleyhimusselam* ile muvahhidlerin birçoğunun doğdukları, tevhid davetinde bulundukları ve kendi dönemlerindeki azgın kavimler veya tağutlarla mücadele ettikleri topraklardır buralar. İnsanlığın ikinci atası olarak kabul edilen Nuh'tan muvahhidlerin önderi olan İbrahim'e , Antakyalı Habibi Neccar 'dan Efesli Ashab-ı Kehf 'e kadar, yaşadıkları devrin azgın kavimlerine, Firavun'a, Nemrud'a ve diğer tüm tağutlara karşı onurlu ve kararlı bir tevhid mücadelesi veren mümtaz şahsiyetlerin geride bıraktıkları mirası sahiplenen yeni nesillerin de varlıklarını güçlü bir şekilde göstermeye muvaffak oldukları yerdir kadim İslam coğrafyası.

Orta Dünya'daki bu mücadele, özellikle son yüzyüz elli yıldır genel olarak İslam düşmanlarının lehine olacak şekilde neticelendi. Müslümanlar açısından vehamet arz eden böyle bir tablonun ortaya çıkmasının başlıca üç nedeninden söz edilebilir:

1. Toplumların ve temsil ettikleri uygarlıkların sünnetullah gereği (ve genellikle de başka toplumlar eliyle) güç ve etkinliğinin zayıflaması yahut sonlandırılması.

"Her ümmetin bir eceli vardır. O ecelleri gelince ne bir saat geri bırakılırlar, ne de bir saat ileri alabilirler." [1]

2. İslam medeniyetinin bir çeşit duraklama, geçmişe göre yaşama, daha önce ortaya konulanları şerh etme, iktidar çekişmeleri/taht kavgaları, sosyal bünyede ortaya çıkan yozlaşma ve bazı dönemlerde hüküm/iktidar sahiplerinin itikadi-siyasi sapmalarının ortaya çıkması.

3. Yüzyıllardır İslam'a yenilen Haçlı-Siyonist-Mecusi ittifakının İslam ile mücadelede savaş dışında yeni yöntemler keşfederek İslam ümmetini hezimete uğratabileceğine inandığı dinî söylemler dışında *'Gri Mücadele Alanları'* üretmesi. Böylelikle bizzat kendilerinin ürettiği felsefî ideolojiler vb. gibi gri mücadele alanlarına müslümanları da çekmiş olmaları.

Sömürgeleştirilen İslam coğrafyasında milli kurtuluş savaşlarının sona ermesinden sonra demokratik, laik, milliyetçi, marksist veya sosyalist rejimlerin kurulmasıyla sömürgeciliğin başka bir şekle çevrilmesinin ardından ümmetin zayıf düşürüldüğü çağımızda, kurtuluş mücadelelerinde çok önemli payı olduğu hâlde zaferden sonra horlanıp dışlanmaları sonrasında samimi müslümanların öncülük ettiği

1. *7/Araf, 34*

yeni bir süreç başlamış oldu. İslami uyanış, diriliş ve direniş süreci olarak tanımlanan bu yeni süreç hem emperyalist haçlı siyonistler ile mecusilere hem de onların yerli marabalarına Tevhid ve Sünnet nizamını esas alan yeni nesil samimi müslümanların süreklilik arz eden büyük bir potansiyele sahip olduklarını geçmişte olduğu gibi yeniden güçlü bir şekilde göstermiştir. Tevhid ve Sünnet ehli mücahid ve/veya müçtehid müslümanların dile getirdiği gibi, üçüncü bin yılın başlarında resmen ilan edilmiş olan Üçüncü Haçlı Seferi'nin asıl amaçlarından birisi de ümmet coğrafyasında yeniden hayat bulan diriliş ve cihad ruhunu tamamen söndürmeye çalışmaktır.

Tevhid ve Sünnet Davetine Yöneltilmiş Tehdit ve Tehlikeler

Tevhid ve Sünnet nizamına gönül verip baş koymuş Müslümanlar, içinde bulunduğumuz şu yüzyılın başlarından itibaren batılı-doğulu, Haçlı-Siyonist ve Mecusi saldırılarının yeniden açık hedefi haline gelmiştir. Müslümanlar, kendilerine yönelik tehdit ve saldırılarda İslam coğrafyasında yönetimde bulunan mürted ve hain yöneticilerin söz konusu Haçlı-Siyonist-Mecusi işgal güçlerine kayıtsız şartsız bir şekilde sağladığı destek ve marabalığa da tanıklık etmektedir.

Yeryüzünde şirk, fesat ve fitne tamamen ortadan kalkıp din/hakimiyet büsbütün Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* oluncaya kadar zamanlarını, emeklerini, mallarını ve canlarını bu uğurda harcamaktan asla geri durmayan mücahidlerin ileri gelenlerinin birçoğu, birleşik küfür güçlerinin orantısızca ve ahlaksızca gerçekleştirdikleri vahşi saldırıların neticesinde ortadan kaldırıldı. Yeryüzünde Allah'ın kelimesi üstün ve hakim olsun diye onurlu bir şekilde direnirken, yerin altını cansız bedenleriyle dolduran muvahhidlerin ardından gelenler de, Tevhid ve Sünnet davetinin sürekliliğini sağlamak ve bu davetin itikadi, menhecî ve fıkhi mirasını korumak yolunda çok ciddi tehdit ve tehlikelerle yüz yüze kalmış bulunmaktadırlar.

Bahse konu olan tehdit ve tehlikeler listesinin ilk sıralamasında ise saray/sultan âlimlerinden oluşan sapkın ve saptırıcı münafıklar zümresi bulunmaktadır. İslamcı hareketler bünyesindeki belamlar ve saptırıcı liderlerin yenilgi psikolojisiyle Tevhid ve Sünnet'e aykırı ideolojilere ve metodlara yönelerek kendilerine tabî olan kitleleri saptırmaları yüzünden İslam coğrafyasında şu devirde fikri ve şer'i anlamda ciddi bir gerileme hâli yaşanmaktadır. Samimi müslümanların gönlünü daraltan esef verici bu durum, uyanış ve diriliş sürecini hem akidevi ilkeler hem de bu temel ilkelere muhatap olan kitleler itibariyle bir tehlike çemberinin içine yuvarlamaktadır. Öyle ki tevhid ümmetinin asli kimliğine ve varlığına yönelik olarak da bir tehdit oluşturmaktadır.

Müslümanlar, kendilerine yönelik tehdit ve saldırılarda İslam coğrafyasında yönetimde bulunan mürted ve hain yöneticilerin söz konusu Haçlı-Siyonist-Mecusi işgal güçlerine kayıtsız şartsız bir şekilde sağladığı destek ve marabalığa da tanıklık etmektedir.

Yeri gelmişken günümüzde tanıklık edilen ve İslam'ın nezafetine dair zihinlerde bazı istifhamların oluşturulmasına neden olabilen suni/sonradan üretilmiş başka bir tehlikeye de işaret etmek gerekir. Özellikle cihad bölgelerindeki bazı İslami/cihadi hareketlerle beraber ortaya çıkıp varlık gösteren yöntemler yahut cihadi gruplar içerisinde taassuptan, cehaletten ve sıkça yaşanan kargaşadan kaynaklanan birtakım yanlış tepkiler görülmektedir. İşgalci kâfirler ise bu türden hadiseleri adeta ganimet bilerek yurtlarını işgal edip sömürdükleri ve yok etmeye çalıştıkları müslümanların cihadını bunlarla karalamaya çalışmaktadırlar. Batılı-doğulu, Haçlı Siyonistlerle Mecusiler bununla da yetinmeyip küresel şirk ve işgal operasyonlarına karşı direniş ve cihad yoluna baş koyan muvahhid erleri bu istikametten saptırmak ya da geri bıraktırmak için her türlü vasıtayı kullanmaktadır. Buradaki asıl gayeleri ise bu

> Genel anlamıyla ümmet, bugün tarihte benzerine az rastlanan türden büyük bir zilletle, kahırla, mahrumiyetle, bölük pörçüklükle, açlık, korku, katliam ve tarifsiz bir utançla yüz yüze kalmıştır. Buna mukabil hem Tevhid ve Sünnet'e davet eden, hem de şeri fıkhına uygun bir şekilde Allah yolunda cihad eden muvahhidlerin hacmi, akli ölçülere göre ve müslüman sıfatını kullanan devasa kalabalıklara nisbetle gerçekten ürpertici derecede küçük çaplı ve çok sınırlı bir mahiyettedir.

samimi ve dinamik Tevhid ve Sünnet neslini büyük bir umutsuzluğa, eşi görülmemiş parçalanmışlığa ve bozguna mahkum ve mecbur etmektir.

Genel anlamıyla ümmet, bugün tarihte benzerine az rastlanan türden büyük bir zilletle, kahırla, mahrumiyetle, bölük pörçüklükle, açlık, korku, katliam ve tarifsiz bir utançla yüz yüze kalmıştır. Buna mukabil hem Tevhid ve Sünnet'e davet eden, hem de şeri fıkhına uygun bir şekilde Allah yolunda cihad eden muvahhidlerin hacmi, akli ölçülere göre ve müslüman sıfatını kullanan devasa kalabalıklara nisbetle gerçekten ürpertici derecede küçük çaplı ve çok sınırlı bir mahiyettedir. Bunun tek sebebi, işgalci kâfirlerin büyük çaplı ve adeta nefes aldırmadan sıradanlaştırdıkları azgın saldırılar değildir. Diyebiliriz ki: Bunun en önemli sebebi, ümmetin başına, Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* haber verdiği şu hâlin gelmiş olmasıdır: Sevban'ın *radiyallahu anh* rivayet ettiği ve Ebu Davud'un naklettiği hadis-i şerifte Rasûlullah şöyle buyurmuştur:

" 'Kavimlerin, çağrışıp sofraya üşüşen oburlar gibi sizin üzerinize üşüşecekleri zamanlar yakındır.' Birisi:

— Bu, o gün bizim sayıca azlığımızdan dolayı mı böyle olacak? dedi. Rasûllulah:

— Bilakis siz o gün çok olacaksınız, fakat selin önüne kattığı çerçöp gibi... Allah, düşmanlarınızın kalbinden size karşı duydukları korkuyu çekip çıkaracak ve Allah sizin kalplerinize vehen atacak, buyurdu. Başka bir adam:

— Ya Rasûllallah, vehen nedir? diye sordu. Rasûlullah:

— Dünya sevgisi ve ölümden nefrettir, buyurdu."

İşte bugün kendilerini İslam'a nisbet eden *'ümmet'* fertlerinin su üstünde çerçöp misali olmaları, parçalanmışlıkları, kendilerini hem sömürüye hem de bozguna açık bir hâle getirmeleri bu hadis-i şerifin tahakkuk etmiş olduğunu göstermektedir.

Bugün *'ümmet'* diye vasfolunan kalabalıkların üzerine kara bulutlar gibi çöken felaketlerin vehametini daha fazla arttıran bir başka husus da, sözde Müslüman âlimlerin ve İslamilik iddiasındaki cemaatlerin büyük bir çoğunluğunun saray ve sultanların kapılarının gölgesine sığınmış olmalarıdır. Bunların Seyda, Hoca, Molla, Şeyh vb. sıfatlarla aynı anda hem toplum hem de tağutlar nezdinde muteber ve saygın olmayı becerebiliyor olmaları, tüm Rasûllerin ortak daveti olan Tevhid davetinin aslına ihanetlerinin ve tağutlara sadakatlerinin çirkin neticesidir. Tevhid ve Sünnet davetine ihanet eden sözde âlimler ve İslamilik iddiasındaki cemaatlerin çoğu, tağutların dipçiklerinin ve kelepçelerinin korkusuna ve övgüleriyle ihsanlarının cazibesine kapılmış hâldedirler. İslam coğrafyasının farklı bölgelerinde örneklerine sıkça rastlanan bu münzehim zümreler, askeri, itikadi ve kültürel işgal güçlerine hizmet etmek, kısmen kendi halklarına, kısmen de hakkın asli esaslarına ihanet edip kendilerine/gruplarına tabî olan her bir ferdi kurşun asker hâline getirmek, devasa bir medeniyetin tarihsel olarak akıp gittiği mecrayı farklı istikametlere yöneltip köklerini kurutmaya çalışmak ve tevhid davetini hezimete uğratmak için (bilerek veya cahilce) tağutlara hizmette kusur etmezler.

Doğrusu söz konusu İslamcı hareketlerin ileri gelen kadroları ve bu cemaatlerin bünyesinde çalışma yapan sair fertlerin tahmini toplamına bakıldığın-

da, bugün İslam dünyasının birçok bölgesinde her bir yerel veya bölgesel cemaatin ayrı ayrı, kemiyet itibariyle/sayısal olarak cidden büyük kitleler oluşturduklarını görmek mümkündür. Misal olarak Pakistan merkezli Tebliğ Cemaati'nin belirli aralıklarla yapılan toplantılarında kendi mescitlerinde bir araya gelenlerin sayısı tek bir şehirde dahi bazen on binleri bulmaktadır. Zaman zaman basına da konu olan bu cemaatin senelik toplantılarında kimi hesaplamalara göre hac mevsiminde Mekke-i Mükerreme'de toplanan hacıların sayısından bile daha fazla insan toplanmaktadır. Arabistan, Mısır, Sudan ve Pakistan gibi ülkeler başta olmak üzere birçok İslam ülkesinde bilhassa ilmî selefi ekole müntesib olan davetçilerin, ilim ehlinin, talebelerin ve internet sayfalarını, gazetelerini, dergilerini ve sair yayınlarını takip edenlerin sayısı en az yüz binlerle ifade edilebilecek çokluktadır.

İhvan ekolüne, İhvan'ın yerel kollarına, onların itikadlarını ve menheclerini esas alan ve değişik isimler altında onların düşüncelerine sahip olan ve birçok ülkede faaliyet gösteren cemaat ve partiler de, halen İslam coğrafyasının büyük kısmında sayısal olarak da etkinlik olarak da İslamcı hareketlerin en geniş ağına sahiptir. İslam coğrafyasında deniz damlaları misali kalabalık ve çok büyük ölçüde insan kaynaklarına sahip olan yüzlerce İslami hareket, cemaat, parti, muhafazakâr teşkilatlar ve örgütler bulunmaktadır. Tasavvufi tarikatların şeyhlerini, efendilerini, müridlerini ve takipçilerini de eklediğimizde sayısal olarak dev kitlelerle karşılaşırız.

Bugün Afganistan, Suriye, Irak, Yemen, Mısır ve Burma/Myanmar'da yaşananlara karşı bu kitlelerin içinden ABD, Rusya, NATO Avrupa'sı, Rafızi İran, Budist putperestler ve Siyonistlere yönelik İslam ve cihad şiarıyla nefret ve mukavemet arzularının depreşip boy verdiği gözlemlenebilmektedir. Fakat buna rağmen esas itibariyle değişmeyen manzara gözler önündedir. Söz konusu bu kitleler maalesef hâlâ selin önüne kattığı çerçöp veya suyun üzerindeki köpük gibidir.

Henüz geçen yıl ülkemizde yaşanan darbe girişiminin (özellikle de) yerli aktörlerine baktığımızda yine bu çerçevede değerlendirilebilecek bir manzara görmekteyiz. Darbeci kadroların çok büyük bir kısmının ortalama muhafazakâr dindar kesimlerden oluştuğu ortaya çıktı. Hepsi de bizim isimlerimize benzer isimler taşıyan ve bizim dilimizde konuşan insanlardı bunlar. Bu ağır cürümü işleyen uşak ruhlu güruh, aslında sadece belirli bir fikir ekolüyle ya da tek bir etnik veya dinî zümreyle sınırlı değildir. Yerli işgalci bu blok içerisinde birçok farklı sloganlar ve değişik kimlikler taşıyan birden fazla grup vardır. Ülkemizdeki son darbe kalkışmasının elebaşı olduğu

Bugün Afganistan, Suriye, Irak, Yemen, Mısır ve Burma/Myanmar'da yaşananlara karşı bu kitlelerin içinden ABD, Rusya, NATO Avrupa'sı, Rafızi İran, Budist putperestler ve Siyonistlere yönelik İslam ve cihad şiarıyla nefret ve mukavemet arzularının depreşip boy verdiği gözlemlenebilmektedir.

ortaya çıkan dinî önder kisveli kişiliğin (Batılı kâfirler, birtakım menfaatler karşılığında kendi amaçları doğrultusunda istihdam ettiği bu tipleri Yeşil Cübbe diye kodlar.) temsil ettiği düşünülen fikri siyasi ekol her şeye rağmen *'İslamcılık'* olarak kabul edilmektedir. Öyle ki özellikle de kendilerini sosyalist filan zanneden kesimler başta olmak üzere tüm gerici cahil laikler, söz konusu darbe teşebbüsünün bir şeriatçı(!) kalkışma olduğu balonunu şişirmekten geri durmadılar.

Bu örnekten hareketle şunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Günümüzdeki davetçiler açısından belli ölçüde risk barındıran Tevhid ve Sünnet daveti karşısında kendilerini bağlantısız olarak konumlandıran âlimlerin, onlardan daha kötü durumda bulunan sömürge fakihleriyle saray ulemasının, dertsiz risksiz demokrasi limanına demir atmış İslamcı(!) partilerin, Batı işbirlikçisi laik bir sisteme entegre olmaktan memnun olan cemaatlerin, kanaat önderlerinin, liderleriyle

İslam coğrafyasının farklı beldelerinde hakim olan tağuti yönetimlerin izin verdiği çerçevede siyasal alanda faaliyet gösterip kendilerince İslami uyanışa dair ciddi hizmetler ürettiklerini zanneden farklı ekoller ve siyasi partilerin de nihai olarak ulaşabildikleri menzil, küresel şirk merkezinin bir parçası olan demokratik parlamentoya girmek ve hatta yeterli çoğunluğu elde ederek hükümeti teşkil etme kaygısıyla harekete koyulmak olarak sınırlan(dırıl)mıştır.

ve bilginleriyle birlikte İslamcı hareketlerin büyük bir kısmının aslında Tevhid ve Sünnet nizamı nazarında iflasın eşiğine gelmiş ve harabeye dönmüş bir yapılanmadan ibaret olduğu açıkça ortaya çıkmıştır. Bu hâliyle söz konusu bu yapıların Batılı-Doğulu işgalci kâfirlerin İslam beldelerindeki kesintisiz işgal ve sömürülerine karşı kısmi ve bireysel istisnalar hariç olmak üzere, nitelikli ve sonuç alıcı bir direnç ve direniş gösteremeyecekleri de net bir şekilde görülmektedir.

İşgalci kâfirlerin İslam coğrafyasının farklı merkezlerinde kümelenmiş ve iktidarı gaspetmiş olan yerli işbirlikçi, hain ve mürted yöneticilerin tam desteğini almış olması ve bunlara bel bağlaması tarihte eşi benzeri görülmemiş bu felaketin trajik boyutlarını daha da derinleştirmektedir.

Bu felaketin bir başka yönü de, kâfirlerin elindeki en etkili silahlardan olan medyanın ürettiği bilgi kirliliği ile ahlaksızca saldırılar silsilesinin birçok İslam davetçisini, müslüman âlimleri ve İslami hareketlerin öncüleriyle onlara tabî olan kitlelerin çoğunluğunu bastırıp silikleştirmesidir. Bunun en açık delili de, basın-yayın organlarının gece gündüz demeden gözlerimizin içine soktukları ve Müslümanları elem ve kedere gark eden, insanın azmini kıran, zihinleri bulandıran, kalplere korku ve güvensizlik pompalayan, ruhlarda ümitsizlik fırtınalarının kopmasına sebep olan kesintisiz haberler, yorumlar ve aynı amaçla hazırlanıp yayınlanan farklı programlardır.

Birçok İslam beldesinde sözde demokrasi çatısı altında yürütülebilecek aktiviteler bile artık terör faaliyetleri kapsamında değerlendirilmekte ve amansız takibatlara uğratılmaktadır. Sivil Toplum Kuruluşları, basın-yayın, fikir, kültür, siyaset ve diğer alanlarda yapılan barışçıl faaliyetler dahi, ileriki zamanlarda şirk ve şer düzenlerini tehdit edebilecek bir istikamete evrilebilir korkusuyla hain ve mürted yöneticiler tarafından derhal terör töhmetine maruz bırakılmaktadır. Bu sebeptendir ki, Sivil Toplum Kuruluşları, basın-yayın, siyaset ve davet gibi sivil çalışma alanlarında faaliyet gösteren birçok kimsenin, mutedil olmak veya ılımlılık adı altında ya da bizzat kendisini ve mensubu olduğu camiayı tağutların yöneltebileceği terör ithamından uzak tutup çalışmalarını daha rahat sürdürebilmek namına, Tevhid ve Sünnet davetini, cihadı ve muvahhid direnişçileri karalayıp kötüleme cürümüne gönüllü bir şekilde ortak olmaları da hem ibretlik hem de esef verici bir manzaradır .

İslam coğrafyasının farklı beldelerinde hakim olan tağuti yönetimlerin izin verdiği çerçevede siyasal alanda faaliyet gösterip kendilerince İslami uyanışa dair ciddi hizmetler ürettiklerini zanneden farklı ekoller ve siyasi partilerin de nihai olarak ulaşabildikleri menzil, küresel şirk merkezinin bir parçası olan demokratik parlamentoya girmek ve hatta yeterli çoğunluğu elde ederek hükümeti teşkil etme kaygısıyla harekete koyulmak olarak sınırlan(dırıl)mıştır. Bu sebeple yolun başında veya ortasında bir yerlerde Batıcı-Laik-Demokrat(Mürted) sistemlerde varlığını bulan koyu cahiliye/şirk düzeniyle yüz yüze gelecekleri için kaçınılmaz bir biçimde bu küresel şirk düzeninin çarkına kapılacak ve ister istemez Tevhid ve Sünnet davetçilerine ve mücahidlere düşmanlık eden uluslar arası koalisyonun bir parçası olmaktan geri duramayacaklardır.

Muvahhidlerin Sebatı ve Ümitvarlığı

Ülkemiz de dahil olmak üzere İslam ülkelerinin tamamına yakınında faaliyet gösteren İslami hareketler uzunca bir zamandır izhar ettikleri fikirler, prensipler ve siyasal çalışmalarla fert ve toplum ıslahını amaçlayan programlar ve icraatlar dışında başkaca bir misyon ve amaçlarının olmadığını lisanı hâlleriyle ilan etmiş durumdalar. Bunu açıkça söyleyenler de oluyor bazen. Bu hakikate binaen asli manası itibariyle birçok İslamcı hareketin artık sadece sosyal bir gruptan müteşekkil olduğunu, tabî olduklarını iddia ettikleri itikadi ve menheci esasların içinin boşaltılmış olduğunu ve mevcut halleriyle artık tükenme noktasına geldiğini ileri sürenlerin bu iddialarındaki haklılık payları zaman geçtikçe daha da artmaktadır. İslami hareket kisvesinde görünen birçok cemaat, öncüleri ve onlara tabî olanların yaşam tarzıyla, siyasal alandaki varlık gösterisinde müptela oldukları menheci savrulmalarla, gayri İslami sistemlere intibakıyla ve en önemlisi de *'İslami Demokrasi'* vb. gibi derin itikadi sapmalarla beraber hakiki manada tükenişin eşiğine gelmiştir. Söz konusu İslamcı hareketler, teorisyenleri ve öncüleriyle beraber ya sapmalardan ötürü veya küresel sistem içerisinde meşruiyet kazanma ve yerel çapta da olsa etkin bir yer ve rol kapma kaygısıyla Tevhid ve Sünnet nizamına düşman cephenin safında yer almaktan kaçınmamaktadırlar. Bu ise, halen üzerinde bulundukları ve ısrar ettikleri fikrî ve menhecî sapmalarla şu dünya hayatında kaçınılmaz olarak ulaşacakları rüsvay edici nihai menzile doğru giden ara bir istasyon hükmündedir. Çünkü, bunun dışındaki bir tercih Tevhid ve Sünnet nizamına baş koymak ve Haçlı–Siyonist ve Mecusi cephe karşısında cehdu gayrette bulunmaktır. Açıkça anlaşılmaktadır ki onlar her hâlükârda böyle bir şeyden geri durmaya azami özen göstermektedirler.

Küfrün, İslam beldelerinde her yönüyle desteklediği ilhad, ifsad ve sap(tır)malara karşı sahte demokrasi çatısı altında barışçıl yollarla icra edilmeye çalışılan faaliyetler ve mücadele, sanılanın aksine hiç de kolay değildir. İslam'ın zirvesi olan cihadla yapılan mücadelenin ise emeğinin daha fazla ve bedelinin oldukça ağır olduğu kuşkusuzdur. İslamî davet ve direnişin bedelinin ağır olmasının bir sebebi de; haçlı siyonistlere karşı direniş göstermesi gereken ümmetin çoğunun içinde bulunduğu gaflet uykusu, yerine çakılmışlığı, dünya sevgisi ve ölüm korkusu nedeniyle *'vehen'* in onların kalplerine ve damarlarına pompalanmış olmasıdır.

Birbirleriyle dalaşıyor yahut aralarında ciddi düzeyde krizler yaşanıyormuş gibi görünen Batılı kâfir güçler ile yerli hain ve mürted yöneticilerin hiçbir zaman ihtilaf etmedikleri tek mesele, Tevhid ve Sünnet daveti ve davetçilerine karşı kesintisiz bir

Küfrün, İslam beldelerinde her yönüyle desteklediği ilhad, ifsad ve sap(tır)malara karşı sahte demokrasi çatısı altında barışçıl yollarla icra edilmeye çalışılan faaliyetler ve mücadele, sanılanın aksine hiç de kolay değildir.

biçimde gerekli tertip ve önlemleri almaktır. Arslan'ın dişlerini ve pençelerini söker gibi küresel şirk sisteminin çarkları arasında öğütülebilecek kıvama getirilip takdim edilen *'ılımlı-demokrat Ehli Sünnet'* veya *'uyumlu-muteber Şia'* İslamı gibi din modelleri, halen yaşanmakta olan savaşlarla ümmetin tüm unsurlarına yegane alternatif olarak sunulmakta ve buna ikna olmak haricinde diğer tüm çıkış/kurtuluş yolları kapatılmaya çalışılmaktadır.

Tevhid ve Sünnet davetçilerinin günümüz itibariyle büyük sıkıntılar yaşadıkları ve zor zamanlardan geçtikleri şüphesizdir. Düşman işbirlikçisi hain ve mürted yöneticiler, tağuta kulluk zilletine düşmüş âlim müsveddesi münafık ve münzehim uşaklar ve isimleri sayılamayacak kadar çok olan ihanet şebekeleri dört bir yanda pusuya yatmış, hain kurtlar gibi tevhid imamlarını ve güzide mücahidleri kapıp götürüyorlar.

Gürül gürül akan suyun üzerinde bulunan köpük, kibir putu haçlı siyonistlerin ahvalinin hülasasıdır.

Allah *subhanehu ve teâlâ* dinine ve hak ve hidayet üzere sebat ettikleri müddetçe hizbine yardımcı olacağını vaat etmiştir. Şam beldelerinden başlayıp Roma'nın fethine kadar uzanacak olan fetihler silsilesinin ve zaferlerin müjdesinin mutlaka gerçekleşeceğine inanıyoruz.

"Allah: 'Elbette ben ve elçilerim galip geleceğiz.' diye yazmıştır. Şüphesiz Allah güçlüdür, galiptir." [2]

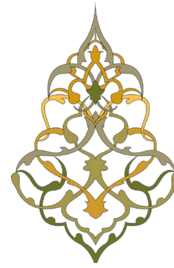
Gürül gürül akan suyun üzerinde bulunan köpük, kibir putu haçlı siyonistlerin ahvalinin hülasasıdır. Haçlı başı Amerika, NATO Avrupası, Siyonistler, Mecusiler, Ortodoks Ruslar ve Budist çeteler... Tevhid düşmanı bu kavimler arasında özellikle de okuyan düşünen ve ülkelerinin politikalarının belirlenmesinde katkısı olan her birinin çok iyi bildiği bir şey var: Onlar, mensubu oldukları şu kokuşmakta olan leş hükmündeki şirk ve şer uygarlıklarının yıldızının sönmekte olduğunu ve İslam medeniyetinin yıldızının yeniden parlamaya başladığını anladılar. Üçüncü bin yılın başlarında başlattıkları Üçüncü Haçlı Seferinin uzamasının ve azgınlıklarının olabildiğince artmış olmasının bir sebebi de budur.

"Allah'ın nurunu ağızlarıyla (üfleyip) söndürmek istiyorlar. Halbuki kâfirler hoşlanmasalar da Allah nurunu tamamlamaktan asla vazgeçmez." [3]

Küresel, bölgesel ve yerel çapta tüm şirk ve şer unsurlarıyla mücadelenin hakkıyla sürdürülebilmesi için direniş unsuru tüm muvahhid erlerin asıl/ana karargahı, kalbin selim ve kavi olmasıdır. Fikrî yahut fiilî mücadele için hazırlık ve küresel şirke karşı direniş ise, Tevhid ve Sünnet nizamına baş koymuş, kalbi selim ve salih amellerle kuşanmış, yeryüzündeki tüm müvahhidlerin içinde bulundukları şartların tabii bir neticesi olacaktır.

Aziz ve sözü en yüce olup, kâfir olanların sözlerini alçatarak kuvvetlerini darmadağın eden Allah'a hamd ederiz.

Hidayete ulaştırıcı kitapla gönderilip, kılıçla desteklenen önderimiz Rasûllullah'a salât ve selam olsun.

2. 58/Mücadele, 21
3. 9/Tevbe, 32

Canım Peygamberim ölecek miydi?
Hayır, hayır o ölmemeli.
Onsuz ben ne yaparım?
'Hayır Canım Peygamberim, senin yerine ben öleyim ama sen ölme!
Ben sensiz ne yaparım?'

Veda

Mahi
mahi@tevhiddergisi.net

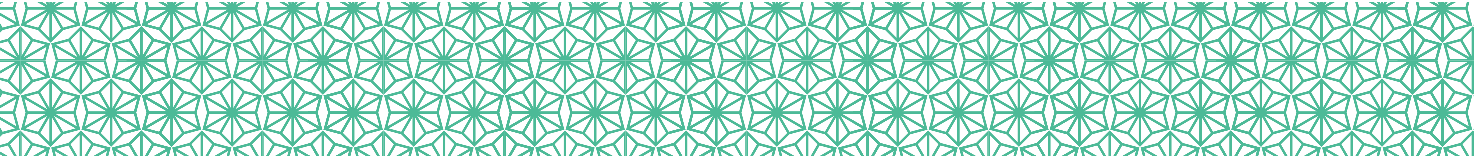
Ka'b gece aldığı gizli mektubun ardından bir başka imtihana tabî tutuldu. Peygamberimiz Ka'b'ın eşine haber göndererek ondan uzak durmasını, ona yemek yapmamasını ve ihtiyaçlarını karşılamamasını emretti. Evden uzaklaşmak hem hanımını hem de Ka'b'ı üzmüştü. Fakat sabredecekti her ikisi de. Ka'b yapayalnız kalmıştı. İçi burkuldu. Hanımı evden gidince dışarı çıktı. Onu gören komşuları hemen içeri girip kapılarını kapatınca geri döndü. Hıçkıra hıçkıra ağlıyor ve Allah'a tevbe ediyordu. Olayın devamını Ka'b'ın dilinden dinleyelim:

'Ahalinin bizimle konuşmalarının yasaklandığı günden elli gece sonrasında, gecenin sabahında sabah namazını kıldım. Ruhum çok sıkılmış ve bulunduğum yere sığamaz bir vaziyette oturuyordum. Adeta yerle gök arasında sıkışmış ve gidecek hiçbir yeri kalmamış gibiydim. Tam bu esnada bir ses işittim: 'Ey Malik'in oğlu Ka'b, müjde, müjde!' Kurtuluş günü gelmişti. Hemen secdeye kapandım.'

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* sabah namazından sonra, bu üç sahabinin tevbelerinin kabul edildiğini halka ilan etmişti. Bunun üzerine sahabiler müjdeyi kardeşlerine ilan etmek için yarışırcasına koştular ve Ka'b'la birlikte diğer iki sahabiye müjdeciler gönderdiler. Haberi alan Ka'b hemen Rasûlullah'ın yanına koştu. Bu esnada yolda karşılaştığı sahabiler sevinç içinde onu tebrik ediyor, *'Allah'ın affı sana mübarek olsun!'* diyorlardı. Peygamberin yanına varıp selam verdiğinde, Rasûlullah yüzü sevinçten pırıl pırıl parlayarak şöyle dedi:

'Annen seni doğurduğundan beri üzerinden geçen günlerin en hayırlısıyla seni müjdelerim!'

Daha sonra Ka'b, mallarıyla meşguliyet sebebiyle seferden geri kaldığını söyleyerek, tevbesini tamamlamak için malının tamamını sadaka olarak vermek istedi. Bunun üzerine Tevbe suresinin 103. ayeti nazil oldu. Ayette, onların malından zekât alınması emrediliyor, bu suretle Ka'b ile iki arkadaşının kendilerini temize çıkaracakları ve mallarına bereket verileceği belirtiliyordu. Böylece, sahabilerin tevbelerinin kabulünden dolayı sevinçten yüzü ay parçası gibi parlayan Peygamber Efendimiz, Ka'b'a, malının bir kısmını kendisine ayırmasını tavsiye buyurdu. Bunun üzerine Hayber'deki arazisini elinde bırakacağını söyleyen Kâ'b şöyle dedi:

'Allah beni ancak doğruyu söylemem sayesinde kurtardı. Hayatta kaldığım müddetçe doğruyu söylemek de tevbemin tamamıdır.'

Rafi yaşanan tüm hadiseleri hiçbir ayrıntıyı kaçırmadan takip etmiş, tarih defterinin sayfalarına kaydetmişti. Başlık için günlerce düşündü. Bu kıssaya *'Doğruluk'*tan başka isim yakışmazdı. Nihayet bu sayfa da tamamlanmıştı. Yazımı günler sürse de yazmaktan hiç usanmamıştı. Eh... Artık yeni bir serüven için bekleyecekti.

— Selamun aleykum dostum. Nasılsın?

Gelen Salim idi.

— Aleykum selam. Geldiğini görmedim. Hakkını helal et. Elhamdulillah iyiyim sen nasılsın?

— Çok heyecanlıyım dostum.

— Hayırdır?

— Duymadın mı?

— Neyi?

— Neyi olacak Canım Peygamberim'in hacca gideceğini.

— Allah be!... Genç yaşta ikinci kez hacı olacağız desene.

— İlki umre idi hatırlatayım. İlk haccımız bizim. Çok kalabalık olacakmış bu sefer. İzdiham bile olabilirmiş. Canım Peygamberime Nasr suresi inince herkes Peygamberlik görevinin bitmek üzere olabileceğinden bahsediyor. Bu yüzden Rasûl'ün katıldığı ilk ve son hac olabilir. Herkesin rağbet etme sebebi sanırım bu.

— Ya sen ne söylediğinin farkında mısın?

— Evet.

— Son hac da ne demek. Görevin bitmesi de ne?

— Duyduğun gibi işte...

— Ne kadar da rahat konuşuyorsun.

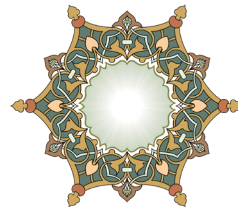
— Düşüncesizlik ettim, haklısın.

Salim utanmıştı. Söylediği sözlerin ehemmiyetini yeni kavradı. Son hac... Son görev...

Rafi duyduklarına inanamıyordu. Canım Peygamberim ölecek miydi? Hayır, hayır o ölmemeli. Onsuz ben ne yaparım? *'Hayır Canım Peygamberim, senin yerine ben öleyim ama sen ölme! Ben sensiz ne yaparım?'* Rafi deliye dönmüştü sanki, ne yapacağını bilmiyordu. Sağa sola koşuyor, Salim'e aynı soruyu defalarca soruyordu.

Böyle olmayacaktı. Gidip bir büyüğe danışmalıydı. Nasr suresi neden bahsediyordu acaba? Belki de Salim yanlış anlamıştı. Evet evet en iyisi gitmek ve bir büyük insana işin aslını sormak en akıllıca işti. Tarih defterini, kalemini bir kenara atmıştı, mescide doğru koşmaya başladı. O kadar hızlı ve dikkatsiz koşuyordu ki karşısına çıkan ve kenara alelade bırakılmış el arabasını fark etmedi bile. Ayağı ona takılınca yuvarlandı... Başını çok sert bir şekilde yere çarptı. Acı bir feryat koptu: *'Ah, anam başım!'* Gerisini hatırlamıyordu. Rafi bayıldı.

Devam edecek inşallah...

1. Ünite: Zaman ve Mekân Açısından Kur'an'ın Nüzulu ile Alakalı Meseleler

Enes DOĞAN

Sahabi, Peygamber döneminde gerçekleşen bir hadiseyi anlatıp, bu olay üzerine bir ayetin indiğinden bahsediyorsa, bu ayetin nüzul sebebi olarak kabul edilir ve Merfu' hükmündedir.

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun. Salât ve selam Rasûlullah'a, ehlibeytine, sahabeye ve onlara ihsan üzere tabî olanlara olsun...

Bir önceki yazımızda 1. ünitenin konularından Hadari, Seferi, Leyli, Nehari, Sayfi, Şitai ve Firaşi ayetler bahsini işlemiştik. 1. üniteye dahil olan konuları anlatmaya devam ediyoruz. Bu sayımızda işleyeceğimiz konu 1. ünitenin 10. bölümü olan Esbabu'n Nüzul konusudur.

10. Bölüm: Esbabu'n Nüzul

Zemzemî *rahimehullah* der ki:

العاشرُ : أَسبابُ النُّزُولِ

وصَنَّفَ الأَئِمَةُ الأَسْفارا ...فيهِ فَيَمِّمْ نَحْوَها اسْتِفْسَارَا

ما فِيهِ يُرْوَى عَنْ صَحابِيٍّ رُفِعْ ...وإِنْ بِغَيْرِ سَنَدٍ فَمُنْقَطِعْ

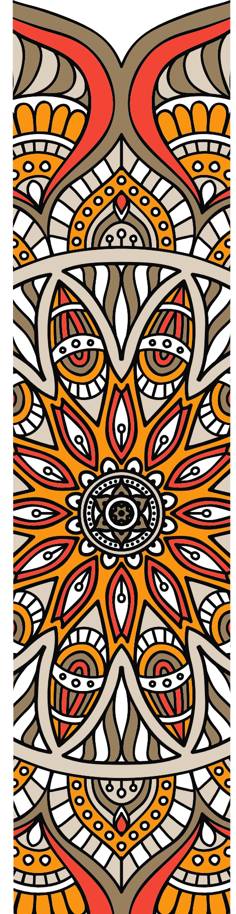
أَو تَابِعِيْ فَمُرْسَلٌ ، وصَحَّتِ ... أَشْيَا كَما لإِفْكِهِمْ مِنْ قِصَّةِ

والسَّعْيِ والحِجَابِ مِنْ آياتِ ...خَلْفَ المَقَامِ الأَمْرُ بالصَّلاةِ

39. İmamlar büyük kitaplar tasnif ettiler.

Bu konu hakkında, açıklanmasını talep ederek ona yönel.

40. (Nüzul sebebi) Hakkında sahabiden rivayet edilen (hadis) merfu hükmündedir.

Şayet sened olmazsa, o rivayet Munkati'dir.

41. Eğer Tabiinden (rivayet edilirse), Mürsel'dir. (Esbabu'n nüzul olarak) Sahih oldu.

Bazı şeyler. Onların (münafıkların) iftirasını (ifk hadisesini) anlatan kıssa gibi.

42. Sa'y, Hicab ayetlerinden

Makam (-ı İbrahim'in) arkasında namazın emredilmesi gibi.

Şerh;

Nazımdaki bazı kelimeler hakkında bilgi:

- Kitap yazma ile alâkalı birbirinden farklı bazı ıstılahlar vardır. Bunlardan bazılarını açıklayacak olursak:

Tasnif etmek: Zemzemî nazımda bu kelimeyi kullanmıştır. Tasnif, bilgiyi sınıflara bölüp, her konuyu kendi başlığı altında toplamaktır. Esbabu'n nüzul hakkındaki bilgiler hangi sure ve ayet ile alakalı oldukları dikkate alınarak sınıflara bölünmüş ve her rivayet olması gereken başlığın altına yerleştirilmiştir. Zemzemî bundan dolayı İmamların kitapları için tasnif kelimesini kullanmıştır.

Tedvin: Konu bütünlüğü gözetmeksizin ve sınıflandırma yapmaksızın var olan bilgiyi toplamak.

Kitabet: Mücerred olarak yazmaktır.

(الأَسْفَارا) kelimesi (سِفْر) kelimesinin cemisi olup, *'büyük veya ciltli kitap'* anlamına gelir. Bu kelime Tevrat için de kullanılmıştır.

Ulumu'l Kur'an'da en önemli meselelerden biri Esbabu'n nüzul'dür. Kur'an'ın tefsiri ve fehminde Esbabu'n nüzul'ün önemli bir yeri vardır.

Esbabu'n nüzul, iki kelimeden oluşur. (أَسبابُ) *'sebepler'* manasındadır. (النُّزُول) ise, *'inmek'* manasındadır. Yani, *'Kur'an ayetlerinin indirilmesindeki sebepler'* anlamına gelir. Esbabu'n nüzulün manası hakkında Zurkanî şöyle der:

'Peygamber zamanında yeni bir olay yaşandığında, o olayın açıklaması için veya Peygambere bir soru yöneltildiğinde, o sorunun cevabı için Allah'ın bir ayet veya birden fazla ayet indirmesidir.' [1]

1. *Menahilu'l İrfan 1/89.*

Âlimler nüzul sebebi açısından ayetleri iki sınıfa ayırmışlardır. Bu konuda el-Ca'beri[2] şöyle der:

'Kur'an iki şekilde nazil olmuştur: Birincisi, ibtida (yani inmesini gerektiren bir hadise olmaksızın) inenler. İkincisi ise, bir olay veya sorudan sonra inenler.' [3]

a. İbtidai: Bir olay veya soru olmaksızın Allah'ın indirmiş olduğu ayetler. Genelde ahiret, cennet, cehennem ve eski ümmetlerin kıssaları ile alâkalı ayetler bu kısma dahildir.

Buradan anlaşılıyor ki: Kur'an ayetlerinin her biri için bir nüzul sebebi yoktur.

b. Sebebi: Bir sebepten dolayı indirilen ayetler. Bu sebep, yaşanan bir olaydan veya sorulan bir sorudan dolayı olabilir. Buna göre bir sebepten dolayı inen ayetler iki kısma ayrılmaktadır:

- Bir olaydan dolayı inen ayetler.[4]

Şu hadise buna örnek olarak verilebilir: İbni Abbas anlatıyor:

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ إِلَى البَطْحَاءِ، فَصَعِدَ إِلَى الجَبَلِ فَنَادَى: .يَا صَبَاحَاهْ" فَاجْتَمَعَتْ إِلَيْهِ قُرَيْشٌ، فَقَالَ: .أَرَأَيْتُمْ إِنْ حَدَّثْتُكُمْ أَنَّ العَدُوَّ مُصَبِّحُكُمْ أَوْ مُمَسِّيكُمْ، أَكُنْتُمْ تُصَدِّقُونِي؟" قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: .فَإِنِّي نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ" فَقَالَ أَبُو لَهَبٍ: أَلِهَذَا جَمَعْتَنَا تَبًّا لَكَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: (تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ)

"Peygamber Batha'ya gidip, oradaki bir dağa[5] tırmandı ve 'Ya sabahah![6] diye nida etti. Kureyş onun etrafında

2. *Burhanuddin İbrahim b. Ömer eş-Şafii. Ulumu'l Kur'an, kıraat, fıkıh gibi ilim dallarında eser vermiştir. İmam Zehebi ve İmam Subki gibi âlimler ondan ders almıştır. H. 732 yılında vefat etmiştir. (DİA, 6/527)*
3. *el-İtkan, 84.*
4. *Bu konuda birçok örnek vardır. Bazı örnekler için şu kaynaklara müracaat edebilirsiniz;*

   Sarhoş iken namazın kılınmasını nehyeden Nisa suresi 43. ayet. Bkz. Ebu Davud, 3671; Tirmizi, 3026. Ali'den.

   Yahudilerin fitnesi ile Evs ve Hazrec kabilesinden sahabelerin tartışması ve bu olay üzerine Âl-i İmran suresi 100. ayetin indirilmesi. Bk. ed-Durru'l Mensur ve Beğavi Tefsirlerinin ilgili bölümü. Bu rivayeti Abdurrezzak (440) ve İbn Ebi Hatim (3894) Tefsir kitaplarında zikreder.

   Peygamber Kabe'de namaz kılarken Ebu Cehil'in Peygambere eziyet etmeye kalkışması ve Alak suresinin 7-14. ayetlerinin indirilmesi. Bkz. Müslim, 2797; Ahmed, 8831. Ebu Hureyre'den.
5. *Başka bir rivayette bu dağın Safa tepesi olduğu geçer.*
6. *Düşmanın saldırısını haber vermek ve onları uyarmak için kullanılan bir deyimdir. Düşman genelde sabah vakti geldiği için bu şekilde kul-*

toplandı. Peygamber dedi ki: 'Ben size 'Düşman size sabah veya akşam gelecek.' desem beni doğrular mıydınız?' onlar 'Evet.' dediler. 'Öyleyse ben şiddetli bir azabın öncesinde sizi uyaran bir uyarıcıyım.' Ebu Leheb dedi ki: 'Bunun için mi bizi buraya topladın? Yazıklar olsun sana!' bunun üzerine Allah, 'Ebu Leheb'in elleri kurusun, nitekim kurudu da...' [7] *ayetlerini indirdi."* [8]

- Bir sorudan dolayı inen ayetler. Kur'an'da bu şekilde nazil olan birçok ayet vardır.[9]

İbni Mesud *radiyallahu anh* anlatıyor:

بَيْنَا أَنَا أَمْشِي مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي خَرِبِ المَدِينَةِ، وَهُوَ يَتَوَكَّأُ عَلَى عَسِيبٍ مَعَهُ، فَمَرَّ بِنَفَرٍ مِنَ اليَهُودِ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ: سَلُوهُ عَنِ الرُّوحِ؟ وَقَالَ بَعْضُهُمْ: لاَ تَسْأَلُوهُ، لاَ يَجِيءُ فِيهِ بِشَيْءٍ تَكْرَهُونَهُ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَنَسْأَلَنَّهُ، فَقَامَ رَجُلٌ مِنْهُمْ، فَقَالَ يَا أَبَا القَاسِمِ مَا الرُّوحُ؟ فَسَكَتَ، فَقُلْتُ: إِنَّهُ يُوحَى إِلَيْهِ، فَقُمْتُ، فَلَمَّا انْجَلَى عَنْهُ، قَالَ: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتُوا مِنَ العِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا)

"Peygamber ile birlikte Medine'deki bir ekin tarlasında yürüyordum. Rasûlullah, hurma ağacından bir değneğe dayanıyordu. Derken, Yahudilerden bir gruba uğradı. Onlardan bir kısmı: 'Keşke ona bir şeyler sorsaydınız?' derken bir kısmı da: 'Ona bir şeyler sormayın, hoşlanmadığınız şeyleri size söyleyebilir.' dediler. Onlardan bazıları dedi ki: 'Biz ona mutlaka soracağız.' İçlerinden bir adam kalktı ve: 'Ey Ebu'l Kasım! Ruh nedir?' dedi. Peygamber, bir süre sustu. Anladım ki kendisine vahiy gelmektedir. Ben de ayakta durdum. Vahiy bitince Rasûlullah şöyle dedi: "Sana ruh hakkında soruyorlar. De ki: 'Ruh, Rabbimin emrindedir. Bu konuda size pek az bilgi verilmiştir.' " [10] *"* [11]

lanılmıştır.

7. *111/Tebbet, 1-5*
8. *Buhari, 4801; Müslim, 208; Tirmizi, 3363.*
9. *Bazı örnekler için şu kaynaklara müracaat edebilirsiniz.*

   Hayızlı kadınlarla muamele hakkında soru sorulduğunda Bakara suresinin 222. ayetinin indirilmesi. Bu rivayet yazımızın ilerleyen bölümlerinde gelecektir.

   Abdullah b. Cabir ve Ömer gibi sahabelerin Kelale hakkındaki sorularına cevap olarak Nisa suresinin 176. ayetinin indirilmesi. Bkz. el-İstiab Fi Beyani'l Esbab 1/520. (Selim el-Hilali, Muhammed b. Musa Alu Nasr, Daru b. Cevzi)
10. *17/İsra, 85*
11. *Buhari, 125; Müslim, 2794; Tirmizi, 3141, Ahmed, 4248.*

Nüzul Sebeplerini Bilmenin Faydaları[12]

İslam tarihinde şöyle diyen bazı âlimler olmuştur: *'Nüzul sebeplerini bilmek faydalı ve mühim bir konu değildir. Çünkü bizi ilgilendiren, ayetlerin arka perdesindeki nüzul sebepleri değil ayetlerin bizzat kendisidir. Ayetlerin sebebi bilinse de bilinmese de ayetten çıkan hüküm aynıdır.'*

Tasnif, bilgiyi sınıflara bölüp, her konuyu kendi başlığı altında toplamaktır. Esbabu'n nüzul hakkındaki bilgiler hangi sure ve ayet ile alakalı oldukları dikkate alınarak sınıflara bölünmüş ve her rivayet olması gereken başlığın altına yerleştirilmiştir.

Bu, doğru olan bir görüş değildir. Esbabu'n nüzul ayetlere doğru yaklaşım için gerekli olan en önemli ilimlerdendir. İmam Şatibi *rahimehullah* şöyle der:

'Nüzul sebeplerini bilmemek, şüphe ve çıkmazlar içerisine düşülmesine yol açar, aslında zahir olan nasları mücmel hâle sokar ve bunun sonucunda ihtilaflar doğar. Bu ise, anlaşmazlıklara ve ümmetin bölünmesine sebep olabilir. Bu hususu Ebu Ubeyd'in naklettiği şu olay gayet iyi açıklar: İbrahim et-Teymi anlatır:

'Bir gün Ömer yalnız başına kaldı ve düşünceye dalarak kendi kendine: 'Bu ümmet Peygamberi bir, kıblesi

12. *Bu konu hakkında şu kaynaklara müracaat edebilirsiniz;*

    Kur'an İlimleri s. 130 (Dr. Subhi es-Salih, Hikmetevi yay.); el-İtkan s. 84 (9. Bölüm); Menahilu'l İrfan, 1/91; Mebahis s. 74 (Menna' Halil); el-Muvafakat 4/146 (Daru b. Affan); el-Muharrer fi Esbabi Nuzuli'l Kur'an s. 33 (Halid b. Süleyman el-Müzeyni, Daru b. el-Cevzi).

bir olmasına rağmen nasıl olur da ihtilafa düşebilir?' dedi. İbni Abbas şöyle dedi: 'Ey müminlerin emiri! Bize Kur'an indi ve biz onu okuduk. Okurken, onun kimin hakkında nazil olduğunu biliyorduk. Bizden sonra kavimler gelecek, bunlar Kur'an okuyacaklar fakat kimin hakkında indiğini bilmeyecekler. Bunun sonucunda Kur'an hakkında şahsi görüşler ortaya çıkacak. Onun hakkında şahsi görüşler ortaya çıkınca da ihtilafa düşecekler, ihtilafa düşünce de birbirine girecekler.' Böyle deyince Ömer onu susturdu ve azarladı. İbni Abbas da oradan ayrıldı. Ömer, onun sözleri üzerinde düşündü ve ne kastettiğini anladı. Bunun üzerine onu çağırttı ve: 'Sözlerini bana tekrarla!' dedi. O da tekrarladı. Ömer, sözünün manasını anladı ve bu hoşuna gitti.' [13]

İbni Abbas'ın sözü dikkate alınması bakımından sahihtir ve o anlaşıldığında maksat en yakın bir şekilde ortaya çıkacaktır.

İbn Vehb, Bükeyr'den rivayet eder: O Nâfi'e: 'İbni Ömer'in Haruriyye[14] *hakkındaki görüşü ne idi?' diye sorar. Nâfi' şöyle der: 'Onları insanların en şerlileri olarak görürdü. Çünkü onlar, kâfirler hakkında inen ayetlerden hareket etmişler ve onları müminler aleyhinde kullanmışlardır.*[15]*'* [16]

Esbabu'n nüzulün faydalarından bazıları şunlardır:

a. Esbabu'n Nüzulü Bilmek Şeriatın Hikmetlerini Anlamamızı Sağlar

Ayetlerin nüzul sebeplerini bilmek, şeriattaki hükümlerin insanların maslahatı için olduğunu gösterir. İman edenlerin imanını ve teslimiyetini artırırken, kâfirleri imana sevk eden birer vesika olur. Bazı örnekler verecek olursak:

Allah *subhanehu ve teâla* şöyle buyurur;

يَسْپَلُونَكَ عَنِ الْاَهِلَّةِ قُلْ هِىَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِاَنْ تَاْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقٰى وَاْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ اَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

"Sana, hilalleri soruyorlar. De ki: 'Onlar, insanlar ve hac için vakit ölçüleridir. İyilik, evlere arkalarından girmeniz değildir. Ama iyi davranış, takva sahibi (Allah'a karşı gelmekten sakınan) insanın davranışıdır. Evlere kapılarından girin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki kurtuluşa eresiniz.' " [17]

Bu ayete ilk etapta *'Evlere zaten kapısından girilir. Bunu her insan bilir. Allah'ın bunu bir daha emretmesinin hikmeti ne olabilir?'* şeklinde yaklaşılabilir. Zihinlerde oluşabilecek bu soruyu ayetin geri planındaki nüzul sebebi cevaplamaktadır:

Bera *radiyallahu anh* anlatıyor:

نَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ فِينَا، كَانَتِ الأَنْصَارُ إِذَا حَجُّوا فَجَاءُوا، لَمْ يَدْخُلُوا مِنْ قِبَلِ أَبْوَابِ بُيُوتِهِمْ، وَلَكِنْ مِنْ ظُهُورِهَا، فَجَاءَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ، فَدَخَلَ مِنْ قِبَلِ بَابِهِ، فَكَأَنَّهُ عُيِّرَ بِذَلِكَ، فَنَزَلَتْ": (وَلَيْسَ البِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا البُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا، وَلَكِنَّ البِرَّ مَنِ اتَّقَى، وَأْتُوا البُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا)

"Bu ayet, bizim hakkımızda nazil olmuştur. Ensar hacc ettikleri zaman evlerine gelir ve evlerinin ön kapısından girmez, arka tarafından girerlerdi. Ensardan olan bir adam geldi ve kapı tarafından evine girdi. Sanki o bu fiilinden ötürü kınandı. Bunun üzerine Bakara suresi 189. ayet nazil oldu." [18]

Şeriatın bu ayette gözettiği hikmetleri birkaç madde ile özetleyebiliriz:

- Allah, cahiliyede var olan ve aklın kabul etmediği bir adeti ortadan kaldırmıştır.
- Allah, atalardan kalan bu uygulamanın insanlara verdiği meşakkati defetmiştir.
- İnsanlar kendi amellerine bir etkisi olmayan ayın şekillerini sorarken, kendi hayatlarında etkili bir hükümle karşılaştılar. Bu sorulacak soruların bir süzgeçten geçirilmesini ve üzerine faide bina edilen soruların sorulması gerektiğini göstermektedir.

---

13. *Ebu Ubeyd, Fedailu'l Kur'an, 76; Beyhaki, Şuabu'l İman, 2092.*
14. *Hariciler. Hariciler Harura denilen bir mıntıkada yerleşik oldukları için onlara Haruri denmiştir.*
15. *Buhari bu eseri İstitabetu'l Mürteddin Kitabı, Hüccetten sonra Haricilerin ve Mülhidlerin öldürülmesi babında ta'liken rivayet etmiştir. İbn Hacer senedinin sahih olduğunu söyler.*
16. *El-Muvafakat 4/146 (Daru b. Affan). Bk. El-Muvafakat 3/131 (İz yay.)*
17. *2/Bakara, 189*
18. *Buhari, 1803; Müslim, 3026. Bu hadisin Buhari'de geçen başka bir rivayetinde (4512) Bera der ki:*
(كَانُوا إِذَا أَحْرَمُوا فِي الجَاهِلِيَّةِ أَتَوْا البَيْتَ مِنْ ظَهْرِهِ" فَأَنْزَلَ اللَّهُ: وَلَيْسَ البِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا البُيُوتَ)
"Onlar cahiliyede ihramlı olduklarında evlerinin arkasından evlerine gelirlerdi. Bunun üzerine Allah, Bakara 189. ayeti indirdi."

Allah *subhanehu ve teâla* şöyle buyurur;

يَا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوٰيكُمْ صَدَقَةًۜ ذٰلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ وَاَطْهَرُۜ فَاِنْ لَمْ تَجِدُوا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ

"Ey iman edenler! Peygamber ile baş başa konuşacağınız zaman, baş başa konuşmanızdan önce bir sadaka verin. Bu, sizin için daha hayırlı ve daha temizdir. Şayet (sadaka verecek bir şey) bulamazsanız, bilin ki Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." [19]

Bu ayet hakkında *'Sadaka zaten Allah'ın emretmiş olduğu bir ameldir. Peygamberle görüşmeden önce özel olarak emredilmesinin hikmeti nedir?'* diye sorduğumuzda, nüzul sebebi bunun cevabını vermektedir:

İbni Abbas *radiyallahu anh* bu ayet hakkında der ki:

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ أَكْثَرُوا الْمَسَائِلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى شَقُّوا عَلَيْهِ فَأَرَادَ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ فَلَمَّا قَالَ ذَلِكَ لَهُمْ ضَنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ فَكَفُّوا عَنِ الْمَسْأَلَةِ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: (أَأَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَاتٍ) الْآيَةَ قَالَ: فَوَسَّعَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُمْ

'Müslümanlar Rasûlullah'a sıkıntı verecek noktaya gelinceye kadar çokça soru sordular. Allah, Peygamberinin yükünü hafifletmek istedi. Bu ayeti indirince insanların birçoğu sadaka vermekten çekindi ve soru sormaktan vazgeçtiler. Daha sonra Allah: 'Baş başa konuşmanızdan önce sadakalar vermekten çekindiniz mi? Bunu yapmadığınıza ve Allah da, sizi affettiğine göre artık namazı kılın, zekâtı verin, Allah'a ve Rasûlü'ne itaat edin. Allah, bütün yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır." [20] *ayetini indirdi ve onlar için genişlik kıldı.'* [21]

Nüzul sebebini öğrendikten sonra bu ayetin hikmetlerini kısaca söyle sıralayabiliriz:

- Allah, Peygamberinin üzerindeki yükü kaldırmak için bunu emretmiştir.
- Elde edilmesi zor olan şeylerin kıymeti artar. Kolayca elde edilen şeyler ise, basitleşir. Müslümanlar Peygambere çok kolay ulaştıkları için Peygamberi meşgul edecek gereksiz sorular sorarlardı. Bu hükümden sonra Müslümanlar soru sorma adaplarından birini öğrendiler.

Ayetlerin nüzul sebeplerini bilmek, şeriattaki hükümlerin insanların maslahatı için olduğunu gösterir. İman edenlerin imanını ve teslimiyetini artırırken, kâfirleri imana sevk eden birer vesika olur.

b. Esbabu'n Nüzul, Ayetlerin Doğru Tefsir Edilmesini ve Doğru Anlaşılmasını Sağlar

El-Vahidî der ki;

'Ayetin kıssası ve nüzulünün beyanı olmadan bir ayeti tefsir etmek mümkün değildir.' [22]

İbn Dakik el-İyd der ki;

'Ayetlerin nüzul sebeplerinin beyanı, Kur'an'ın manalarının anlaşılması için kuvvetli bir yoldur.' [23]

İbni Teymiyye der ki:

'Nüzul sebebini bilmek, ayetin anlaşılmasına yardımcı

19. 58/Mücadele, 12
20. 58/Mücadele, 13
21. Ebu Ubeyd, en-Nasih ve'l Mensuh, 471; Tefsiru't Taberi, 22/484 (Muhammed b. Cerir et-Taberi, Daru Hecer)
22. Esbabu Nüzul el-Kur'an s. 10. (Ali b. Ahmed el-Vahidi, Daru'l Kutub el-İlmiyye).
23. El-İtkan s. 85.

olur. Şüphesiz ki sebebi bilmek, müsebbebin ilmini miras bırakır.' [24]

Esbabu'n nüzul, ayetin nazil olmasını gerektirecek olaylardan bahsettiği için ayetin manalarını anlamayı kolaylaştırır. Hatta bazen nüzul sebepleri bilinmediğinde ayetlerden ifade ettiği hükmün tam zıttı anlamlar çıkabilir. Buna bazı örnekler verelim:

Allah *subhanehu ve teâla* şöyle buyurur:

وَاَنْفِقُوا فٖي سَبٖيلِ اللّٰهِ وَلَا تُلْقُوا بِاَيْدٖيكُمْ اِلَى التَّهْلُكَةِ وَاَحْسِنُوا اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنٖينَ

"Allah yolunda infak edin ve kendinizi kendi ellerinizle tehlikeye atmayın. İyilik edin. Şüphesiz Allah, iyilik edenleri sever." [25]

Bu ayet hakkında *'Kişinin kendisini tehlikeye atacak şeylerden uzak durmasını emrediliyor. Buna binaen cihad, davet gibi ameller tehlikelidir. Bu ayetin mucibince bunlardan uzak durmak gerekir.'* şeklinde bir sonuç çıkarılabilir. Ancak nüzul sebebi bu ayetten kastın bu olmadığını göstermektedir.

Eslem Ebu İmran anlatıyor:

غَزَوْنَا مِنَ الْمَدِينَةِ نُرِيدُ الْقُسْطَنْطِينِيَّةَ، وَعَلَى الْجَمَاعَةِ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ، وَالرُّومُ مُلْصِقُو ظُهُورِهِمْ بِحَائِطِ الْمَدِينَةِ، فَحَمَلَ رَجُلٌ عَلَى الْعَدُوِّ، فَقَالَ النَّاسُ: مَهْ مَهْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، يُلْقِي بِيَدَيْهِ إِلَى التَّهْلُكَةِ، فَقَالَ أَبُو أَيُّوبَ: إِنَّمَا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِينَا مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ لَمَّا نَصَرَ اللَّهُ نَبِيَّهُ، وَأَظْهَرَ الْإِسْلَامَ قُلْنَا: هَلُمَّ نُقِيمُ فِي أَمْوَالِنَا وَنُصْلِحُهَا ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: (وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ) فَالْإِلْقَاءُ بِالْأَيْدِي إِلَى التَّهْلُكَةِ أَنْ نُقِيمَ فِي أَمْوَالِنَا وَنُصْلِحَهَا وَنَدَعَ الْجِهَادَ ، قَالَ أَبُو عِمْرَانَ: فَلَمْ يَزَلْ أَبُو أَيُّوبَ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى دُفِنَ بِالْقُسْطَنْطِينِيَّةِ

"Abdurrahman b. Halid b. Velid'in kumandası altında İstanbul şehrini fethetmek için yola çıktık. Bizanslılar, şehrin duvarını arkalarına almışlardı. (İçimizden) bir adam tek başına düşmana hamle yapınca insanlar: 'Yavaş ol, yavaş ol! La ilahe İllallah! Adam kendisini tehlikeye atıyor' dediler. Bunun üzerine Ebu Eyyüb müdahale edip şöyle dedi: 'Bu ayet, biz Ensar topluluğu hakkında nazil olmuştur. Allah, Peygamberine yardım edip İslam'ı galip kılınca, dedik ki: 'Artık mallarımızın başında durup, yoluna koyarız.' Bunun üzerine Allah: "Ve Allah yolunda infak edin! (Kendinizi) ellerinizle tehlikeye atmayın!" ayetini indirdi. 'Ellerle tehlikeye atmak' demek, cihadı bırakıp sadece işlerimizi yoluna koymak demektir.' Ebu Eyyüb, Allah yolunda devamlı savaştı ve nihayet İstanbul şehrinde şehit düşüp orada defnedildi." [26]

Allah *subhanehu ve teâla* şöyle buyurur:

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْمَحٖيضِ قُلْ هُوَ اَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحٖيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتّٰى يَطْهُرْنَ فَاِذَا تَطَهَّرْنَ فَاْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ اَمَرَكُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابٖينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرٖينَ

"Sana hayızdan sorarlar. De ki: O bir ezadır (rahatsızlıktır). Hayız oldukları zaman kadınlardan uzak durun. Temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikleri vakit, Allah'ın size emrettiği yerden onlara yaklaşın. Şüphesiz Allah çok tevbe edenleri sever, çok temizlenenleri sever." [27]

Ayetteki *'Hayız oldukları zaman kadınlardan uzak durun.'* ifadesi hayızlı bir bayandan mutlak olarak uzak durulması anlamına gelir. Yani, aynı evde kalmamak, beraber yaşamamak gerekir. Nüzul sebebi bilinmediğinde ayetten anlaşılan budur. Ancak nüzul sebebi bu ayetin farklı bir anlamda olduğunu bize gösterir.

Enes *radiyallahu anh* anlatıyor:

كَانَتِ اليَهُودُ إِذَا حَاضَتْ امْرَأَةٌ مِنْهُمْ لَمْ يُؤَاكِلُوهَا وَلَمْ يُشَارِبُوهَا وَلَمْ يُجَامِعُوهَا فِي البُيُوتِ، فَسُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ المَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى) .فَأَمَرَهُمْ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُؤَاكِلُوهُنَّ وَيُشَارِبُوهُنَّ وَأَنْ يَكُونُوا مَعَهُنَّ فِي البُيُوتِ، وَأَنْ يَفْعَلُوا كُلَّ شَيْءٍ مَا خَلَا النِّكَاحَ

"Yahudiler kadınlar hayız gördüğü zaman onlarla bir arada yemez, içmezler, evlerde onlarla birlikte olmazlardı. Bu durum Rasûlullah'a soruldu. Allah, Bakara 222. ayetini indirdi. Bunun üzerine Peygamber, onlara

24. *Mukaddime fi Usul et-Tefsir s. 16. (Mektebetu Dar el-Hayat)*
25. *2/Bakara, 195*
26. *Ebu Davud, 2512; Tirmizi, 2972.*
27. *2/Bakara, 222*

kadınlarla bir arada yemelerini, içmelerini ve cima dışında beraber olabileceklerini emretti." [28]

Allah *subhanehu ve teâla* şöyle buyurur:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

"Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak şeytanın işlerinden olan pisliklerdir. Öyleyse bunlardan kaçının, umulur ki kurtuluşa erersiniz." [29]

91 ve 92. ayette içkinin zararlarından ve itaat edilmesinin gerekliliğinden bahseder ve sonra 93. ayette şöyle buyurur:

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

"İman edip salih ameller işleyenlere; Allah'a karşı gelmekten sakındıkları, iman ettikleri ve salih amel işledikleri, sonra Allah'a karşı gelmekten sakındıkları ve iman ettikleri, sonra yine Allah'a karşı gelmekten sakındıkları ve iyilik ettikleri takdirde, tatmış olduklarından dolayı bir günah yoktur. Allah, iyilik edenleri sever." [30]

Zahiren bakıldığında 93. ayetteki şartları barındıran kişilerin içki içmesinde bir beis olmadığı anlaşılıyor. Ayetin nüzul sebebi bu konuya ışık tutmaktadır.

Enes *radiyallahu anh* anlatıyor:

كُنْتُ سَاقِيَ القَوْمِ فِي مَنْزِلِ أَبِي طَلْحَةَ، فَنَزَلَ تَحْرِيمُ الخَمْرِ، فَأَمَرَ مُنَادِيًا فَنَادَى، فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ: اخْرُجْ فَانْظُرْ مَا هَذَا الصَّوْتُ، قَالَ: فَخَرَجْتُ فَقُلْتُ: هَذَا مُنَادٍ يُنَادِي: .أَلاَ إِنَّ الخَمْرَ قَدْ حُرِّمَتْ"، فَقَالَ لِي: اذْهَبْ فَأَهْرِقْهَا، قَالَ: فَجَرَتْ فِي سِكَكِ المَدِينَةِ، قَالَ: وَكَانَتْ خَمْرُهُمْ يَوْمَئِذٍ الفَضِيخَ، فَقَالَ بَعْضُ القَوْمِ: قُتِلَ قَوْمٌ وَهْيَ فِي بُطُونِهِمْ، قَالَ: فَأَنْزَلَ اللَّهُ: (لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا)

"Ben Ebu Talha'nın evinde su dağıtma işi yapıyordum. İçkinin haram olması ile alâkalı ayet indi. Peygamber bir münadiye emretti ve o içkinin haram kılındığını duyurdu. Ebu Talha bana dedi ki: 'Çık ve bu sesin ne olduğuna bak.' Ben çıktım sonra dedim ki: 'Bu 'Dikkat edin! Şüphesiz ki içki haram kılınmıştır!' diye nida eden bir münadidir.' Ebu Talha: 'Çık ve içkiyi dök.' dedi. İçki Medine sokaklarında aktı. Onların o zaman içkileri üzümden yapılan en-Nadih idi. Bazı insanlar dediler ki: 'Bazı insanlar içki karınlarında olduğu hâlde öldürüldüler. (Onların durumu ne olacak?)' Bunun üzerine Allah, Maide 93. ayeti indirdi." [31]

Nitekim ayetin nüzul sebebini bilmeyen Kudame b. Maz'un bu ayeti yanlış anlamıştır.

أَنَّ قُدَامَةَ بْنَ مَظْعُونٍ، شَرِبَ الْخَمْرَ بِالْبَحْرَيْنِ فَشَهِدَ عَلَيْهِ ثُمَّ سُئِلَ فَأَقَرَّ أَنَّهُ شَرِبَهُ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: مَا حَمَلَكَ عَلَى ذَلِكَ، فَقَالَ: لَأَنَّ اللهَ يَقُولُ: (لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ، فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا، وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ) ، وَأَنَا مِنْهُمْ أَيْ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ الْأَوَّلِينَ، وَمِنْ أَهْلِ بَدْرٍ، وَأَهْلِ أُحُدٍ، فَقَالَ: لِلْقَوْمِ أَجِيبُوا الرَّجُلَ فَسَكَتُوا، فَقَالَ لِابْنِ عَبَّاسٍ: أَجِبْهُ، فَقَالَ: إِنَّمَا أَنْزَلَهَا عُذْرًا لِمَنْ شَرِبَهَا مِنَ الْمَاضِينَ قَبْلَ أَنْ تُحَرَّمَ وَأَنْزَلَ: (إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ)

"Kudame b. Maz'un Bahreyn'de görevli iken içki içti. Buna şahitlik eden oldu. Kendisine sorulduğunda içki içtiğini ikrar etti. Ömer dedi ki: 'Seni böyle yapmaya sevk eden şey nedir?' Kudame dedi ki: 'Çünkü Allah şöyle buyuruyor: "İman eden ve salih amel işleyenlere..." [32] *Ben, bu ayette bahsedilenlerdenim. Ben ilk hicret edenlerdenim. Bedir ve Uhud savaşına katılanlardanım.' Ömer dedi ki: 'Bu adama cevap verin!' herkes sustu. Ömer, İbni Abbas'a: 'Ona cevap ver.' dedi. İbni Abbas dedi ki: 'Bu ayet içki haram kılınmadan ve "İçki, kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak şeytanın işlerinden olan pisliklerdir."* [33] *ayeti inmeden öncekiler için bir özür olsun diye indirilmiştir.' "* [34] [35]

---

28. Müslim, 302; Ebu Davud, 258; Tirmizi, 2977; Nesai, 288; İbn Mace, 644.
29. 5/Maide, 90
30. 5/Maide, 93
31. Buhari, 4620; Müslim, 1980.
32. 5/Maide, 93
33. 5/Maide, 90
34. Nesai, Sünen-i Kubra, 5270; Darekutni, 3344; Abdurrezzak, Musannef, 17076. Lafız Nesai'nindir.
35. Bu konuda başka örnekler için bakınız:
Bakara Suresi 115. ayet ve nüzul sebebi; Tirmizi, 345, 2957; İbni Mace, 1020. Abdullah b. Amir b. Rebia babasından rivayet etmiştir.
Bakara Suresi 158. ayet ve nüzul sebebi; Buhari, 4495, 4496; Müslim, 1277; Ebu Davud, 1901; Tirmizi, 2965; Nesai, 2967; İbn Mace, 2986.

c. Esbabu'n Nüzul'ü Bilmek Zahiren Hasr'ı İfade Eden Nassın, Hasr İfade Etmediğini gösterir

Allah *subhanehu ve teâla* şöyle buyurur:

قُلْ لَا اَجِدُ فٖي مَا اُوحِيَ اِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلٰى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ اِلَّا اَنْ يَكُونَ مَيْتَةً اَوْ دَمًا مَسْفُوحًا اَوْ لَحْمَ خِنْزٖيرٍ فَاِنَّهُ رِجْسٌ اَوْ فِسْقًا اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَاِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ

"De ki: 'Bana vahyolunan Kur'an'da bir kimsenin yiyecekleri arasında leş, akıtılmış kan, domuz eti -ki o şüphesiz necistir- ya da Allah'tan başkası adına kesilmiş bir (murdar) hayvandan başka, haram kılınmış bir şey bulamıyorum. Fakat istismar etmeksizin ve zaruret ölçüsünü aşmaksızın kim bunlardan yeme zorunda kalırsa yiyebilir.' Şüphesiz Rabbin çok bağışlayandır, çok merhametlidir." [36]

Zurkanî *rahimehullah* der ki;

'İmam Şafiî bu ayetteki hasr kullanımının bizzat hasr kastedilen bir ifade olmadığını söylemiştir. Buradaki ifade de hasr kastedilmesi vehmini ise, bu ayetin Allah'a ve Rasûlü'ne inat etmek ve Allah'ın hadlerini çiğnemek amacıyla Allah'ın helal kıldığını haram, Allah'ın haram kıldığını helal kılan kâfirler hakkında inmesine bağlayarak defetmiştir...

Subkî, İmam Şafiî'nin şöyle dediğini nakleder: 'Kâfirler Allah'ın helal kıldıklarını haram, haram kıldıklarını helal kıldığında ve Allah'ın hükümlerine karşı durmayı ve sınırlarını aşmayı hedeflediklerinde, bu ayet onların bu amaçlarını bozmak için nazil oldu. Allah bu ayetle sanki şöyle demek istedi: 'Sizin haram saydığınız şeylerin dışında helal, helal saydığınız şeylerin dışında haram yoktur.' Bu sana şöyle diyen kimsenin sözü yerindedir: 'Bugün tatlı yeme.' Sen de ona dersin ki: 'Bugün sadece tatlı yiyeceğim.' Buradaki amaç zıtlaşmaktır. Hakikat anlamı üzere başka bir şey yemeyi nefyedip, sadece tatlı yemeyi ispat etmek değildir. Sanki Allah şöyle diyor: 'Sizin helal saydığınız meyte, kan, domuz eti ve Allah'tan başkasının adına kesilenden başka haram yoktur.' Allah bu ayetle bu dört sınıfın dışındakilerin helal olmasını kastetmemiştir. Buradaki kasıt, haram olanların ispat edilmesidir, helal olanların ispat edilmesi değildir.' " [37]

Bazı âlimler İmam Şafiî'nin bu yaklaşımının önemine dikkat çekmişler ve *'İmam Şafii buna dikkat çekmeseydi birçok kimse haramın sadece bu dört sınıf olduğunu, bunun dışındaki şeylerin ise helal olduğunu düşünecekti.'* demişlerdir.

Esbabu'n Nüzul Konusunda Bazı Kitaplar

Zemzemî *rahimehullah* dedi ki:

(وصَنَّفَ الأَئِمَةُ الأَسْفَارا ...فِيهِ فَيَمِّمْ نَحْوَها اسْتِفْسَارَا)

'İmamlar bu konuda büyük kitaplar yazdılar. Açıklanmasını talep ederek ona yönel.'

İlk asırlarda esbabu'n nüzul, hadis ilminin altında öğrenilirdi. İlerleyen dönemlerde yazılan tefsir kitaplarında yer almaya başladı. Önemli bir konu olduğu için bazı âlimler hadis ve tefsir kitaplarında dağınık olarak bulunan bu bilgileri müstakil bir kitap halinde topladılar. Bu konuda yazılmış olan bazı eserler şunlardır:

- İmam Buhari'nin hocası Ali b. Abdullah b. Cafer el-Medinî (H. 234) bu konu hakkında *'Esbabu'n Nüzul'* isminde bir eser yazmıştır.

- Ebu'l Hasen Ali b. Ahmed el-Vahidî eş-Şafiî (H. 468) bu konuda *'Esbabu'n Nüzul'* isminde bir kitap hazırlamıştır. En meşhur kitaplardan biridir. Hatta müellif bu kitabı sayesinde meşhur olmuştur. Bu eserin Türkçe çevirisi mevcuttur.

- Ebu'l Fadl b. Hacer el-Askalanî (H. 852) bu konuda *'el-Ucab fi Beyani'l Esbab'* isminde bir kitap kaleme almıştır. Bu kitap tamamlanamamıştır. Kitap öncelikle esbabu'n nüzul ile alâkalı bazı bilgiler verir. Daha sonra senetleriyle birlikte bu konudaki rivayetleri aktarır.

- Celaluddin es-Suyutî'nin (H. 911) bu konuda *'Lubabu'n Nukul fi Esbabi'n Nüzul'* isminde bir kitabı vardır. Bu eserin Türkçe çevirisi mevcuttur.

Bu konuda esbabu'n nüzulün hem ilmî boyutunu hem de bu konudaki rivayetleri inceleyen muasır kitaplar vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

36. 6/Enam, 145

37. Menahilu'l İrfan 1/93.

- Yemenli ünlü hadisçi Mukbil b. Hadi el-Vadi'i'nin (H. 1422) *'es-Sahihu'l Müsned min Esbabi'n Nüzul'* isminde bir eseri vardır. Müellif kitabının ilk bölümlerinde esbabu'n nüzul ile alâkalı bilgileri içeren bir mukaddimeye yer vermiş daha sonra sahih gördüğü rivayetleri sure ve ayet tertibatına göre toplamıştır.
- *'el-İstiab fi Beyani'l Esbab':* Bu eser Selim el-Hilalî ve Muhammed b. Musa Alu Nasr'ın hazırladığı bir eserdir. Müellifler bu kitapta esbabu'n nüzul ile alâkalı sahih veya zayıf tüm rivayetlere yer vermişler ve sıhhat derecesini belirtmişlerdir. Bir rivayetin zayıflığının sebebini ve İslam âlimlerinin rivayet hakkındaki görüşlerini bilmek için önemli bir eserdir.
- İmaduddin Muhammed er-Reşid bu konu hakkında *'Esbabu Nuzuli'l Kur'an ve Eseruha fi Beyani'n Nusus'* isimli bir eser yazmıştır. Bu eser doktora çalışmasıdır. Müellif esbabu'n nüzul konusunu tefsir usulü ve fıkıh usulü açısından değerlendirmiştir.

Esbabu'n Nüzul'ün Kaynakları

Zemzemî *rahimehullah* dedi ki:

(ما فِيهِ يُرْوَى عَنْ صَحابِيٍّ رُفِعْ ...وإنْ بِغَيْرِ سَنَدٍ فَمُنْقَطِعْ)

'Bu konuda sahabiden rivayet edilen Merfu'dur. Şayet senedsiz olursa, Munkatı'dır.'

Nüzul sebebleri ancak ayetin nüzulüne şahitlik eden, nüzulü gerektiren sebebe vakıf olan sahabinin aktardığı rivayetlerin sahih olanlarından bilinir. Sahih nakillerin dışında bu konu hakkında söz söylemek doğru değildir.

İbn Abbas'tan rivayetle, Peygamber şöyle buyurdu:

وَمَنْ قَالَ فِي الْقُرْآنِ بِرَأْيِهِ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ

"Kim kendi re'yi ile Kur'an hakkında konuşursa, ateşteki yerini hazırlasın." [38]

Muhammed b. Sirin *rahimehullah* anlatıyor:

'Ben Abide'ye[39] *Kur'an'dan bir ayet hakkında soru sordum. Dedi ki: 'Allah'tan kork ve doğru söz söyle. Allah'ın Kur'an'ı hangi konuda indirdiğini bilen (sahabiler) gittiler.' '* [40]

Sahabiden gelen rivayetler iki itibarla iki kısma ayrılır:

1. İtibar

Sahabiden gelen rivayetler sıhhat açısından iki kısımdır;

a. Zayıf olanlar.

b. Sahih olanlar.

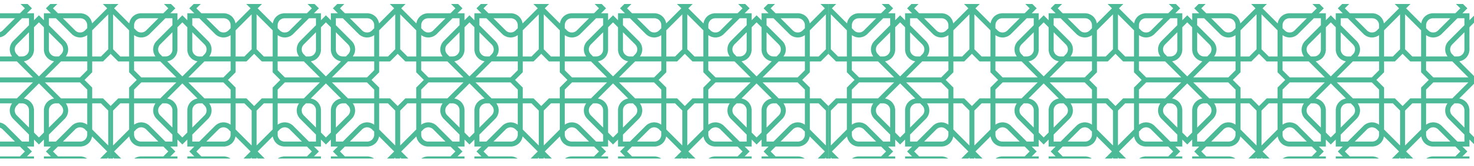
Bir rivayetin sahih olması için beş şart vardır:

- Senedin muttasıl olup, kopuk olmaması gerekir.
- Ravilerin adalet sıfatına sahip olması. Yani, bidat, fısk gibi sebeplerle adaletlerinin sakıt olmaması gerekir.
- Ravilerin zabt sıfatına sahip olması. Yani, duyduklarını iyi ezberleyen ve yazdıklarını güzel ve doğru yazan kimseler olması gerekir.
- Hadisin şaz olmaması. Bir hadisi rivayet ederken güvenilir bir ravinin daha güvenilir ravilere muhalefet etmesi ve bu muhalefetinde tek kalması Şaz olarak isimlendirilir. Şaz hadis, zayıf hadisin kısımlarındadır. Bir hadisin sahih olması için bu sıfatı kendisinde bulundurmaması gerekir.
- Hadiste illetin bulunmaması. Zahiren sahih gibi duran ancak kendisinde gizli bazı illetler barındıran hadisler sahih olmaz. Bu illet, bu alanda uzman olan âlimlerce tespit edilir.

Bu şartları kendisinde barındırmayan rivayet, zayıftır. Zemzemî: *'Senedi olmaksızın gelen rivayetler Munkati'dir.' demiştir. Munkati', senedinde kopukluk olan rivayettir. Munkati'* olan rivayetler kabul edilmez. Ancak bu kabul edilmeyen rivayetin sadece Munkatı' rivayetler olduğu anlamına gelmez. Bir hadisin zayıf olması ve kabul edilmemesi için birçok sebep vardır. Senette veya metinde zayıflığı gerektiren herhangi bir unsur, rivayetin kabul edilmesine engeldir. Munkatı' hadisler ise, bunlardan sadece bir kısımdır.

Bu şartları kendisinde toplayan rivayet sahih bir rivayettir. Sebebi nüzul konusunda sahabiden sahih

38. Tirmizi, 2951; Ahmed, 2069. Ahmed'in lafzında 'ilimsizce…' ibaresi vardır.
39. Abide b. Amr es-Selmani. Tabiin'dendir. Peygamberin vefatından iki sene önce İslam'a girmiş ancak Peygamberi görememiştir.
40. Esbabu'n Nüzul, s. 11. Ebu Ubeyd, Fedailu'l Kur'an isimli eserinde zikretmiştir.

bir yol ile gelen rivayetler Zemzemî'nin de belirttiği üzere Merfu' hükmündedir.[41] Çünkü, söz her ne kadar sahabiye ait olsa da içerdiği anlam şeriattandır ve şeriatın bir hükmünün anlaşılmasında önemli bir yeri vardır.

'Müstedrek' isimli eserin sahibi Hakim en-Nisaburi (H. 405) bu konu hakkında der ki:

'Vahye ve ayetin nüzulüne şahitlik eden bir sahabi bir ayet hakkında 'Şu konuda indirilmiştir.' diye haber verirse bu müsned (yani, merfu') bir hadistir.' [42]

İbnu's Salah (H. 643) der ki:

'Sahabinin tefsiri müsned (yani merfu') hadis kapsamındadır denilmesi, sadece sahabinin haber verip de ayetin nüzül sebebi gibi konularla alâkalı olan şeyler için geçerlidir. Cabir'in şu sözü gibi:

كَانَتِ الْيَهُودُ تَقُولُ: مَنْ أَتَى امْرَأَتَهُ مِنْ دُبُرِهَا فِي قُبُلِهَا جَاءَ الْوَلَدُ أَحْوَلَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: (نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ) الْآيَةَ.

'Yahudiler: 'Kim eşine arkadan yaklaşıp, önünden ilişki kurarsa, çocuk şaşı olarak doğar.' derdi. Bunun üzerine Allah: "Kadınlarınız sizin tarlanızdır. Onlara nasıl isterseniz öyle yaklaşın." [43] *ayetini indirdi.'* [44] *Bunun dışında Rasûlullah'a izafeyi barındırmayan sahabi tefsirleri Mevkuf*[45] *olan rivayetlerden sayılır. Allah en iyisini bilir."* [46]

2. İtibar[47]

İbn Teymiyye ve Zerkeşî gibi bazı âlimler sahabi'den aktarılan rivayetlerin ayetin nüzul sebebi olup olmaması yönüyle iki kısma ayrılması gerektiğini söylemişlerdir.

İbn Teymiyye der ki:

'Sahabinin 'Bu ayet şu konu hakkında indi...' sözünden bazen bunun nüzul sebebi olduğu, bazen de nüzul sebebi olmasa da onun ayetin hükmüne girdiği kastedilir. Kişinin 'Bu ayetten kastedilen şudur' demesi gibi...' [48]

Buna göre sahabiden aktarılan rivayetleri iki kısma ayırabiliriz:

a. Sebebi Nüzul Olması Sarih Olanlar: Sahabi, Peygamber döneminde gerçekleşen bir hadiseyi anlatıp, bu olay üzerine bir ayetin indiğinden bahsediyorsa, bu ayetin nüzul sebebi olarak kabul edilir ve Merfu' hükmündedir. Mesela, Ebu Eyyüb el-Ensarî'nin Bakara suresi 195. ayet ile alâkalı anlattıkları Peygamber döneminde gerçekleşen bir olayı ve bunun üzerine bir ayetin indirilmesini içermektedir. *'Esbabu'n Nüzul'ü Bilmenin Faydaları'* bölümünde aktardığımız diğer rivayetler de burada örnek olarak verilebilir.

b. Sebebi Nüzul Olması Sarih Olmayanlar: Sahabi'nin *'Bu ayet bunun hakkında indi.'*kalıbıyla zikrettikleri bilgiler ihtimallidir. Bazen gerçekten sebebi nüzuldur. Bazen ise, sebebi nüzul olmayıp ayetin kapsamında olan bir tefsirdir. Tefsir yerinde olan nakiller sebebi nüzul gibi bağlayıcı değildir. Sahabinin yaptığı bir ictihad olarak değerlendirilir.

Mesela, Aişe *radiyallahu anha* şöyle der:

نَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ (وَلاَ تَجْهَرْ بِصَلاَتِكَ وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا) فِي الدُّعَاءِ

" 'Salâtta[49] *sesini pek yükseltme, çok da kısma.'* [50] *ayeti dua hakkında inmiştir."* [51]

Bu ayet hakkında varid olan özel bir nüzul sebebi vardır. Bu nüzul sebebine göre, bu ayet dua hakkında inmemiştir. O zaman Aişe'den gelen bu rivayet nüzul sebebi değil, ayetin kapsamında olan bir tefsirdir.

İbni Abbas bu ayetin nüzul sebebi hakkında der ki:

41. *Merfu' Hadis: Peygamber'e isnad edilmiş olan söz, fiil ve takrirlerdir. Bunun muttasıl olması veya olmaması fark etmez. Hükmen Merfu' hadis ise, Sahabinin Peygambere isnad etmeksizin söylediği, isnadı Sahabide son bulduğu halde konusu itibariyle Merfu' olan hadislerdir. Bu hadisler İsrailiyyata, içtihada ve akla dayalı olmayan bilgiler içerir. Kıyametin alametleri, geçmiş ümmetlerin kıssaları ile alakalı verdikleri bilgiler ya da sahabenin bir konu hakkında 'Biz böyle yapardık.' 'Biz bununla emrolunduk.' gibi sözleri bu kapsamdadır. Bunlar senedi yönünden Sahabiye ait olsa da muhteva yönünden şari'e taalluk eder.*

42. *Ma'rifetu Ulum El-Hadis s. 20 (Daru'l Kutub el-İlmiyye) Benzer bir ifadeyi Mustedrek isimli eserinde 3021. Nolu hadisin sonunda da kullanır.*

43. *2/Bakara, 223*

44. *Buhari, 4528; Müslim, 1435; Ebu Davud, 2163; Tirmizi, 2978.*

45. *Sahabinin bizzat kendisinden aktarılan söz, fiil ve takrirlerdir. Senedi sahabide durup, Rasûlullah'a yükselmediği için bu hadislere mevkuf ismi verilmiştir.*

46. *Mukaddimetu b. es-Salah s. 50 (İbnu's Salah, Daru'l Fikr).*

47. *Tafsilatlı bilgi için bkz. Şerhu Mukaddime fi Usul et-Tefsir s. 93 (Müsaid et-Tayyar)*

48. *Mukaddime fi Usul Et-Tefsir s. 16.*

49. *Salât, luğatta: Dua anlamındadır. Istılahta: Tekbirle başlayan, selamla son bulan, belli söz ve fiilleri içeren bir ibadettir.*

50. *17/İsra, 110*

51. *Buhari, 7526; Müslim, 447.*

نَزَلَتْ وَرَسُولُ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُخْتَفٍ بِمَكَّةَ، فَكَانَ إِذَا صَلَّى بِأَصْحَابِهِ رَفَعَ صَوْتَهُ بِالْقُرْآنِ، فَكَانَ الْمُشْرِكُونَ إِذَا سَمِعُوهُ شَتَمُوا الْقُرْآنَ وَمَنْ أَنْزَلَهُ وَمَنْ جَاءَ بِهِ، فَقَالَ اللَّهُ لِنَبِيِّهِ: (وَلاَ تَجْهَرْ بِصَلاَتِكَ) أَيْ بِقِرَاءَتِكَ، فَيَسْمَعَ الْمُشْرِكُونَ فَيُسَبَّ الْقُرْآنُ، (وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا) عَنْ أَصْحَابِكَ (وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلاً)

"Bu ayet Rasûlullah'ın Mekke'de saklandığı sıralarda indi. Rasûlullah, ashabına namaz kıldırdığı vakit Kur'an okurken sesini yükseltirdi. Müşrikler bunu duyunca Kur'an'a, onu indirene ve onunla birlikte gelene söverlerdi. Bunun üzerine Allah, Peygambere şöyle buyurdu: 'Namazdaki okuyuşunda sesini pek yükseltme!' müşrikler işitir ve Kur'an'a söverler. 'Sesini fazlaca da kısma' ki ashabının Kur'an'ı öğrenmelerine de engel olma. 'Bu ikisinin arasında bir yol tut.' " [52]

Mesela, İbn Ebi Hatim ve Abdurrezzak rivayet ederler:

أَنَّهُ كَانَ فِي السُّوقِ فَأُقِيمَتِ الصَّلَاةُ، فَأَغْلَقُوا حَوَانِيتَهُمْ وَدَخَلُوا الْمَسْجِدَ، فَقَالَ ابْنُ عمر: فيهم نَزَلَتْ: (رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ)

"İbni Ömer çarşıda iken namaz için ezan okundu. İnsanlar dükkanlarını kapattılar ve mescide girdiler. İbn Ömer dedi ki: Şu ayet bunlar hakkında inmiştir: 'Onlar öyle adamlardır ki ticaret ve alışveriş onları Allah'ı zikretmekten alıkoymaz.' [53] *"* [54]

Bu olay Ömer *radiyallahu anh* döneminde yaşanmıştır. Peygamberin vefat etmesinden sonra vahiy kesilmiştir ve ayetlerin inmesi mümkün değildir. O zaman burada İbn Ömer'in kastettiği bu durumun bu ayet kapsamında olduğudur. Yani, bu ayetin manasına dahil olan bir tefsirdir.

Mesela, İbni Ömer der ki:

إِنَّمَا أُنْزِلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -: (نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ) رُخْصَةً فِي إِتْيَانِ الدُّبُرِ

"Rasûlullah'a indirilen 'Kadınlarınız sizin tarlalarınızdır...' [55] *ayeti, kadınlara arkaları dönük iken (fercten) yaklaşma ruhsatı hakkındadır."* [56]

Bu ifade ihtimalli bir ifadedir. İbn Ömer'in sözü bir tefsir olabileceği gibi, ayetin nüzul sebebi de olabilir. Bu ihtimali yukarıda zikrettiğimiz Cabir hadisi ortadan kaldırmaktadır:

كَانَتِ الْيَهُودُ تَقُولُ: مَنْ أَتَى امْرَأَتَهُ مِنْ دُبُرِهَا فِي قُبُلِهَا جَاءَ الْوَلَدُ أَحْوَلَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: (نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ) الْآيَةَ.

'Yahudiler: 'Kim eşine arkadan yaklaşıp, önünden ilişki kurarsa, çocuk şaşı olarak doğar.' derdi. Bunun üzerine Allah: "Kadınlarınız sizin tarlanızdır. Onlara nasıl isterseniz öyle yaklaşın." [57] *ayetini indirdi.'* [58]

Zemzemî dedi ki: (أَو تَابِعِيْ فَمُرْسَلٌ)

'Tabiin'den rivayet edilenler, mürsel'dir.'

Tabiinden aktarılan esbabu'n nüzul, mürsel hükmündedir. Mürsel, Peygamber ile Tabiin arasında Sahabinin düşürülmesi ile rivayet edilen hadislerdir. Yani, Tabiin *'Allah Rasûlü şöyle dedi...'* dediğinde Peygamber ile kendi arasında bu hadisi rivayet eden sahabiyi düşürürse, bu hadis mürsel olur. Mürsel hadis hakkında âlimler arasında yaşanan ihtilaf doğal olarak bu konuya da yansımaktadır.

Bazı âlimler 'Sahih hadis için ravinin tanınması gerekir. Burada ravi bilinmediği için bu hadis zayıftır.' derken, bazı âlimler *'Sahabinin hepsi adaletlidir. Hangi sahabi olduğu bilinmese dahi bu hadisler alınır.'* demiştir.

---

52. *Buhari, 4722; Müslim, 446; Tirmizi, 3146.*
53. *24/Nur, 37*
54. *İbni Ebi Hatim, Tefsir, 14647; Abdurrezzak, Tefsir, 2051. İbni Kesir ve Taberi de ilgili ayetin tefsirinde nakletmişlerdir.*
55. *2/Bakara, 223*
56. *Bu lafızla Taberani, Mu'cemu'l Evsat'ta (10860) rivayet etmiştir. Bu rivayet hakkında bkz. Fethu'l Bari, 4526. Rivayetin şerhi.*
57. *2/Bakara, 223*
58. *Buhari, 4528; Müslim, 1435; Ebu Davud, 2163; Tirmizi, 2978. Bu rivayetler kadının duburundan ilişkiye girmenin caiz olması anlamına girmez. Bunun haram olması konusunda tevatür seviyesine ulaşmış rivayetler ve icma vardır. Bu ayette geçen 'tarla' kendisinden mahsul alınan yer anlamına gelir ki buradan kast edilen çocuğun doğduğu yerdir. Meşhur müfessir Mücahid'in bu konudaki açıklaması dikkat çekicidir.*

   'Kim eşine dübüründen varırsa, kadına karşı yaptığı bu hareket, erkeğe karşı olan benzeri gibi (yani, livata gibi) çirkindir!' dedi. Sonra şu ayeti okudu: "Sana hayız zamanını (veya yerini) sorarlar. De ki: 'O bir ezadır (rahatsızlıktır). Hayız oldukları zaman kadınlardan uzak durun. Temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikleri vakit, Allah'ın size emrettiği yerden onlara yaklaşın' (2 Bakara 222)" Yani, temizlendiklerinde Allah'ın uzak durmayı emrettiği hayız yerinden -ki bu ferçtir- onlara yaklaşın. Daha sonra şu ayeti okudu: "Kadınlarınız sizin tarlanızdır. O halde tarlanıza nasıl dilerseniz öyle varın." Yani, ferçten olma kaydıyla; ayakta, oturmuş, önünü dönmüş, arkasını dönmüş olduğu halde yaklaşabilirsiniz." (Darimi, 1175)

İmam Müslim Sahih'in Mukaddimesi'nde der ki:

'Rivayetlerden mürsel olanlar aslen bizim görüşümüze ve haberler konusunda ilim sahibi olanlara göre hüccet değildir.'

Nevevî *'et-Takrib'* isimli eserinde der ki:

'Mürsel hadis, hadisçilerin cumhuruna, İmam Şafii'ye, fıkıhçıların ve usulcülerin birçoğuna göre zayıftır.' [59]

Racih olan, mürsel hadisin zayıf olmasıdır.

Zemzemî dedi ki:

..........وصَحَّتِ ... أَشْيَا كَما لإِفْكِهِمْ مِنْ قِصَّةِ

والسَّعْيِ والحِجَابِ مِنْ آياتِ ...خَلْفَ المَقَامِ الأَمْرُ بالصَّلاةِ

'Sebebi nüzul konusunda bazı şeyler sahih olarak ulaştı. Münafıkların iftirasını konu edinen kıssa, sa'y ayeti (hakkındaki rivayet), ayetlerden hicab(ı konu edinen Ahzab 53. ayetin nüzul sebebi) ve makam(ı İbrahim'in) arkasında namazın kılınma emri (ile ilgili ayetin nüzul sebebi) gibi...'

Zemzemî burada Sahih olarak varid olan dört örnek verdi:

- Nur suresinin 11-21. ayetlerinin inmesiyle alâkalı olan ifk hadisesi: Bu hadise meşhurdur. Buhari ve başka hadis âlimleri bu kıssayı rivayet etmişlerdir.[60]
- Sa'y ayeti hakkındaki rivayet: Yukarıda zikredilen Urve b. Mesud'un Aişe'ye bu konu ile alâkalı soru sormasını içeren rivayettir.
- Hicab ayeti: Allah Ahzab suresi 53. ayetin bir bölümünde şöyle buyurur:

وَاِذَا سَاَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْـَٔلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذٰلِكُمْ اَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ

"Peygamberin hanımlarından bir şey istediğiniz zaman perde arkasından isteyin. Böyle davranmanız hem sizin kalpleriniz hem de onların kalpleri için daha temizdir."

- Makamı İbrahim'in namazgah kılınması: Allah şöyle buyurur:

وَاِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِلنَّاسِ وَاَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ اِبْرٰهِيمَ مُصَلًّى

"Hani, biz Kâbe'yi insanlara toplantı ve güven yeri kılmıştık. Siz de makam-ı İbrahim'den kendinize bir namaz yeri edinin." [61]

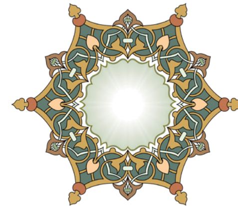
Bu iki ayet ile alakalı Ömer'den *radiyallahu anh* şu rivayet nakledilmiştir:

وَافَقْتُ رَبِّي فِي ثَلاَثٍ: فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَوِ اتَّخَذْنَا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى، فَنَزَلَتْ: (وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى) وَآيَةُ الحِجَابِ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَوْ أَمَرْتَ نِسَاءَكَ أَنْ يَحْتَجِبْنَ، فَإِنَّهُ يُكَلِّمُهُنَّ البَرُّ وَالفَاجِرُ، فَنَزَلَتْ آيَةُ الحِجَابِ، وَاجْتَمَعَ نِسَاءُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الغَيْرَةِ عَلَيْهِ، فَقُلْتُ لَهُنَّ: (عَسَى رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنَّ أَنْ يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ)، فَنَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ

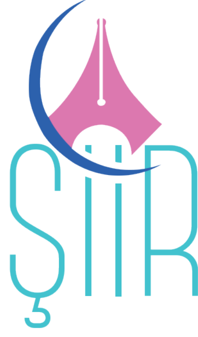
"Üç konuda Rabbim temennilerimi gerçekleştirdi; Peygambere 'makam-ı İbrahim'de bir namaz yeri edinelim.' dedim, Allah: "Siz de İbrahim'in makamında bir namaz yeri edinin." [62] *ayetini indirdi. Hicab ayetinde de Rabbim benim temennim doğrultusunda emir buyurdu. Allah Rasûlü'ne: 'Ey Allah'ın elçisi, hanımlarına söylesen de örtünseler, zira hem iyi hem de kötü insanlar onlarla konuşuyor.' dedim. Bunun üzerine hicab ayeti nazil oldu. Rasûlullah'ın hanımları kıskançlık konusunda ona karşı birleşmişlerdi. Onlara, 'Belki de onun Rabbi, sizi boşarsa sizden daha hayırlı eşleri ona nasip eder.' dedim bunun üzerine bu ayet nazil oldu."* [63]

Allah'ın izni ile bir sonraki yazımızda esbabu'n nüzul ile alakalı konuları incelemeye devam edeceğiz.

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun...

59. *Tedribu'r Ravi s. 126. (Suyuti, Müessesetu'r Risale Naşirun).*
60. *Buhari, 2661; Müslim, 2770; Tirmizi, 3180; Ahmed, 24317.*
61. *2/Bakara, 125*
62. *2/Bakara, 125*
63. *Buhari, 402.*

Aydınlık

Gergin uykulardan, kör gecelerden
Bir sabah gelecek kardan aydınlık.
Sonra düğüm, düğüm bilmecelerden
Bir sabah gelecek kardan aydınlık.

Gökten yağmur yağmur yağacak renkler
Daha hoş kokacak, otlar, çiçekler
Ardından bitmeyen mutlu gerçekler
Bir sabah gelecek kardan aydınlık.

Vurulup ömrünün ilkbaharında
Kanından çiçekler açar yarında
Cümle şehitlerin omuzlarında
Bir sabah gelecek kardan aydınlık.

Işıklar dalbudak, her kolu İslam
Gönüller, yürekler dopdolu İslam
Tek ölçüsü İslam, tek yolu İslam
Bir sabah gelecek kardan aydınlık.

İzmir'in sağından, Van'ın solundan
Erzurum, Edirne, Hatay yolundan
Kapı kapı temil Anadolu'mdan
Bir sabah gelecek kardan aydınlık.

Abdurrahman Karakoç

İstiğfarın Faydaları

Tahir Fatih ÇİFTÇİ

İstiğfarı terk eden insanlara gelince, onlar kabul etseler de etmeseler de Nuh'un toplumu gibi Allah'a saygısızlık yapmışlardır. Çünkü istiğfarın terki, kibir demektir ve kibirden daha büyük Allah'a yapılacak bir saygısızlık yoktur. Kibir, bir tek Allah'a yakışır ve Allah'ın dışındaki bütün kibirler saygısızlıktır.

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selam O'nun Nebisine, pak âline, ashabına ve etbaının üzerine olsun.

İstiğfarın faydaları ile ilgili konuya giriş yapmadan önce istiğfarın ne olduğunu kısaca açıklayalım:

İstiğfar, 'غ-ف-ر' kökünden türemiş olup Arap lugatında *'bir şeyin üzerini örtmek, bir şeyi örtü altında saklamak ve onu örtü altına alıp korumak'* anlamlarına gelmektedir. Bundan dolayı Araplar savaş esnasında kafalarını örtmesi ve düşman darbelerinden koruması için giydikleri zırha bu kökten türeyen مغفر miğfer kelimesini kullanmışlardır.

Yine Allah *subhanehu ve teâla* kendisine bu kökten bir isim edinmiş olup Kur'an'da *'El-Ğafur, El-Ğafir ve El-Ğaffar'* olmak üzere bu ismi üç farklı formatta kendisi için zikretmiştir. Bu isim ise, Allah'ın kulların günahlarını örtmesi ve Allah'ın kulu günahın zararlarından ve karşılıklarından muhafaza etmesi manalarına gelmektedir.

İstiğfarın ıstılah manasına gelince: İstiğfar, kulun işlediği günahların dünya ve ahiretteki olumsuzluğundan korunmayı Allah'tan talep etmesidir.

İstiğfarın Faydaları

1. Faydası: İstiğfar, Kulu Allah'ın Mağfiretine Eriştirir ve Günahların Bağışlanmasını Sağlar

Allah *subhanehu ve teâla* Kur'an'da, genişliği yer ve gökler kadar olan cennetlerin kendileri için hazırlandığı muttaki kulları, onların özelliklerini ve sıfatlarını anlatırken şöyle buyurmuştur:

﴿ وَالَّذِينَ اِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً اَوْ ظَلَمُوا اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلَّا اللّٰهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلٰى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴾

"O takva sahipleri ki, bir kötülük yaptıklarında ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tevbe istiğfar ederler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki! Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde, bile bile ısrar etmezler." [1]

Bu ayetten anladığımız kadarıyla, Müslüman bir kul, bir kötülük yaptığında veya kendi nefsine zulmettiğinde hemen onun akabinde Allah'ı hatırlayıp *"estağfirullah"* derse bunun karşılığında Allah'ın mağfiretini elde eder.

Ebu Hureyre'den *radıyallahu anh*:

"Peygamberimiz, Allah şöyle buyurduğunu aktardı:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِيمَا يَحْكِى عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ أَذْنَبَ عَبْدٌ ذَنْبًا فَقَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِى ذَنْبِى. فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَذْنَبَ عَبْدِى ذَنْبًا فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ. ثُمَّ عَادَ فَأَذْنَبَ فَقَالَ أَىْ رَبِّ اغْفِرْ لِى ذَنْبِى. فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَبْدِى أَذْنَبَ ذَنْبًا فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ. ثُمَّ عَادَ فَأَذْنَبَ فَقَالَ أَىْ رَبِّ اغْفِرْ لِى ذَنْبِى. فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَذْنَبَ عَبْدِى ذَنْبًا فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ وَاعْمَلْ مَا شِئْتَ فَقَدْ غَفَرْتُ لَكَ. قَالَ عَبْدُ الأَعْلَى لاَ أَدْرِى أَقَالَ فِى الثَّالِثَةِ أَوِ الرَّابِعَةِ اعْمَلْ مَا شِئْتَ.

"Bir kul günah işledi ve 'Allah'ım günahımı bağışla!' dedi. Allah ise: 'Kulum bir günah işledi. Kendisinin günahı bağışlayan ve günahtan dolayı da sorumlu tutan bir Rabbinin olduğunu bildi.' buyurur. Sonra kul bir daha dönüp günah işledi ve: 'Rabbim, günahımı bağışla!' dedi. Allah ise 'Kulum bir günah işledi ve kendisinin günahı bağışlayan ve günahtan dolayı sorumlu tutan bir Rabbinin olduğunu bildi' buyurdu. Sonra kul bir daha dönüp günah işledi ve: 'Rabbim, günahımı bağışla!' dedi. Allah ise, 'Kulum bir günah işledi ve kendisinin günahı bağışlayan ve günahtan dolayı sorumlu tutan bir Rabbinin olduğunu bildi. İstediğin ameli yap, Ben sana mağfiret ettim, senin günahlarını bağışladım' buyurdu." " [2]

İbni Mesud'un *radıyallahu anh* rivayet ettiği diğer bir hadiste Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

مَنْ قَالَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِى لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَىُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ غُفِرَ لَهُ وَإِنْ كَانَ فَرَّ مِنَ الزَّحْفِ.

"Her kim gönülden inanarak 'Kendisinden başka hak ilah bulunmayan, sonsuz hayat sahibi, her şeyin varlığı ve idaresi kendisine bağlı olan Allah'tan bağışlanma diler ve O'na tevbe ederim.' derse, savaştan kaçmış olsa bile günahları bağışlanır." [3]

Enes b. Malik'ten *radıyallahu anh* rivayet edilen şu hadis de istiğfarın, kulun günahlarının bağışlanmasını sağladığının delillerindendir:

سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ : قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ فِيكَ وَلاَ أُبَالِي ، يَا ابْنَ آدَمَ لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ ، وَلاَ أُبَالِي ، يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الأَرْضِ خَطَايَا ثُمَّ لَقِيتَنِي لاَ تُشْرِكُ بِي شَيْئًا لأَتَيْتُكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً.

"Allah şöyle buyurdu: 'Ey Ademoğlu! Sen bana (bağışlanman için) dua ettiğin ve benden (bağışlanmanı) ümit ettiğin sürece, günahlarının ne kadar çok olduğuna bakmam, seni bağışlarım. Ey Ademoğlu! Günahların gökyüzünü dolduracak kadar çok olsa, sonra da benden bağışlanmanı dilesen, günahının ne

---

1. 3/Âl-i İmran, 135

2. *Müslim, 6920.*
3. *Ebu Davud, 1519; Tirmizi, 3577. Tirmizi 3397'de şu rivayete de yer vermiştir:*

مَنْ قَالَ حِينَ يَأْوِي إِلَى فِرَاشِهِ: أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الحَيَّ القَيُّومَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ ، ثَلاَثَ مَرَّاتٍ ، غَفَرَ اللَّهُ ذُنُوبَهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ البَحْرِ ، وَإِنْ كَانَتْ عَدَدَ وَرَقِ الشَّجَرِ ، وَإِنْ كَانَتْ عَدَدَ رَمْلِ عَالِجٍ ، وَإِنْ كَانَتْ عَدَدَ أَيَّامِ الدُّنْيَا

"Kim yatağına girdiği zaman üç kere şunu söylerse günahları deniz köpüğü kadar, yıldızların sayısı kadar, kumsal yerin kumları kadar ve dünya günleri kadar dahi olsa Allah onun günahlarını bağışlar/ mağfiret eder."

olduğuna bakmam, seni bağışlarım. Ey Ademoğlu! Sen yeryüzünü dolduracak kadar çok günahla huzuruma gelsen, ancak bana hiçbir şeyi ortak koşmamış olsan, ben de yeryüzü dolusu mağfiretle seni karşılarım.' " [4]

Bu hadislerden anlıyoruz ki, kişi ne kadar büyük bir günah işlemiş olursa olsun günahı kendisini korkutmamalı ve günahının altında ezilmemeli, bilakis Allah'tan istiğfar talebinde bulunup, Allah'ın işlemiş olduğu günahları bağışlamasını istemelidir.

2. Faydası: İstiğfar Çokça Hayır ve Bereket Getirip Allah'ın Maddi ve Manevi Sıkıntıları Kaldırmasını Sağlar

İstiğfarın en büyük faydası, her türlü maddî ve manevî sıkıntıları silip götürmesidir. Çünkü, Müslüman bireyin hayatındaki maddî ve manevî olan her türlü sıkıntı, işlemiş olduğu günahların eseridir.[5] Kul günah işledikçe Allah'ın merhameti, affı ve keremi ile kendisi arasına bir perde gerer. Fakat kulun yapmış olduğu her istiğfarla birlikte o perde kalkmaya başlar ve perde kalktığı oranda Allah'ın rahmeti, affı ve keremi Müslüman kişinin üzerine inmeye başlar.

İbni Abbas'tan *radıyallahu anh* rivayetle Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

مَنْ لَزِمَ الاِسْتِغْفَارَ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ كُلِّ ضِيقٍ مَخْرَجًا وَمِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجًا وَرَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لاَ يَحْتَسِبُ

"Kim sürekli istiğfarda bulunursa (istiğfarı dilinden düşürmezse) Allah onun her türlü sıkıntısına çıkış yolu gösterir, onu her türlü dert ve endişeden feraha eriştirir ve onu hiç ummadığı yerden rızıklandırır." [6]

Hadiste de görüldüğü üzere Peygamberimiz, kişinin sürekli olarak istiğfar yapmasının karşılığı olarak Allah'ın onun maddî ve manevî her türlü sıkıntısını gidereceğini ve onu beklemediği bir yerden rızıklandıracağını belirtmiştir.

O zaman diyebiliriz ki; uykumuzu kaçıran ve bizi çokça üzüp perişan eden her türlü maddî ve manevî sıkıntıların çözümü, istiğfardır.

Hem sahabe hem de seleften örnekler vererek meselemizi daha güzel bir şekilde izah edelim:

1. Misal: Ensar'dan bir adam ile Peygamberimiz arasındaki şu olay, Allah'a sürekli istiğfar etmenin maddi dertleri giderdiğinin delillerindendir:

جاء رجل من الأنصار إلى النبي ﷺ فقال يا رسول الله ما رزقت ولدا قط ولا ولد لي قال فأين أنت عن كثرة الاستغفار والصدقة يرزق الله بها الولد قال فكان الرجل يكثر الصدقة ويكثر الاستغفار فولد له تسعة من الذكور.

"Ensardan bir adam Peygamberimizin yanına gelerek ona şöyle serzenişte bulundu: 'Ey Allah'ın Rasûlü! Henüz bir çocukla rızıklandırılmadım ve benim bir çocuğum olmadı.' Bunu duyan Peygamberimiz adama: 'Sen neden çokça istiğfarda bulunmuyor ve bolca sadaka vermiyorsun? Allah bunlar sayesinde sana çocuk ihsan eder.' buyurdu. Adam bu olaydan sonra çokça istiğfarda bulunmaya ve bolca sadaka vermeye koyuldu. Ardından tam dokuz erkek çocuğu oldu." [7]

Peygamberimiz, Ensardan olup da çocuğu olmayan bu adama tedavi görmesini veya çeşitli bitkiler kullanmasını tavsiye etmedi. Bilakis ondan çokça istiğfar yapmasını ve bolca sadaka vermesini istedi ve adam bunu yapınca Allah ona dokuz çocuk ihsan etti. Demek ki, bu adamın çocuklarının olmaması günahlarının eseriydi ve bu ortadan kalktığında çocuğunun olmama problemi de ortadan kalkmış oldu.

2. Misal: Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* ile Huzeyfe *radıyallahu anh* arasında geçen şu konuşma, istiğfarın terk edilemeyen alışkanlıkları bırakmada çok etkili bir ilaç olduğunu gösteren delillerdendir:

أَنَّ حُذَيْفَةَ قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، إِنِّي ذَرِبُ اللِّسَانِ ، وَإِنَّ عَامَّةَ ذَلِكَ عَلَى أَهْلِي ؟ فَقَالَ : أَيْنَ أَنْتَ مِنَ الاِسْتِغْفَارِ ؟ إِنِّي لأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْيَوْمِ مِئَةَ مَرَّةٍ.

"Huzeyfe, Peygamberimize gelip şöyle dedi: 'Ey Allah'ın Rasûlü, ben dili çok keskin olan bir adamım. Fakat ben genel olarak sadece evimde böyleyim.' " [8]

Diğer bir rivayette Huzeyfe *radıyallahu anh* şöyle demektedir:

4. *Tirmizi, 3540.*
5. ﴿وَمَا اَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ اَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ﴾

   "Başınıza gelen her musibet, işlediğiniz günahlar (ihmal ve kusurlarınız) sebebiyledir. (Bununla beraber) Allah çoğunu affeder." (42/Şura, 30)
6. *Ebu Davud, 1520; İbn Mace, 3819.*
7. *Müsned'u Ebi Hanife, 51.*
8. *Ahmed, 23410*

وفي رواية: كُنْتُ رَجُلاً ذَرِبَ اللِّسَانِ عَلَى أَهْلِي ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللهِ ، إِنِّي قَدْ خَشِيتُ أَنْ يُدْخِلَنِي لِسَانِيَ النَّارَ؟

"Ben aileme karşı dili keskin olan bir adamdım. Peygamberimize şöyle dedim: 'Ben dilimin beni cehennem ateşine götürmesinden korkuyorum.' " [9]

فَقَالَ : أَيْنَ أَنْتَ مِنَ الاِسْتِغْفَارِ ؟ إِنِّي لأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْيَوْمِ مِئَةَ مَرَّةٍ.

Peygamberimiz ise ona şöyle buyurdu:

"Senin istiğfarla aran nasıl? Muhakkak ki ben günde yüz defa Allah'a istiğfar ediyorum."

Bu hadisten istiğfarın alışkanlık ve bağımlılıklardan kurtulmanın yollarından biri olduğunu anlıyoruz.

Bazen kişilerin İslam öncesinden, çocukluktan kalan alışkanlıkları olur ve İslam'ı öğrenip bunun doğru bir şey olmadığını, dinine zararının olduğunu öğrenir, fakat ne yaparsa yapsın onu değiştiremez. İşte böyle Müslümanlara Peygamberimiz nebevi bir reçete sunuyor ve onların çokça istiğfar talebinde bulunmalarını tavsiye ediyor.

Bunun pratik örnekleri bizim hayatımızda da mevcuttur. Bir Müslüman, bilinen tüm yolları denediği halde sigarayı bırakamadığından fırsat bulduğunda ise tekrar sigara içtiğinden şikayetlenince ona çokça istiğfar etmesi tavsiye ediliyor. O da bu tavsiyeye uyarak çokça istiğfar etmeye başlıyor. Ardından Allah ona bir musibet veriyor. Allah'ın izniyle musibetten kurtulduğunda ise, Allah onu sigara bağımlılığından tamamen kurtarıyor.

Dolayısıyla buradan, hayatımızda değiştirmek istediğimiz fakat değiştiremediğimiz ve dinimize zarar veren herhangi bir şey varsa çokça istiğfar etmemiz gerektiğini anlıyoruz.

İnsanın en zayıf olduğu ve en az hakim olabildiği alan olan düşünce de böyledir. Düşüncenin kaynağı insan değil, vesvas olan şeytandır. Şeytan, kişinin aklına bazı düşünceler getirir. Eğer kişi en başından şeytanın vesveseleriyle nasıl mücadele edileceğini öğrenmişse, o düşüncenin kendisinde oturmasına engel olabilir. Fakat bunu öğrenmemiş, buna mukavemet etmemiş ve alışkanlık hâline getirmişse çevresindeki her canlı onun için cehennem vesilesi olur. Çünkü o kişi her şey hakkında su-i zanda bulunur. Hatta bu o kadar ileriye gider ki, yaprak bile yerinden kıpırdasa, kişi onu kötüye yorar. Bu halde olan kişi Allah'tan yardım diler, nasihat dinler, kitap okur, *'dikkat edeyim.'* der fakat yine de bundan kurtulamaz. İşte bu duruma düşen bir kişi, su-i zan denilen bu hastalıktan ancak Allah'a çokça istiğfar etmekle kurtulabilir. Çünkü bir günah bir insanda alışkanlık hâline gelmişse, içinde bulunduğu hâl, kendisinde var olan günahların eseri ve etkisidir; bundan kurtulmasının yolu da çokça istiğfarda bulunmaktır.

> Peygamberimiz, kişinin sürekli olarak istiğfar yapmasının karşılığı olarak Allah'ın onun maddi ve manevi her türlü sıkıntısını gidereceğini ve onu beklemediği bir yerden rızıklandıracağını belirtmiştir.
> O zaman diyebiliriz ki: Uykumuzu kaçıran ve bizi çokça üzüp perişan eden her türlü maddi ve manevi sıkıntıların çözümü, istiğfardır.

3. Misal: Hasan-ı Basri'nin kendisine soru soran dört farklı adama aynı tavsiyeyi yaptığı kıssa da selefin yanında istiğfarın maddi sıkıntıları giderdiğinin delillerinden bir tanesidir:

Bir mescid ortamında otururken Hasan-ı Basri'nin yanına bir adam geldi ve şöyle dedi: *'Ey Hasan, benim memleketimde kıtlık var.'* Hasan-ı Basri ona: 'Git, çokça istiğfar et' dedi. Biraz sonra başka bir adam gelip şöyle dedi: *'Ey Hasan, benim çocuğum olmuyor.'* Hasan-ı Basri ona: *'Çözümü kolay, git ve çokça istiğfar et.'* dedi. Biraz sonra başka bir adam gelip şöyle dedi: *'Ey Hasan, benim fakirlikle ilgili çok*

9. Ahmed, 23419

ciddi sıkıntılarım var. Allah benim rızkımı bir türlü genişletmiyor, ne yaparsam yapayım bir türlü işlerim rast gitmiyor.' Hasan-ı Basri ona *'Git, çokça istiğfar et'* dedi. Biraz sonra başka bir adam gelip şöyle dedi: *'Ey Hasan, benim bostanım her sene kuruyor, bu sene de kurudu. Herkesin bostanı yemyeşil, fakat benim bostanım yine kurudu.'* dedi. Hasan-ı Basri ona da *'Git, çokça istiğfar et.'* Adamlar gittikten sonra Hasan-ı Basri'ye: *'Ey İmam, sana dört farklı şikayet gelmesine rağmen sen hepsine aynı reçeteyi verip 'gidin ve istiğfarda bulunun' dedin'* deyip böyle yapmasının sebebi sorulunca, Hasan-ı Basri bunu Allah'ın kitabından istinbat ettiğini söyleyip şu ayeti okudu:

﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ اِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيُمْدِدْكُمْ بِاَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ اَنْهَارًا ﴿

"Dedim ki: Rabbinizden mağfiret dileyin, Çünkü O, çok bağışlayıcıdır. Mağfiret dileyin ki, üzerinize gökten bol bol yağmur indirsin, mallarınızı ve oğullarınızı çoğaltsın, size bahçeler ihsan etsin, sizin için ırmaklar akıtsın." [10]

Nuh *aleyhisselam* bunu söyledikten sonra da kavmi Allah'a istiğfar etmeyip şirk ve masiyete devam edince şöyle diyor:

﴾ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلّٰهِ وَقَارًا ﴿

"Size ne oluyor da Allah'a gerektiği gibi saygı göstermiyorsunuz?" [11]

Bu ayetlerden Hasan-ı Basri'nin *rahimehullah* yapmış olduğu istidlalin dışında şunu da anlıyoruz: Bir insanın Allah'a gösterdiği saygı, Allah'a yaptığı istiğfar oranındadır. Çünkü Nuh *aleyhisselam* yukarıdaki ayette istiğfarı terk eden kavmini Allah'a saygısızlıkla suçlamıştır.

İstiğfar ve Allah'a saygı arasındaki alâkayı şöyle açıklayabiliriz: İstiğfar, kulun kendi küçüklüğünü, Allah'ın büyüklüğünü kabul etmesidir. Yani kul, *'estağfirullah'* dediği zaman *'Ya Rabbi! Sen bütün eksikliklerden münezzehsin ve sen subhan olan Allah'sın. Eksiklik ve günah bendendir. Ben büyük olan Allah'tan küçük olan kul olarak bağışlanma diliyorum.'* demiş olur. Bu da Allah'a gösterilebilecek en büyük saygıdır.

İstiğfarı terk eden insanlara gelince, onlar kabul etseler de etmeseler de Nuh'un *aleyhisselam* toplumu gibi Allah'a saygısızlık yapmışlardır. Çünkü istiğfarın terki, kibir demektir ve Allah'a kibirden daha büyük yapılacak bir saygısızlık yoktur. Kibir, bir tek Allah'a yakışır ve Allah'ın dışındaki bütün kibirler saygısızlıktır.

Bundan dolayı Allah'a saygı göstermek ve hakkıyla tazim etmek için Allah'a bol bol istiğfarda bulunup mağfiret talep etmek gereklidir.

3. Faydası: İstiğfar Allah'ın Rıza, Sevgi ve Rahmetini Kazandırır

İstiğfar, kula Allah'ın rızasını ve sevgisini kazandıran önemli bir unsurdur. Aynı zamanda Allah'ın rahmetini de kula kazandırır:

﴾ قَالَ يَا قَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿

"Salih, onlara şöyle dedi: "'Ey kavmim! Niçin iyilikten önce kötülüğün acele gelmesini istiyorsunuz? Merhamet edilmeniz için Allah'tan bağışlanma dileseniz ya!' " [12]

Salih *aleyhisselam*, bu ayette kavmine nasihatte bulunmuş ve Allah'tan mağfiret talep etmeleri hâlinde Allah'ın onlara merhamet edeceğini ifade etmiştir. Buradan istiğfarın, Allah'ın rahmetini kazanmanın yollarından biri olduğunu anlıyoruz.

4. Faydası: İstiğfar Azabın Kalkmasını Sağlar

İstiğfar, azabı kaldırılmasını gerektiren en önemli unsurlardan bir tanesidir. Allah *subhanehu ve teâla* şöyle buyuruyor:

﴾ وَمَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿

"Onlar mağfiret dilerken de Allah onlara azap edici değildir." [13]

Allah *subhanehu ve teâlâ*, bu ayette istiğfar ettiklerinde bir topluluğa azap etmeyeceğini bildirmiştir.

10. *71/Nuh, 10-12*
11. *71/Nuh, 13*
12. *27/Neml, 46*
13. *8/Enfal, 33*

5. Faydası: İstiğfar Kalbi Cilalı Hale Getirir ve Onun Kararmasını Engeller

İstiğfar, günahları ve onun eserlerini yok eder. Dolayısıyla kalp, günah ve isyanların kirinden kurtularak cilalı hâle gelir:

Ebu Hureyre'den *radıyallahu anh* rivayetle:

Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَذْنَبَ كَانَتْ نُكْتَةٌ سَوْدَاءُ فِي قَلْبِهِ، فَإِنْ تَابَ وَنَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ، صُقِلَ قَلْبُهُ ، فَإِنْ زَادَ، زَادَتْ، فَذَلِكَ الرَّانُ الَّذِي ذَكَرَهُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ: ﴿كَلاَّ بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ.

"Mümin bir günah işlediğinde onun kalbine siyah bir nokta konur. O tevbe eder, günahtan el çeker, istiğfarda bulunursa Allah, onun kalbindeki siyah noktayı götürür. Kalbini parlatır. Eğer tevbe etmeyip günah işlemeye devam ederse, o siyah nokta artar ve kalbi istila eder. İşte Allah'ın Kur'an'da zikrettiği kalp kirlenmesi budur. (Peygamberimiz daha sonra şu ayeti okudu:) 'Hayır! Bilakis onların işlemekte oldukları (kötülükler) kalplerini kirletmiştir.' [14] *"* [15]

6. Faydası: İstiğfar Dünyada Zühd ve İbadetin Çoğalmasını Sağlar

İstiğfar, pişmanlık ve tevbeye ihtiyaç duyar. Bu pişmanlık ve tevbe de beraberinde ibadetlerin artmasını getirir. Allah *subhanehu ve teâlâ* şöyle buyurmuştur:

﴿ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ﴾

"Muhakkak ki iyilikler, kötülükleri (günahları) giderir." [16]

7. Faydası: Çokça Yapılan İstiğfar Sahibini Peygamberimizin Müjdesine Nail Kılar:

Peygamberimiz kıyamet gününde sahifesinde çokça istiğfar olan kulları müjdelemiş ve şöyle buyurmuştur:

طُوبَى لِمَنْ وَجَدَ فِي صَحِيفَتِهِ اسْتِغْفَارًا كَثِيرًا.

"Kıyamet gününde amel sahifesinde çokça istiğfar bulanlara müjdeler olsun." [17]

Kul, eğer dünyadayken Allah'a çokça istiğfar etmiş ve mağfiret talebinde bulunmuşsa, kıyamet gününde kendisine sayfası verildiğinde yüzü aydınlanır, müjdelenir ve Rabbinden sürekli bir biçimde istiğfar talebinde bulunduğu için hamd eder.

İbn Kayyım *rahimehullah* şöyle demiştir: *'Ben İbni Teymiyye'ye* *rahimehullah:* *'Bazı âlimlere çokça istiğfarda mı bulunmalıyız yoksa Allah'ı çokça tesbih mi etmeliyiz? diye soruluyor. Biz hangisini yapmalıyız?' diye sordum. Şöyle cevap verdi: 'İnsanın elbisesi temiz olduğunda elbiseye koku ve süs yakışır, fakat insanın elbisesi kirli olduğunda ona sabun ve su yakışır.' '*

İbn Teymiyye bu sözüyle şunu kastetmiştir: Eğer insanoğlu günahsız olsaydı ve onun eksikleri fazlalarından daha az olsaydı ona yakışan Allah'ı tesbih ve tekbir etmesiydi. Fakat insanoğlu eksik ve günahkâr olduğu için ona düşen kendisini yıkayıp temizleyecek şeylere yapışmasıdır ki bu da istiğfardan başkası değildir. Yani bir kula en fazla düşen şey, Allah'a istiğfar etmesidir.

8. Faydası: İstiğfar İnanılarak Yapıldığında Sahibini Cennete Götürür

Şeddad b. Evs'den *radıyallahu anh* rivayet edildiğine göre Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

سَيِّدُ الاِسْتِغْفَارِ أَنْ تَقُولَ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي اغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ قَالَ ، وَمَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مُوقِنًا بِهَا فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ وَهْوَ مُوقِنٌ بِهَا فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ فَهْوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ.

"İstiğfarın efendisi, kulun şöyle demesidir: 'Allah'ım, sen benim Rabbimsin. Senden başka hak ilah yoktur. Beni, sen yarattın, ben de senin kulunum. Ben gücüm yettiğince sana verdiğim sözümde ve vaadimde durmaktayım. İşlediğim kusurların şerrinden Sana sığınırım. Bana lutfettiğin nimetleri de günahlarımı da itiraf ediyorum. Beni bağışla. Çünkü günahları senden başka bağışlayacak yoktur.' Her kim bu istiğfarı gündüz vakti bütün kalbiyle inanarak okur da o gün akşam olmadan ölürse cennet ehlinden olur. Yine her kim

14. 83/Mutaffifin, 14
15. İbn Mace, 4244; Ahmed, 7939
16. 11/Hud, 114
17. İbn Mace, 3818

de bu istiğfarı gece vakti ona bütün kalbiyle inanarak okur da sabah olmadan ölürse cennet ehlinden olur." [18]

Bu hadisten kişinin tüm kalbiyle inanarak yapmış olduğu istiğfarın onu cennet ehlinden kılacağını anlıyoruz.

9. Faydası: Salih Amellerin Akabinde Yapılan İstiğfar, Yapılan Amelin Eksikliğini Giderir

Bir Müslüman ne kadar amel yaparsa yapsın onun yaptığı hiçbir amel kendisini yaratan, rızık veren ve hidayet eden Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* şanına yakışmaz. Müslümanın amelinde mutlaka bir eksiklik vardır. İşte bu eksikliğin giderilmesi için yapmış olduğumuz salih amellerin akabinde istiğfar talebinde bulunmamız gerekir.

Said b. Cübeyr şöyle demiştir: *'Mümin, günahını gözünün önüne koyar ve sürekli ondan istiğfar edip Allah'a yönelir. Günahın sebebiyet verdiği tevbe, istiğfar ve Allah'a yöneliş onu cennete götürür. Facir ise, yaptığı iyilik ve taati gözünün önüne koyar. Amelini beğenir ve ameli gözünde büyür. Taatinin sebebiyet verdiği kibir, ucub/nefsini beğenme ve Allah'ın fazlını unutma onu cehenneme götürür.'*

Said b. Cübeyr, bu sözlerle bizlere nasihatte bulunmuş ve kurtuluşun yolunu göstermiştir. Kurtuluşun yolu, acziyetimizi ve Allah'a olan ihtiyacımızı hissederek, içtenlikle Allah'a yönelmek, O'na sığınmaktır. O'nun sayısız nimetlerini hatırlamak ve nefse ikrar ettirmek, bunun yanında eksiklik ve nankörlüklerimizi göz önünde tutup dilimizi ve kalbimizi tevbe ve istiğfarla canlı ve ıslak tutmaktır.

Said b. Cübeyr'in nasihatinde bu mana vardır. Mümin sürekli günahını göz önünde bulunurmalı ve o günahlardan bağışlanma dilemelidir.

Kurtuluş/felah, taatleri ve hizmetleri değil, ondaki eksikliği görmekte gizlidir. İnsanın yaptığı tüm salih ameller Allah'ın muvaffak kılmasıyla olduğundan dolayı insanın onda payı yoktur. Allah'ın rahmet ettiği azınlık bir zümre müstesna, insanların geneli muvaffak oldukları hayırları da hakkıyla yerine getirmez, Rabblerinin hoşnut olmadığı şeylerle amellerini kirletirler. Bundan ötürü Rabbimiz, her salih amelin akabinden/peşinden bağışlanma/istiğfar dilemeyi emreder:

18. *Buhari, 6306.*

• Allah, hac vazifesini tamamlayan Müslümanlara kendisinden istiğfar talebinde bulunmalarını emretmiştir:

﴿ ثُمَّ اَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ اَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾

"Sonra insanların akın ettiği yerden siz de akın edin ve Allah'tan mağfiret dileyin. Şüphesiz Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." [19]

İslam'da bazı ameller vardır ki, yapıldığı zaman sahibini annesinden doğduğu gün gibi tertemiz yapar. İşte bunlardan biri de hac ibadetidir. Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

مَنْ حَجَّ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ، رَجَعَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.

"Kim hacceder, hac sırasında kötü söz söylemez ve günah işlemez ise, hacdan annesinden doğduğu günkü gibi (tertemiz ve günahsız olarak evine) döner." [20]

Düşünün ki, bir adam tertemiz olduğu hâlde Allah ondan yine de istiğfar talebinde bulunmasını istemektedir. Bunun sebebi, yapılan amelin eksikliğini gidermek ve sahibini amelin kibrinden alıkoymak içindir.

• Allah *subhanehu ve teâlâ*, seçkin insanların muvaffak olduğu gece namazı gibi bir amelin akabinde Allah'a istiğfar edilmesini talep eder:

﴿ كَانُوا قَلِيلًا مِنَ الَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ. وَبِالْاَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾

"Geceleri pek az uyurlardı. Seher vakitlerinde de istiğfar ederlerdi." [21]

Gecesini ihya eden ehlullah, sabah oldu mu hamd edip amellerini görmek yerine, istiğfarla eksiklerini Allah'a arz ederler.

Yine gece namazıyla ilgili meselelerin anlatıldığı Müzzemmil suresinde Allah, gece namazıyla alâkalı

19. *2/Bakara, 199*
20. *Ahmed, 7136; Tirmizi, 811. Tirmizi şu lafızla:*

مَنْ حَجَّ فَلَمْ يَرْفُثْ، وَلَمْ يَفْسُقْ ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ.

"Kim hac eder, hac sırasında kötü söz söylemez ve günah işlemez ise, onun tüm günahları bağışlanır."

21. *51/Zariyat, 17-18*

tüm meseleyi bitirdikten sonra onlardan istiğfar talep etmelerini istemiştir:

﴿ وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾

"Allah'tan mağfiret dileyin. Şüphesiz Allahü, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." [22]

- Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*, namazını bitirdiğinde üç defa *'estağfirullah'* derdi:

عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلاَتِهِ اسْتَغْفَرَ ثَلاَثًا وَقَالَ . اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلاَمُ وَمِنْكَ السَّلاَمُ تَبَارَكْتَ ذَا الْجَلاَلِ وَالإِكْرَامِ ". قَالَ الْوَلِيدُ فَقُلْتُ لِلأَوْزَاعِيِّ كَيْفَ الاِسْتِغْفَارُ قَالَ تَقُولُ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ.

Sevban *radıyallahu anh* şöyle dedi:

"Peygamberimiz, namazını bitirdikten sonra üç defa istiğfarda bulunur ve: 'Allah'ım selam sensin, selamete sen erdirirsin. Ey celal ve ikram sahibi, şanın yüce ve mübarektir' derdi.

Velid dedi ki: Evzai'ye, 'İstiğfar nasıl olur?' deyince o: 'Estağfirullah, estağfirullah.' dersin, dedi." [23]

Dolayısıyla diyebiliriz ki: Kurtuluşun yolu, amellerimizi ve hizmetlerimizi gözümüzün önünde büyütüp nefsi beğenmek, kendini insanlardan üstün görmek ya da beklenti içerisine girmek değildir. Bilakis kurtuluş, amellerimizdeki eksik yönleri ve günahlarımızı göz önünde bulundurup ihtiyaç, acziyet ve kulluğumuzu hissederek Allah'tan istiğfar dilemektedir.[24]

10. Faydası: İstiğfar, Amelin Kibrini Kırarak Sahibini Kibirden Alıkoyar

İnsanı kibre götüren şeylerden biri kendisinin yapmış olduğu ibadetlerdir. İnsan ibadet ettikçe onu ibadete muvaffak kılanın, ibadeti ona kolaylaştıranın kim olduğunu unutur ve bunun kendinden olduğunu zannedebilir. Bu da kişiyi kibre götürür. İstiğfar ise, kişinin kendi eksikliğini ve günahkâr oluşunu kabul etmesidir. Bundan dolayı kibre düşmemek için bol bol istiğfar talebinde bulunmalıyız.

İki şey vardır ki, bu ikisinin kibri çok tehlikelidir. Bunlardan ilki ilmin kibri iken, diğeri ise amelin kibridir.

İlmin kibrine misal olarak Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* Kur'an'da bahsettiği şu kişinin kıssasını verebiliriz:

Amelin kibrini kırmanın yolu ise, çokça istiğfar yapmaktır. Kişi amelin kibrini kırmak istiyorsa yapamadıklarını gözünün önüne getirmeli ve kendi kendine 'Ey nefsim, sen yaptığın amellerle övünüyorsun, fakat senin yapamadıkların yaptıklarından çok daha fazladır' demelidir. Bu da ancak günahları bilip onlardan bağışlanma dilemekle yani istiğfarla olur.

﴿ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ الَّذٖى اٰتَيْنَاهُ اٰيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاَتْبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوٖينَ. وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلٰكِنَّهُ اَخْلَدَ اِلَى الْاَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوٰيهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ اِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ اَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ذٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذٖينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾

"Kendisine ayetlerimizi verdiğimiz hâlde, onlardan sıyrılıp da şeytanın kendisini peşine taktığı, bu yüzden de azgınlardan olan kimsenin haberini onlara anlat. Dileseydik o ayetlerle onu elbette yüceltirdik. Fakat o, dünyaya saplanıp kaldı da kendi heva ve hevesine uydu. Onun durumu köpeğin durumu gibidir: Üzerine varsan da dilini sarkıtıp solur, kendi hâline bıraksan da dilini sarkıtıp solur. İşte bu, ayetlerimizi yalanlayan toplumun durumudur. Kıssayı anlat, belki düşünürler." [25]

İlim, burada anlatılan kişide bir kibir oluşturduğu için o kişi yaptığı fiilleri, söylediği sözleri sanki her yaptığı ve söylediği doğruymuşçasına gözden

22. 73/Müzzemmil, 20
23. Müslim, 1333.
24. Bu kısım, Tevhid Dergisi'nin 43. sayısında yayımlanan ve Ebu Hanzala Hoca'mızın kaleme almış olduğu 'Masiyetiyle Cennete, Taatiyle Cehenneme Gidenler' adlı yazıdan alınmıştır.
25. 7/A'raf, 175-176

geçirme gereği duymadı. Bundan dolayı da Allah *subhanehu ve teâlâ* onu helak etti ve bize kıssasını anlattı.

Amelin kibrine misal olarak ise, Cündeb'den *radıyallahu anh* rivayet edilen şu hadisi verebiliriz:

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ حَدَّثَ أَنَّ رَجُلاً قَالَ وَاللَّهِ لاَ يَغْفِرُ اللَّهُ لِفُلاَنٍ وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ مَنْ ذَا الَّذِى يَتَأَلَّى عَلَىَّ أَنْ لاَ أَغْفِرَ لِفُلاَنٍ فَإِنِّى قَدْ غَفَرْتُ لِفُلاَنٍ وَأَحْبَطْتُ عَمَلَكَ."

"Bir adam: 'Allah'a yemin olsun ki, Allah falana mağfiret etmeyecek' dedi. Allah da: 'Falanca kişiye mağfiret etmeyeceğime dair benim adıma yemin eden kimdir? Gerçek şu ki, ben (o adama) mağfiret buyurdum ve senin amelini boşa çıkardım.' buyurdu." [26]

Hadiste zikri geçen kişinin böyle düşünmesinin nedeni, yapmış olduğu amelle kendisini bir şey zannetmesinden ve yapmış olduğu amellerin ona vermiş olduğu kibirdir. Hâl böyle olunca başkalarının amellerine hükmetmeye başladı ve bu da yapmış olduğu amellerin boşa gitmesine sebebiyet verdi.

Hadiste Allah'ın kendisine mağfiret etmeyeceği söylenen kişi belki de zahirî olarak helak olacak kadar günaha sahipti. Fakat onun günahları için içten istiğfar edip etmediğini kim bilebilir ki? Belki de Allah onu bu hâliyle bağışlayacaktır.

Hadiste falan kişinin helak olduğunu söyleyen adam, bunu söylemek yerine karşısındakine nasihat edip uyarabilirdi. Bu, onun hakkıydı. Fakat karşıdaki insanın Allah tarafından asla affedilmeyeceğini söylemekle çok büyük bir cürüm işlemiş oldu. Çünkü Allah'ın rahmetine kota koyabilecek olan kimse yoktur.

Bundan dolayı Müslümanlar olarak bizlerin hem ilmin hem de amelin kibrine çokça dikkat etmemiz gerekir.

İlmin kibrini kırmanın yolu şudur: Kişinin ilimde ne kadar ayağı sağlamlaşırsa sağlamlaşsın, bütün dünya kendisine âlim dese bile mutlaka kendisinden daha iyi bilen birilerine kulak vermesi gerekir.

Misal, fıkıh dalında kendisini çok iyi geliştirmiş olan bir ilim adamı, kibre kapıldığını hissettiğinde eksik olduğu bir alanı seçmeli ve o konuda kendisini çok güzel bir biçimde geliştirmiş olan bir âlime kulak vermelidir. Böylece kendisinin ne kadar cahil olduğunu ve önünde kat etmesi gereken büyük mesafelerin olduğunu anlar.

Dolayısıyla diyebiliriz ki: İlmin kibrini kırmanın en güzel yolu, kişinin kendisinden daha iyi olan insanların var olduğunu bilmesi ve onlara kulak vermesidir.

Amelin kibrini kırmanın yolu ise, çokça istiğfar yapmaktır. Kişi amelin kibrini kırmak istiyorsa yapamadıklarını gözünün önüne getirmeli ve kendi kendine *'Ey nefsim, sen yaptığın amellerle övünüyorsun, fakat senin yapamadıkların yaptıklarından çok daha fazladır'* demelidir. Bu da ancak günahları bilip onlardan bağışlanma dilemekle yani istiğfarla olur.

Davamızın sonu, âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.[27]

26. Müslim, 6624.

27. 1. Esmau'l-Husna Şerhi, Ebu Hanzala Hoca, 22. Ders: El-Ğafur, El-Ğaffar, El-Ğâfir; 23. Ders: Allah'ın Mağfiretini Elde Etmenin Yolları.
2. Bakara Suresi Tefsiri, 198 ve 203. Ayetlerin Tefsiri, Ebu Hanzala Hoca.
3. Tevhid Dergisi, Sayı 43, 'Masiyetiyle Cennete, Taatiyle Cehenneme Gidenler,' Ebu Hanzala Hoca; Tevhid Dergisi, Sayı 16, 'Çocuğu Olmayanlar Bu Yazıyı Mutlaka Okuyun,' Faruk Furkan
4. İstiğfar, Önemi ve Kulun Ona İhtiyacı, Şeyhu'l-İslam İbni Teymiyye.

Neredeyse doğada bulunan tüm elementler doğal tuz kristalinde mevcut ve insan bedeni de doğal tuzla aynı elementlerden oluşmaktadır. Yani doğal tuzlar mineral ihtiyaçlarımızın tamamını sağlıyor.

Tuz ve Hayat

Dr. Seyfullah İslam
seyfullahİslam@tevhiddergisi.net

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun.

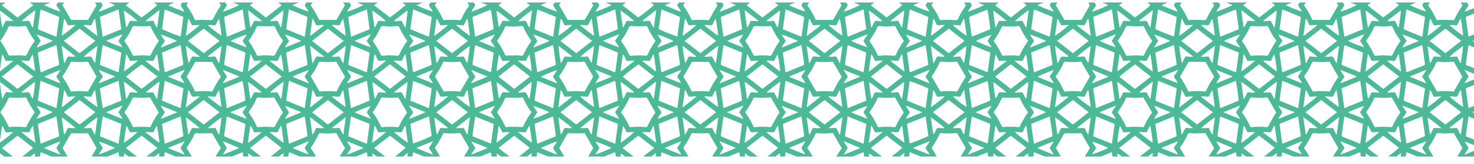
Geçen yazımızda, suyun hayatın devamı ve bedenin sıhhati için olmazsa olmaz olduğunu ve suyun olduğu her yerde tuzun da ona eşlik ettiğini ve dolayısıyla kaybedilen suyun yerine konması kadar, tuzun da yerine konmasının çok önemli olduğunu yazmıştık. Nitekim bedende var olan suyun aslında tuzlu su olduğunu hatta insanın ana rahminde, içinde yetişip büyüdüğü suyun ve dünyada su kaynaklarının büyük bir kısmının da tuzlu sudan oluştuğunu da dile getirmiştik. Kaldığımız yerden devam edelim:

Tuzun sağlığa faydalı olanı, dünyada genel olarak sofralarımızda kullandığımız sofra tuzu değil, işlem görmemiş doğal tuzlardır. Sağlıklı yaşamak için mutlaka doğal tuz kullanmak gereklidir. Genel olarak tuzu, rafine edilmiş/işlem görmüş sofra tuzu ve işlem görmemiş doğal tuz olarak bilinen deniz ve kaya tuzu olarak ikiye ayırabiliriz.

Sofra/Rafine Tuzu

Rafine tuzlar ile doğal tuzlar arasında çok büyük farklar var. Rafine tuzun %97.5'i NaCl (sodyum klorür); geri kalan %2.5'inde ise iyot ve birtakım kimyasallar var. Bunlar: Nem soğutucular, beyazlatıcılar ve ayrıştırıcılardır. Bu kimyasalların neden olduğu, gittikçe görülme sıklığının arttığı birçok hastalık bulunmaktadır. Bunların başında da, Alzheimer, Parkinson, tiroid bozukluğu/tümörler, kemik erimesi gibi hastalıklar gelir.

Bu tuz rafine işlemi sırasında 600°-700°C sıcaklığa maruz kalıyor ve bu sıcaklık tuzun doğal kimyasal yapısını bozuyor. Rafine tuza, yüksek ısılarla beraber, var olan tüm mineral ve elementlerinden ayrıştırılıp birtakım kimyasallar eklenmektedir. Bu nedenle parçalanması için vücudumuzun çok enerji harcaması gerekiyor. Aşırı rafine tuz aldığımızda su molekülleri sodyum klorür molekülünün etrafını sarıyor ve vücut bunu nötralize etmeden hemen sodyum ve klorüre ayrıştırıyor. Bunun da oluşması için hücrelerin içinden su çekilir ve hücrelerimiz buruşuyor, bu arada tansiyonumuz da yükseliyor. Her 1 gram fazla sodyum için hücrelerden 23 gram su çekiliyor. Bu durum tansiyonumuzu yükseltirken hücrelerimizi de susuzluktan kurutuyor.

Rafine tuzların kullanımı en çok endüstride, plastik, deterjan, yumuşatıcılar, cilalar ve yağların üretiminde kullanılmakta iken ve gıda sanayisinde de aynı tuz kullanılmaktadır. Sodyum elementi gıdaların raf ömrünü uzatmak için kullanılmaktadır. Bu sektörlerde kimyasal ayrıştırma işlemleri için NaCl tek başına olmak zorunda. Çünkü doğal tuz kristalinin içerdiği diğer elementlerin tümü üretimde sıkıntılara sebep oluyor. Bu elementler rafinasyon sırasında ayıklanıyor ve geriye sadece sodyum klorür (NaCl) kalıyor. Bu işlemler için ayrıştırılan tuzdan endüstride kullanılmayan %6'lık kısım da gıda sektörüne aktarılıyor.

İnsan bedeni sodyum klorürü (NaCl) doğal tuzda bulunan diğer tüm mineraller ve diğer eser elementlerle birlikte almak üzere yaratılmıştır. Saflaştırılıp yüksek mineral değerlerinden izale edilen ve maruz kaldığı ısı ve diğer kimyasalların eklenmesi ile Na ve Cl elementleri tüm doğallığını kaybetmektedir. Bu NaCl yani sofra tuzu tüketildiğinde vücut kendini koruma nedeniyle bir an önce atmaya çalışıyor. Bundan dolayı tüketilen aşırı miktarda tuzun süzülmesi ve atılması başta böbreklerimiz olmak üzere tüm boşaltım sistemi üzerinde önemli bir yük ve baskı oluşturuyor. Bu durumda rafine tuz vücudumuzda aşırı su birikimlerine (ödem) sebep oluyor ki kalp yetersizliği, yüksek tansiyon, doku ve organlarda şişme ve hücrelerde bozulma, kan dolaşımı bozukluğuna bağlı onlarca hastalıklar oluşabilmektedir. Bedende çeşitli zararlı asitler, safra kesesi ve böbrek taşları/kitlelerine sebep olabilmektedir. Rafine/sofra tuzunun sayısız ve ciddi zararları olabilmektedir.

Doğal İşlem Görmemiş Tuz

Tuzun sağlığa faydalı olanın sofralarımızda kullandığımız sofra tuzu olmadığını, bilakis bedende çöküp parçalanmadığını ve birtakım zararları olduğunu belirttik. İşlem görmemiş doğal tuzlar ise sağlıklı yaşamak için mutlaka gereklidir. Çünkü bedenin düzgün çalışması için gerekli olan hayati mineral, eser elementler ve organik bileşenler içerir.

Antik Yunan medeniyetleri de doğal tuzları işlemden geçirmeden tıbbi amaçlar için kullanmışlar. Milattan önce de hekim Hipokrat tedavi yöntemlerinde tuzları çok sık kullanmıştır.

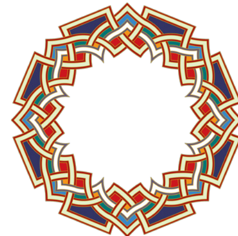
Doğal tuzun %84'nü sodyum klorür, geri kalan %16'lık bölümünü ise kalsiyum, magnezyum, silikon, iyot, fosfor, lityum, selenyum, vanadyum gibi doğal mineraller oluşturuyor. Neredeyse doğada bulunan tüm elementler doğal tuz kristalinde mevcut ve insan bedeni de doğal tuzla aynı elementlerden oluşmaktadır. Yani doğal tuzlar mineral ihtiyaçlarımızın tamamını sağlıyor.

Bedendeki tuzun %25-30'u kemiklerde bulunur. Kıkırdak ve kemiklerin de ortalama %75'i tuz ve sudur. Bundan dolayı kemik erimelerinin, eklem ve omurga ağrılarının başlıca sebebi bedendeki tuz kaybının yerine konmamasıdır.

Tuzun doğru ve düzenli kullanımıyla birlikte, özellikle sağlıklı bir diyete ve yaşam tarzına bağlı kalınırsa hastalıkların birçoğunun ortaya çıkması beklenmez.

Bir sonraki yazımızda inşallah, doğal tuzlarda bulunan başlıca minerallerden bazılarının sağlığa faydalarını ve tuzun kullanımı ile ilgili birtakım uygulamaları ele alacağız.

Dualarımızın sonu; âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.

Peygamberimizin Gece Namazı

Ömer AKDUMAN

Okuyucu, kitabı okurken kendisini bazen dizginleyebilmeli ve yavaş okumaya özen göstermelidir. Çünkü bu kitabı okumuş olmak için okumak, insan için mahrumiyettir. Bu sebeple ara ara okuma yaparken 'Sen ansiklopedi okumuyorsun. Okuduğun yüce Peygamberinin sünnetidir. Nasıl yaşayabilirim? diye okumalısın' kabilinden kendimize hatırlatmalarda bulunmamız gerekir.

Kitap: Peygamberimizin Gece Namazı

Yazar: Dr. Seyyid Hüseyin el-Affani

Yayınevi: Karınca Polen Yayınları

Gece namazı... Kıyamu'l leyl... Allah'ın Müslümanlara ikramlarının en hoş olanlarından. Ancak, uğraşıp da tatmak, arzulayıp da kavuşmak isteyenlerden başka Müslümanlar olarak gafil kaldığımız amel. Gece kıyamı, İslam'ın ilk yıllarından itibaren Müslümanlara emredilmiş olan, tevhid ve sebat eğitimi dersleridir. Herkese nasip olmuyor bu saatlerde Kur'an talebesi olup Allah'ın huzuruna dikilmek. Arıduru olan gönüller o saat yaklaştığı zaman haz ve heyecan içinde yönelirler Allah'a. O'nu anmanın verdiği tarifsiz bir haz var olur gönüllerde.

Usve'i hasene olan Rasûl'e bakmalı; gece kıyamı nasıl idrak edilir, nasıl ihya edilir, ondan görmelidir. Çünkü kendisine gelen ilk vahiyden, aziz ruhunu Allah'a teslim edinceye kadarki zaman zarfında parmak sayısı günler dışında terk etmemiştir gece namazını. Bu saatlerde yoğunlaştırılmış kulluk Allah'a nasıl arz edilebilir, onu en iyi bilen Rasûl'dür.

Peygamberimizin Gece Namazı, ahlak alanında faideli kitapların sahibi Dr. Seyyid Hüseyin el-Affani'ye aittir. Genel olarak küçük hacimli, 53 konu

başlığından ve 96 sayfadan oluşmaktadır. Kendisini ilgilendiren konuları cami', kendisini ilgilendirmeyen konulara mani' olan/kapsamayan, adının altı doldurulmuş olan bir kitaptır. Gece namazına dair ihtiyaç duyulan meseleleri âlimlerin nakilleri üzerinden derlemeler ile sunulmuş, ihtilaf olan yerlerde tercih edilen görüşler belirtilmiştir.

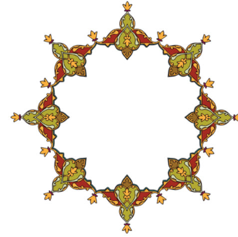
Peygamberin *sallallahu aleyhi ve sellem* gece namazında okuduğu istiftah duası, rükû ve secdelerinde okuduğu zikirler, kıyam, secde ve rükûunun uzunluğu normal gündüz namazlarına göre farklılık arzederdi. Yazar, dikkat edilmesi gereken bu hususlar üzerinde de okuyucuya kâfi derecede rivayet ve nakiller yapmıştır. Hadislerin geliş yolları hakkında -zayıf, hasen, sahihliği veya geçtiği kaynaklar- dipnotta tafsilatlı bilgi izah edilmiştir.

Peygamberin *sallallahu aleyhi ve sellem* gece namazında, Peygamberin gece yatmadan önce yaptığı zikirler, gece kalktığı zaman yaptığı zikirler, namazlarında özel olarak yaptığı zikirler mezkûrdur. Namazda Allah Rasûlü'nün yaptığı zikirler Arapçaları ile beraber zikredilmiştir. Dileyen rahatlıkla oradan dilediği zikri ezberleyebilir. Lakin aynı husus Peygamberin yatmadan önce veya kalktığında yaptığı zikirler için geçerli değildir. Zikirlerin Arapçaları kitapta kaydedilmemiştir. Zikredilseydi daha güzel olurdu. En azından merak edip ezberlemeyi amaçlayan kimseler için bir eksiklik olarak kabul edilebilir. Fakat kitabın dipnotunda, Türkçe verilmiş olan zikirlerin kaynakları zikredilmiştir. Bu kaynaklara başvuracak olan kardeşler Arapça olarak da zikirleri bulabilirler.

Müslüman, Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* yaptığı her zikri ezberleme gücünü kendinde bulamıyor olabilir. Ancak en azından her konuda toplayıcı olan bir zikri ezberlemek tamamen terk etmekten şüphesiz daha hayırlıdır.

Okuyucu, kitabı okurken kendisini bazen dizginleyebilmeli ve yavaş okumaya özen göstermelidir. Çünkü bu kitabı okumuş olmak için okumak, insan için mahrumiyettir. Bu sebeple ara ara okuma yaparken *'Sen ansiklopedi okumuyorsun. Okuduğun yüce Peygamberinin sünnetidir. Nasıl yaşayabilirim? diye okumalısın'* kabilinden kendimize hatırlatmalarda bulunmamız gerekir.

Rabbimiz! Kavmimiz niyamda iken bizi kıyamda olan kullarından kıl. Rahmetine inanmışlar olarak senden yardım istiyoruz. Sevip razı olduğun amelleri biz kullarına kolaylaştır. Kolay, yalnızca senin kolaylaştırdığındır. (Allahumme amin.)

SEMİNERLERİMİZ

...DEVAM EDİYOR...

"İlim talep etmek her Müslüman kadın ve erkeğin üzerine farzdır."
İbni Mace

Tevhid Dergisi Büroları

Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd.
No: 120 - 34212
Bağcılar/İSTANBUL
Cumartesi - 21.00

Yeşilkent Mh. Balık Yolu Cd.
3/G Sk. No: 1 Kat: 2 - 34325
Avcılar/İSTANBUL
Cumartesi - 21.00

İsmetpaşa Mh. 90. Sk. No: 4 -
34270 Sultangazi/İSTANBUL
Cumartesi - 21.00

Sarıyakup Mh. Karaman Cd.
No: 81/A - 42020
Karatay/KONYA
Cumartesi - 21.00

Bahçıvan Mh. Sıhke Cd.
Karatekin Sk. Yavuz Canlı Apt.
Kat: 2 - 65040 Tuşba/VAN
Cumartesi - 20.00

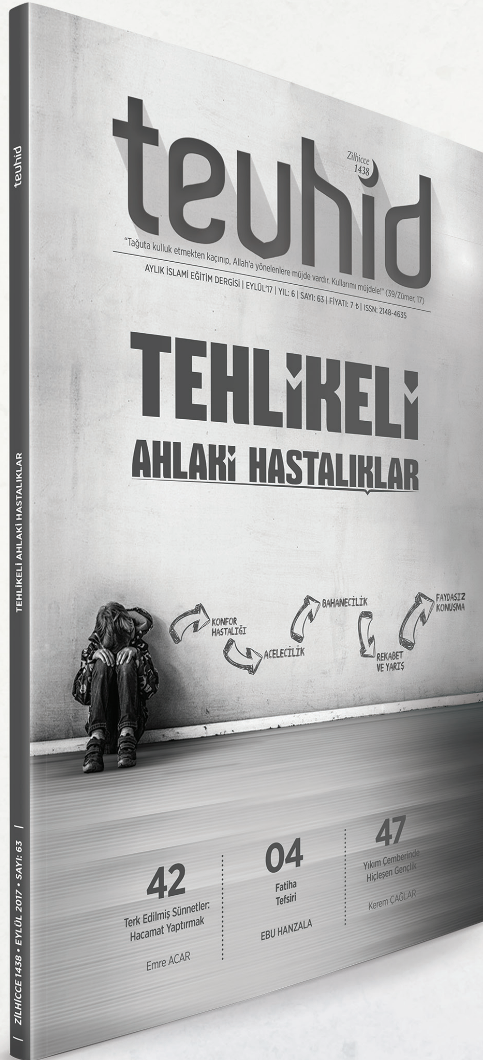
Mezopotamya Mh. 327. Sk.
Seval Kent Sitesi A Blok No:
1/A - Kayapınar/DİYARBAKIR
Pazar - 20.00

Bağlarbaşı Mh. Nilüfer Cd. 2.
Fırın Sk. No: 4 - 16160
Osmangazi/BURSA
Pazar - 21.00

Kazım Karabekir Mh. 2061.
Sk. No: 18 - 06794
Etimesgut/ANKARA
Pazar - 21.00

“Tağuta kulluk etmekten kaçınıp Allah’a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı Müjdele!”
(39/Zümer, 17)

tevhid

MOBİL UYGULAMA

TEVHİD DERSLERİ

TEVHİD DERGİSİ

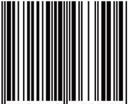

TEVHİDİ GÜNDEM

RADYO TEVHİD

ABONELİK İÇİN
info@tevhiddergisi.net
www.tevhiddergisi.net
0545 762 15 15